

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Susret biskupa s Papom

BROJ
720

Subotica, 3. veljače 2017. Cijena 50 dinara

Žigmanov:
Zapisi iz SAD

Rotarijanci pomažu
obrazovanje

Pokladna večer
u Salzburgu

INTERVJU
Josip Mioč

**Začarani krug
siromaštva**

SADRŽAJ

SUBOTICA

17

Andrea Váci, koordinatorica Medija centra
dobila PRO PR Award

KONTINUITET KVALITETE

RAZGOVOR POVODOM

19

Denis Lipozenčić, predsjednik organizacijskog
odbora *Velikog prela 2017.*

DA SVAKI GOST BUDE ZADOVOLJAN

TREĆA STRANA MEDALJE

21

SREĆA

ŠIROM VOJVODINE

24-25

Nastavak priče o obitelji Straka iz Beočina

RJEŠENJA JOŠ NEMA, ALI...

REPORTAŽA

26-27

Međunarodni sajam peradarstva

GDJE DRUGDJE NEGO U SOMBORU

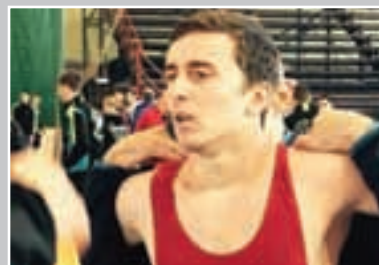

SPORT

51

Petar Pavluković, hrvač iz Male Bosne

**KOMBINACIJA TEHNIKE, MOTORI-
KE I REFLEKSA**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić**RAVNATELJ**Ivan Ušumović
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI: Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarije.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA: Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarije.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarije.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarije.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA: Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarije.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarije.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarije.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarije.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;
++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarije@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarije.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Staro i novo

Počelo je vrijeme poklada, vrijeme opuštenoga, neformalnoga druženja u manje-više svim mjestima u kojima žive Hrvati u Srbiji. Vrijeme je to susreta, razgovora i zabave, podsjećanja na nekadašnje stare običaje uz poneke i nove oblike zabave. Već sutra se održavaju *Veliko prelo* u Subotici i *Marinbal* u Lemešu; idućeg vikenda je *Šokačko prelo* u Beregu, *Gupčev bal* u Tavankutu i *Šokačka večer* u Vajskoj; slijede *Đurđinsko prelo* i *Maškare* u Nikincima, a u danima pred korizmu očekuju nas: *Mačkare* u Golubincima, *Žedničko*

prelo, *Veliko bunjevačko-šokačko prelo* u Somboru, *Pokladni bal* u Monoštoru, *Maskenbal* u Rumi, *Maskenbal* u Srijemskoj Mitrovici, *Bunjevačko prelo* u Zagrebu, *Prelo sićanja* u Subotici, *Tute* u Plavnoj i *Hrckov maskenbal*.

A neke pokladne večeri su već i prošle. U ovome broju donosimo reportažu o pokladnoj večeri hrvatske dijasporke koja živi i radi na teritoriju austrijske Savezne pokrajine Salzburg. Ne donosimo ovu reportažu slučajno, jer *Hrvatski centar* u Salzburgu ima uspostavljenu suradnju s udrugom *Naša djeca* iz Subotice, posjećuju se međusobno a Hrvati iz Austrije rado u skladu sa svojim mogućnostima pomažu djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Srbiji. O značaju ovakvih susreta čak i u vrijeme olakšane komunikacije koju omogućuje sveprisutna suvremena tehnologija, mobiteli, skype i sve ostalo pater **Zlatko Špehar** kaže kako »bez žive riječi i neposrednog susreta nema niti one prave bliskosti među ljudima«, dok organizator ove večeri **Joža Dragić** ističe kako su ovakve zabavne večeri lijepa mogućnost da se mladi međusobno druže, govore svojim materinim jezikom i nikako ne zaborave tko su i odakle su došli u Austriju.

Na sličan način je i **Lazar Cvijin** objasnio kako se i zašto umjesto obiteljskih počelo održavati *Veliko prelo* u Subotici. Odgovor je, kaže on, u domišljatosti naših ljudi da u tadašnje vrijeme nađu način okupiti široke slojeve svoga puka, da mu prenesu vrlo bitne poruke o važnosti očuvanja svoje samobitnosti, da ga ohrabri, ispuni ponosom i dá novi polet, da ne zaboravi tko je.

Zbog toga svaki ovakav događaj ima svoj prepoznatljivi »tradicijski dio« ali ono što je svakako najvažnije jeste da je to prilika za razgovor u opuštenoj atmosferi kada se možda i neke razmirice mogu mnogo lakše prevladati. I možda i neki dogovori obaviti.

Zajedništvo, zbližavanje, druženje, međusobno razumijevanje i naravno, zabava, riječi su kojima i predsjednik organizacijskog odbora **Denis Lipozenčić** najavljuje *Veliko prelo*, te dodaje kako će to zajedništvo biti i ostvareno jer će biti prisutni predstavnici gotovo svih hrvatskih institucija i udruga.

Nadamo se da će se očekivanja organizatora svih prela, maskenbala i balova ispuniti i da će svaki ovaj događaj koji se pomno organizira i priprema biti uspješan. Uz dobru hranu, glazbu, programe koji se pripremaju nije niti tako teško osjetiti radost susreta i zajedništva. Samo još kad bi se to zajedništvo »proteglo« na cijelu godinu u cijeloj hrvatskoj zajednici. Bilo bi nam svima puno bolje.

J. D.

CENTAR ZA VANJSKU POLITIKU I FONDACIJA HANNS SEIDEL

Konferencija *Hrvatska – naš susjed*

Konferencija *Hrvatska – naš susjed* bit će održana 7. veljače u Beogradu u organizaciji Centra za vanjsku politiku i fondacije *Hanns Seidel* u Srbiji. Ova konferencija je prva u ciklusu u okviru projekta *Srbija i njeni susjedi* koji će se tijekom 2017. godine realizirati u Beogradu.

OŠTRA RETORIKA

»Srpsko-hrvatski odnosi smatraju se veoma značajnim za stabilnost u jugoistočnoj Europi. Oni se reflektiraju i na činjenicu da stabilnost u okviru tzv. Daytonskog četverokuta zavisí upravo od što boljih relacija između vlasti u Beogradu i Zagrebu. Međutim, odnosi su i dalje veoma opterećeni naslijeđem ratnih sukoba na području bivše SFR Jugoslavije. U tom smislu skoro svakodnevno dolazi do novih tenzija upravo zahvaljujući činjenici da političke elite nerijetko koriste uzajamno veoma oštru retoriku, oslonjenu na naslijeđe konflikata. Odnosi između Srbije i Hrvatske tako su i dalje veoma opterećeni položajima manjina, odnosno preostalih Srba u Hrvatskoj, kao i hrvatske manjine u Vojvodini-Srbiji«, navodi se u pozivnom pismu u kome se ukazuje kako postoje i brojni neriješeni problemi vezani za razgraničenje u oblasti Podunavlja, te da se često čuju i sugestije da srpski krupni kapital nije sasvim dobrodošao u Hrvatsku.

NAČELO UNIVERZALNE JURISDIKCIJE

»Osim navedenog, Hrvatska ukazuje i na to da Tužiteljstvo za ratne zločine Srbije ne može po predmetima iz svoje nadležnosti primjenjivati načelo univerzalne jurisdikcije, kao i da postoji

otvoren problem vezan za, kako službeni Zagreb ističe, nedovoljnu suradnju susjedne Srbije s Međunarodnim kaznenim tribunalom za bivšu Jugoslaviju.

Sve to dodatno usporava europski put Srbije, koja je krajem 2015. godine otpočela predpristupne pregovore o članstvu s Europskom unijom. Hrvatska koristi komparativnu prednost punopravnog članstva i stavlja bilateralna pitanja u kontekst pregovaračkog procesa, na sličan način kao što je to njoj svojevremeno radila Slovenija.

Zakonom spojenih sudova akcija izaziva reakciju, i odnosi između Srbije i Hrvatske zapadaju u vrtlog negativnih trendova. Nažalost, današnja percepcija ovih odnosa rezultira i u izmjenama percepcija prema EU, što predstavlja vjerojatno najveću

opasnost«, navodi se u pismu uz pitanja: »Što je moguće učiniti da bi se negativni trendovi zaustavili ili je proces integracija moguć po principu – jedna po jedna zemlja ili bi zajednički pristup dao bolje rezultate?« To su neka od pitanja o kojima će se razgovarati na konferenciji. Osigurati zagarantirano zastupničko mjesto.

Na skupu će biti riječi i o tome kako bilateralni odnosi između Srbije i Hrvatske mogu biti rasterećeni naslijeđem sukoba 90-ih godina proteklog stoljeća, kao i razdoblja Drugog svjetskog rata, a u fokusu će se naći i sljedeća pitanja: kako se odnosi između Srbije i Hrvatske odnose na njihovo susjedstvo, s posebnim osvrtom na odnose unutar Bosne i Hercegovine? Može li službeni Beograd u predpristupnom EU procesu dodata-

no izmijeniti svoj zakonodavni okvir, te osigurati zagarantiranu reprezentativnost hrvatske zajednice u Skupštini Srbije?

Osim navedenog, bit će i riječi koliko vanjski akteri, poput Europske unije, a unutar nje prije svega Savezne Republike Njemačke, mogu utjecati na relaksaciju pokatkada prilično zategnutih odnosa između Beograda i Zagreba? Bit će i riječi o tome je li moguće dugoročno nadvladati historijsko naslijeđe oružanih sukoba na teritoriju Hrvatske od 1991. do 1995. godine.

Na jednom od panela – »Aktualna manjinska pitanja u odnosima Zagreba i Beograda«, sudjelovat će i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**.

Z. S.

MINISTAR POLJOPRIVREDE NEDIMOVIĆ:

Rješenje za prodaju zemlje

Ministar poljoprivrede **Branislav Nedimović** rekao je da država ima rješenje za prodaju zemlje strancima i da je još ostalo da se definiraju rokovi, odnosno koliko će netko morati da ima prebivalište ili registriranu tvrtku u Srbiji.

»Ti rokovi neće biti kraći od pet, a ni duži od 10 godina«, precizirao je Nedimović, dodajući kako očekuje da neće biti problema, već naprotiv, da će takva rješenja ići u korist domaćim proizvođačima.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Srbija se obvezala da će od 1. rujna ove godine omogućiti stranim državljanima i tvrtkama da kupuju zemlju i sve druge nepokretnosti, pod jednakim uvjetima kao i građani Srbije.

Izmjena SSP-a, koju bi morale potpisati sve države članice EU, nikada nije službeno zatražena. Sudeći po Nedimovićevim riječima Srbija će zaigrati na kartu izmjena i dopuna Zakona o poljoprivrednom zemljištu i pokušati kompliciranjem uvjeta prodaje ograničiti broj onih koji bi mogli konkurirati za ovdašnje oranice, što je i ranije bilo najavljivano. Isto je uradila i većina država članica, uglavnom poslije dužeg ili kraćeg perioda tranzicije.

Kako *Politika* saznaje, novi propisi morali bi biti ograničavajući i za građane Srbije kako bi se izbjegla diskriminacija. Tako da ukoliko i državljani Srbije budu htjeli kupiti zemlju, to neće moći ukoliko nemaju registrirano poljoprivredno gospodarstvo u proteklih pet ili deset godina u zavisnosti na koji rok će se država odlučiti.

H. R.

DSHV: Izvješća za prošlu i plan aktivnosti za 2017. godinu

Izvješće o aktivnostima Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u 2016. godini, kao i plan aktivnosti u 2017., s posebnim osvrtom na predstojeće izbore bili su, među ostalim, na dnevnom redu sjednice Vijeća DSHV-a održane 25. siječnja u Domu stranke u Subotici. Predsjednik stranke **Tomislav Žigmanov** podnio je izvješće o aktivnostima DSHV-a u 2016. godini i nakon rasprave, u kojoj je sudjelovalo desetak vijećnika, izvješće je jednoglasno prihvaćeno.

S materijalno-financijskim poslovanjem stranke u 2016. godini vijećnike je upoznala knjigovođa DSHV-a **Ivanka Čović**. Ukupan prihod koji je DSHV ostvario u 2016. godini bio je 2.908.830 dinara, od čega je većina sredstava osigurana dobivanjem prinadležnosti na temelju sudjelovanja predstavnika DSHV-a u tijelima zakonodavne vlasti na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnim razinama. Ukupni rashodi DSHV-a u 2016. godini bili su u visini 2.985.287 dinara, od čega je najveći dio sredstava bio utrošen za nesmetano funkcioniranje stranke. I izvješće o materijalno-financijskom poslovanju DSHV-a u 2016. godini je jednoglasno usvojeno.

Jednoglasno su, nakon rasprave, usvojeni i plan aktivnosti DSHV-a za 2017. godinu, te proračun za istu godinu, a pružena je potpora i planu aktivnosti Mladeži DSHV-a za 2017. Na koncu, razgovaralo se i o aktualnim događanjima u DSHV-u od posljednje sjednice Vijeća, a posebni akcent u ovoj točki dnevnog reda je stavljen na predstojeće izbore za predsjednika Srbije, koji će biti održani u travnju, navodi se u priopćenju stranke.

PRVIH 100 DANA VLADE RH

Završen »medeni mjesec«

Premijer **Andrej Plenković** istaknuo je na redovitoj sjednici Vlade kako su u prvih 100 dana Vlade Hrvatske, uz osiguranu političku stabilnost zemlje, pokrenute reforme usmjerene na gos-

podarski rast, pravnu sigurnost i društvenu solidarnost, te naglasio kako je donesen kvalitetan i racionalan proračun koji omogućuje ravnomjeran regionalni razvoj Hrvatske. Plenković je podsjetio kako su u cjelovitoj poreznoj reformi smanjeni porezi na dohodak i na dobit, poboljšana je postupak javne nabave i razrađen plan za rasterećenje gospodarstva kako bi 2017. bila godina poduzetništva i daljnjeg gospodarskog oporavka.

3. veljače 2017.

Predsjednik Vlade se na sjednici osvrnuo na medijske napise kako završava Vladin »medeni mjesec«.

»Čitam po medijima da završava naš 'medeni mjesec'. Ako je ovo 'medeni mjesec', nisam siguran da bi se mnogi rado išli ženiti kakav smo tretman imali, koliko je pitanja bilo na dnevnom redu i s koliko angažmana smo krenuli u ostvarivanje bitnih zadaća koje su prije svega fokusirane na gospodarstvo, na društvenu solidarnost, na pravnu sigurnost i iznad svega ono što je ključ i poruka naše Vlade – politička stabilnost u zemlji, kultura dijaloga, smanjenje podjela i to je onaj stil, onaj smjer kojim će ova Vlada davati ton političkom radu i životu Hrvatske.«

Premijer Plenković održao je i konferenciju za novinare povodom 100 dana Vlade na kojoj je najavio kako će tražiti konsenzus oko ključnih pitanja. Rekao je kako je zadovoljan aktivnostima partnera iz Mosta, kao i manjinskih zastupnika koji im daju potporu i naglasio kako je plan rasterećenja gospodarstva jedan od ciljeva Vlade.

»Vlada radi na pravnoj sigurnosti, predvidljivom pravnom okviru za sve fizičke osobe, ulagače u Hrvatsku. Plan rasterećenja gospodarstva je jedan od jasnih napora Vlade sa 104 mjera, među njima je i tarifa o upravnim pristojbama. Želimo rasteretiti i građane i poduzetnike.«

Na pitanje novinara što je s Povjerenstvom za suočavanje s prošlošću premijer je rekao kako se tom pitanju pristupa studiozno.

»Hrvatska mora naći konsenzus po pitanju totalitarnih režima – jasno osuditi ustaški režim tijekom kojeg su počinjeni brojni zločini, ali i trezveno analizirati sve ono što se događalo nakon 1945. godine. Do kraja veljače izaći ćemo s referentnim okvirom i članovima povjerenstva. Interes je velik, ali s obzirom da su to sve razgovori, očekujte da ćemo vas izvijestiti na vrijeme«, kazao je Plenković.

Z. S.

REKONSTRUKCIJA FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U BAČU

Vlasnici bez komentara

U prošlom broju našeg tjednika objavili smo opširan tekst o projektu rekonstrukcije Franjevačkog samostana u Baču. Da podsjetimo: riječ je o obimnom poslu koji će trajati 17 mjeseci. U Pokrajinskom zavodu za zaštitu spomenika kulture kažu da je riječ ne samo o rekonstrukciji samostana već i sređivanju vrijedne etnološke zbirke, koja će ubuduće biti dostupna posjetiteljima u muzejskoj postavci, ali i istraživačima kojima će biti dostupno i ono što nije izloženo. Također je dio projekta i otvaranje samostanskih vrata i za sadržaje koji nisu isključivo vjerskog karaktera. Što o otvaranju samostanskih vrata i za druge sadržaje i radu na zbirci koja je rezultat višestoljetnog nasljeđa i dokaz hrvatske prisutnosti na ovim prostorima tome misle vlasnici samostana, a to je Franjevačka provincija Sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba? To pitanje prvo smo postavili predstojniku Franjevačkog samostana Sv. Marije fra. **Josipu Špeharu**, koji već nekoliko desetljeća istrajava u brizi za Franjevački samostan. No, fra. Špehar nije htio ništa komentirati, jer, kaže, radovi zapravo nisu još ni počeli, pa se i nema što reći. Razgovor nije prihvatio ni fra. **Zovimir Lutrović** iz Hrvatske franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metoda koja je vlasnik Franjevačkog samostana u Baču iako je 16. studenog prošle godine prisustvovao zajedničkom sastanku u Franjevačkom samostanu kada je *ozvaničen* početak radova na revitalizaciji Franjevačkog samostana u Baču.

Z. V.

49. SJEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA ODRŽANA U SUBOTICI

Pozitivno mišljenje za program ZKVH-a u 2017.

Na sjednici je donijeta i odluka o izmjeni Pravilnika o naknadama za rad u tijelima HNV-a. Naime, vijećnici će namjesto dosadašnjih 1.500 dinara dobivati naknadu od 2.500 dinara po sjednici

Program rada i Financijski plan Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2017. godinu, te izmjena Pravilnika o naknadama za rad u tijelima Hrvatskog nacionalnog vijeća – bile su središnje točke dnevnoga reda redovite, 49. sjednice HNV-a koja je održana prošloga petka u sjedištu Vijeća u Subotici. Sjednici je prisustvovalo 21 od ukupno 29 vijećnika.

ŠEST PROGRAMSKIH PODRUČJA

Vijećnici su većinom glasova dali pozitivno mišljenje na program rada i financijski plan Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2017. godinu. Obrazlažući program rada, ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** je rekao kako plan prati najvažnije sastavnice temeljne misije Zavoda – a to su, u najširem smislu, očuvanje i razvoj kulture hrvatske zajednice. Dodao je i kako je program navezan na aktivnosti Zavoda iz proteklih godina po kojima je ta ustanova postala prepoznatljiva u kulturi hrvatske zajednice.

Plan predviđa rad u šest programskih područja a to su: znanstveno-istraživački program; kodifikacija i organiziranje arhivske građe u Zavodu, digitalizacija knjiga i periodičnih publikacija, izrada bibliografija i njihovo objavljivanje; nastavak institucionalizacije, organizacijsko koordiniranje i

povezivanje akademske likovne i glazbene umjetnosti kao i književne scene te produkcija izložaba, koncerata i nastavak izlaženja časopisa za književnost i umjetnost; produkcija novih i koordinacija postojećih

godini planirana sredstva od ukupno 14 milijuna dinara od čega 10 milijuna čine sredstva iz proračuna, a 4 milijuna iz vlastitih prihoda (natječaji, projekti suradnje, prodaja izdanja Zavoda...).

Ivanković je također istaknula i kako su sredstva, programom ZKVH-a namijenjena za osnaživanje ljudskih resursa u udrugama, mala. Po pitanju ove teme dodala je kako bi se predstavnici udruga trebali

kulturnih događaja Hrvata, te njihova veća vidljivost; suradnja s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj, te rad na profiliranju i osnaživanju ljudskih resursa.

HIJERARHIJA U FINACIJANJU

Na sjednici je dano pozitivno mišljenje i na financijski plan ZKVH-a za 2017. Na razini prihoda, u ovoj su

U raspravi oko programa rada ZKVH-a, vijećnik **Ivan Karačić** je, diskutirajući mimo točke dnevnog reda, izrazio nezadovoljstvo postojećim načinom financiranja kulture Hrvata u Srbiji. Po njegovom mišljenju, udruge dobivaju malo sredstava a posebno su, kako je dodao, »ugrožene« udruge u Srijemu. Nezadovoljstvo količinom sredstava koja se izdvajaju za udruge iskazali su i vijećnici **Vladimir Kranjčević** i **Josipa Ivanković**.

sastajati barem jednom u tri mjeseca.

Ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov je odgovarajući na kritike istaknuo kako postojeći sustav u financiranju kulture podrazumijeva da se za profesionalne ustanove, ne samo u manjinskim okvirima, izdvajaju značajno veća proračunska sredstva od onih namijenjenih amaterskim udrugama.

»Primjerice, jedno Srpsko narodno pozorište od pokra-

jinske Vlade dobiva nekoliko desetaka puta više sredstava od svih amaterskih udruga na teritoriju Vojvodine. Pri tome ne kažem da je nešto vrjednije, samo ukazujem na model», kazao je Žigmanov.

POVEĆANE NAKNADE VIJEĆNICIMA

Na sjednici je donijeta i odluka o izmjeni Pravilnika o naknadama za rad u tijelima HNV-a. Naime, vijećnici će namjesto dosadašnjih 1.500 dinara dobivati naknadu od 2.500 dinara po sjednici.

»Naknada od 1.500 dinara je manja od bilo koje naknade u upravnim odborima. U drugim vijećima nacionalnih manjina naknade su mnogo više nego u HNV-u. Mislim da vijećnici zaslužuju ovo povećanje naknade koja, u osnovi, i dalje ostaje simbolična«, kazao je predlažući ovu izmjenу predsjednik Vijeća **Slaven Bačić**.

Na prijedlog dopredsjednika HNV-a za Podunavlje **Andrije Adina** na nekoj od idućih sjednica bit će utvrđena nadoknada za četvero dopredsjednika Vijeća.

Na sjednici je usvojen i prijedlog plana upisa u prvi razred odjela – tehničar tiska/tehničar grafičke dorade/fotograf na hrvatskom nastavnom jeziku u Politehničkoj školi u Subotici u školskoj 2017/18. godini. Također, dano je i pozitivno mišljenje na projekt tjedne radijske emisije *Glas Hrvata* HKD-a **Vladimir Nazor** iz Stanišića po raspisanom javnom pozivu za sufinanciranje projekata iz proračuna Grada Sombora u području informiranja u 2017. godini.

Na početku sjednice s dnevnog reda je skinuta točka o usvajanju Strategije razvoja kulture Hrvata u Srbiji za razdoblje od 2017. do 2021. godine. Nacrt toga dokumenta vraćen je na dodatnu doradu.

D. B. P.

DONACIJA OSJEČKOG ROTARY CLUBA HNV-U

Potpورا obrazovanju na hrvatskom jeziku

Rotary club Osijek donirao je Hrvatskom nacionalnom vijeću 5.000 eura za osiguravanje udžbenika i druge potrebe u nastavi na hrvatskom jeziku u Srbiji. Ugovor o donaciji potpisan je prošloga petka u sjedištu HNV-a u Subotici, a potpisali su ga predsjednik Rotary cluba Osijek **Otmar Rubin** i predsjednik Vijeća **Slaven Bačić**.

Predstavnici osječkog Rotary cluba su ovom prigodom upoznati sa životom

skoj zajednici prikupljena su na prošlogodišnjem Božićnom koncertu u osječkom Hrvatskom narodnom kazalištu kojega je organizirao osječki Rotary club. Naime, osječki rotarijanci već 23 godine unatrag organiziraju taj koncert, a prošle je godine na njemu nastupila diva hrvatske glazbene scene **Josipa Lisac**.

Predsjednik Rotary cluba Osijek **Otmar Rubin** ističe kako ta organizacija ima različite vidove pomoći onima koji

Predsjednik HNV-a **Slaven Bačić** ukazuje na važnost ove donacije.

»Rotary klub pomaže one koji su u potrebi. Drago nam je da su, u tom smislu, prepoznali potrebe djece koja se školuju na hrvatskom jeziku. Djeci su potrebni udžbenici iz kojih će raditi, a HNV u svojem proračunu nema dovoljno sredstava to financirati. Potpora je značajna i zbog toga što se o vojvođanskim Hrvatima općenito zna vrlo malo u Hrvatskoj, a posebice o našim problemima u obrazovanju«, kazao je Bačić.

Suradnja između osječkih rotarijanaca i Hrvatskog nacionalnog vijeća će biti nastavljena. Ona bi podrazumijevala potporu u vidu stipendiranja studija određenog broja Hrvata iz Srbije na osječkom sveučilištu *Josipa Jurja Strossmayera*.

Inače, osječki rotarijanci čine jedan od najstarijih i najvećih Rotary klubova u Hrvatskoj. Osim potpore obrazovanju, njihov dobrotvorni rad ogleda se i u brojnim drugim područjima poput zaštite majke i djeteta, osiguravanja uvjeta zdrave vode, potpomaganja i razvijanja mirovnih procesa... Prošle su godine, među ostalim, darovali 27 novih tablet računala OŠ Milka Cepelića u Vuki, selu nadomak Osijeka, a u cilju opremanja multimedijalne učionice u toj školi.

D. B. P.

Hrvata u Srbiji kao i s izazovima s kojima se ta zajednica susreće u provedbi svojih manjinskih prava, posebice u području obrazovanja. Uz predsjednika Bačića, o ovim temama govorili su predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u Skupštini Srbije **Tomislav Žigmanov**, savjetnica predsjednika HNV-a za razvojne projekte **Jasna Vojnić** te članica Odbora HNV-a za obrazovanje **Dajana Šimić**.

Sredstva donirana Hrvat-

su potrebiti, držeći se prioriteta Rotary Internationala.

»Jedan od prioriteta je pomoć u obrazovanju, te potpomaganje pismenosti osnovnoškolske djece. Posebice nas zanimaju problemi onih dijelova populacije koji te probleme ne mogu riješiti sami. Već dvije i pol godine smo u kontaktu s našim prijateljima iz Hrvatskog nacionalnog vijeća. Stoga, nije trebalo puno da se hrvatska zajednica prepozna kao potrebita«, kazao je Rubin.

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (XV.)

Joso Šokčić – Antun Radić i Bunjevci (1.)

U istom broju *Nevena* od 1. prosinca 1939., odmah poslije njegova uvodna članka *Kraj jedne zablude*, **Joso Šokčić** je objavio i članak sljedećega naslova i podnaslova:

Dr. Antun Radić o Bunjercima

Zašto se Bunjevci nisu nazivali Hrvatima pre ujedinjenja?

Ovaj tekst zapravo se nastavlja na članak *Kraj jedne zablude* i svakako je jedno od obrazloženja zbog čega je Šokčić priznao da je bio u krivu o nacionalnom pitanju u Bunjevaca. U svojem tekstu Šokčić je citirao nekoliko kraćih i duljih članaka koje je **Antun Radić** početkom XIX. stoljeća objavio u svojem listu *Dom*. No, osim Radićevih članaka, također je veoma zani-

mljiv Šokčićev kraći tekst kojim uvodi čitatelje u temu, ali osim toga navodi i nekoliko zanimljivih i malo poznatih povijesnih momenata. Evo najprije Šokčićeva uvodnoga teksta (kurzivna i podebljana slova zadržana su iz izvornog teksta – S. B.):

***

Pre nego što ću predati vodstvo lista drugome, želeo bih da iznesem nekoliko podataka, koji će, istina, pobijati neka moja ranija tvrdjenja za »Neven«, ali osećam da dugujem ne samo svojoj savesti i objektivnosti, već i mojoj čitalačkoj publici da ovime upotpunim svoja ranija dela.

Poznato je da sam ja prvi i jedini objavio veleizdajničke rasprave (u knjizi *Subotica pre i posle oslobođenja*, Subotica, 1938, str. 51-80 – S. B.), koje su održane za vreme svetskog rata Bunjercima u Subotici. Na tim

raspravama Bunjevci su osuđeni zbog toga što su izražavali nadu, da će »ovo biti Srbija«, što izrazili svoje simpatije prema Srbiji i srpstvu.

U mojim odgovorima »bunjevačkim Hrvatima« ja sam više puta naveo da pre svetskog rata nismo imali nikakve veze sa Zagrebom i Hrvatima uopšte. Sada sam, međjutim, došao u posed takvih dokumenata, koji nesumnjivo svedoče o tome da su te moje tvrdnje bile rezultat neobaveštenosti. Hoću to sada, na ovom mestu, ispraviti i dokazati i onim mojim prijateljima koji iz ličnog računa, bojazni ili zbog toga što kod otvorenih očiju još uvek ne vide da sam dokazao svoju raniju zabludu, neće da priznaju potrebu nacionalnog opredeljenja kod Bunjevaca, da vide i oni da je naše bunjevačko pleme ipak imalo veze sa Zagrebom. Otac ovog današ-

njeg »hrvatskog romantizma« pok. Antun Radić izdavao je u Zagrebu »Dom«, pa je imao i lične veze sa Bunjercima u Subotici. Osim toga i naš dični veteran g. Mijo Mandić, osnivač »Nevena«, koji je ceo svoj vek proveo za bunjevštinu i jugoslovenstvo, imao je pre oslobodjenja veze sa Hrvatima. Na njegov »Neven« pretplaćivao se i sam biskup pok. Juraj Štrosmajer i veliki broj svećenika – Hrvata iz banovine, a osim toga g. Mijo Mandić je održavao i prijateljske veze i sa pok. (Franjom – S. B.) Kuhačem iz Osijeka, ovim glasovitim hrvatskim glazbenikom.

Još nešto: u svojoj knjizi, koju je g. Mijo Mandić izdao pre 50 godina kao učbenike za bunjevač(k)u i šokačku dicu opredelio je bunjevačko pleme u *hrvatstvo*.

On je naime čisto i bistro napisao pre 50 godina:

Dr. Antun Radić o Bunjercima

Zašto se Bunjevci nisu nazivali Hrvatima pre ujedinjenja?

Pre nego što ću predati vodstvo lista drugome, želeo bih da iznesem nekoliko podataka, koji će, istina, pobijati neka moja ranija tvrdjenja za »Neven«, ali osećam da dugujem ne samo svojoj savesti i objektivnosti, već i mojoj čitalačkoj publici da ovime upotpunim svoja ranija dela.

»Imamo zakon, koji nalaže da se svako dite materinjskim jezikom ima podučavati... Samo se u Subotici dogodilo, da je iz pučkih škola progan jezik većine stanovnika, da su bunjevačku abecedu istirali iz naših škula... Dicu nam, i školama čak i tlesno gone zato, što dica na bunjevački izgovaraju, što im

Bunjevci-Hrvati!

Ja sam tek sada pronašao ovaj podatak.

Informacije moje i mojih prijatelja da Hrvati nisu vodili računa o nama Bunjevcima u Bačkoj treba da vide svoj demant u sledećim člancima pok. Dra Antuna Radića izašlim u Domu pre 40 godina. Nedavno su objavljena sva dela pok. Dra. Antuna Radića (*Sabrana djela*, I–XIX, Zagreb, 1936–39. – S. B.) i u njima nalazim, među ostalima, i ovo o nama bačkih Hrvatima odnosno Bunjevcima: ...

Slaven Bačić

Antun Radić (Trebarjevo Desno, kraj Siska, 1868 – Zagreb, 1919) utemeljitelj je hrvatske etnologije, političar i publicist. Slavistiku i klasičnu filologiju studirao je u Zagrebu i Beču, a doktorirao je u Zagrebu tezom iz hrvatske književnosti. Predavao je u gimnazijama u Osijeku, Požegi, Varaždinu i Zagrebu. Uređivao je Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena 1897. – 1901. God. 1899. pokrenuo je *Dom*, prvi hrvatski časopis namijenjen seljaštvu, i uređivao ga do 1904., ispunjavajući ga uglavnom svojim priložima. Isticao je potrebu osnivanja političke stranke koja bi zastupala interese seljaka, pa je 1904. s mlađim bratom **Stjepanom** osnovao Hrvatsku pučku seljačku stranku (HPSS), ispred koje je poslije bio i zastupnik u Hrvatskom saboru. Surađivao je u stranačkim glasilima, osobito u *Domu*, kojemu je bio urednik (1908. – 1909.) i izdavač (1912. – 1914.). Bio je tajnik Matice hrvatske od 1901. do 1909, a od 1906. do 1909. urednik Glasa Matice hrvatske. Prevodio je s ruskoga **Puškina**, **Gogolja** i **Tolstoja** te objavio veći broj tekstova o njemu suvremenim političkim temama (položaj Hrvata u Habsburškoj Monarhiji, uloga HPSS-a u hrvatskom društvu).

NA MCALISTEROV IZVJEŠTAJ O NAPRETKU SRBIJE ČAK 325 AMANDMANA

O manjinama, medijima, jurisdikciji

Na Nacrt izvještaja o napretku Srbije koji je sastavio njemački zastupnik **David McAlister** u Europskom parlamentu je podnijeto ukupno 325 amandmana, među kojima je i dobar dio onih koje su podnijeli hrvatski zastupnici, a koji se u najvećem dijelu fokusiraju na zakon o univerzalnoj jurisdikciji, odnosu prema hrvatskoj manjini i prema susjednim zemljama, stanju u medijima i na odnose s Rusijom, prenijela je *Hina*.

Izvjestitelj za Srbiju David McAlister predstavio je Nacrt izvještaja početkom siječnja, nakon čega je održana prva rasprava na vanjskopolitičkom Odboru Europskog parlamenta u Bruxellesu, nakon čega su zastupnici mogli poslati svoje amandmane na taj tekst. Odbor za vanjsku politiku Europskog parlamenta o amandmanima će raspravljati i glasovati 27. ožujka, nakon čega se tekst kao prijedlog rezolucije o napretku Srbije upućuje na plenarnu sjednicu, koja će također biti održana u ožujku.

Zastupnici HDZ-a i HSS-a u Europskom parlamentu (**Dubravka Šuica**, **Ivana Maletić**, **Željana Zovko**, **Ivica Tolić** i **Marijana Petir**) iz grupacije narodnih partija (EPP) podnijeli su niz amandmana na Nacrt izvješća, jedan dio amandmana podnijela je zastupnica Marijana Petir sa skupinom demokršćanskih zastupnika iz drugih članica EU, a brojne amandmane uputili su još zastupnici **Tonino Picula** (SDP) i **Jozo Radoš** (HNS).

Glede podnijetih amandmana premijer **Plenković** smatra da treba ostvariti odgovarajuću zastupljenost manjina u lokalnim, regionalnim i nacionalnim predstavničkim i administrativnim tijelima, osigurati mogućnost korištenja manjinskih jezika u medijima i obrazovanja, a također je važno da Srbija omogući pronalazak nestalih osoba te nastavi suradnju u procesuiranju ratnih zločina s Međunarodnim sudom za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije.

»Pozivam Srbiju da preispita sporni zakon kojim se jurisdik-

cija neosnovano širi na područje susjednih država, uključujući i dvije članice EU i time dovodi do pravne nesigurnosti te ugrožava dobrosusjedske odnose«, izjavio je Plenković.

Marijana Petir izjavila je da je Srbija »spornim zakonom« ugrozila suverenitet Hrvatske i 17 drugih država članica EU čiji su se državljani borili na hrvatskoj strani tokom sukoba 1990-tih godina.

»Jasno je da nije reč o bilateralnom pitanju i nijedan naš amandman ne sadrži uplitanje u bilateralna pitanja«, ocijenila je Petir.

U amandmanima se prema pisanju *Jutarnjeg lista* također predlaže osuda slanja, kako se navodi, »nacionalističkog vlaka« u Kosovsku Mitrovicu i »ratno-huškačka retorika«, dok Tonino Picula u jednom amandmanu poziva Srbiju da pojača napore na rješavanju otvorenih pitanja sa susjedima, posebno u pogledu graničnih pitanja, povratka kulturnih dobara i otvaranja jugoslavenskih arhiva, traži od vlasti da nastave s istraživanjem sudbine

nestalih osoba iz ratova 90-tih te poziva Srbiju da podrži stabilnost i teritorijalnu cjelovitost Bosne i Hercegovine i njen put prema EU.

Jozo Radoš u svojim amandmanima izražava zabrinutost zbog protueuropske retorike iz redova vladajuće stranke u Srbiji, te izražava zabrinutost vojnom suradnjom između Srbije i Rusije i zajedničkih vojnih vježbi na granici EU, kao i nabave strateškog naoružanja od Rusije.

Radoš predlaže da se u tekst ubaci i zabrinutost zbog stanja u medijima u Srbiji, gdje je, kako smatra, proces privatizacije doveo do koncentracije vlasništva nad medijima te da su u najvećem dijelu završili u rukama predstavnika ili simpatizera političkih stranaka.

On također, kako se navodi, osuđuje provladine tabloide koji objavljuju informacije očito dobivene od obavještajne agencije i drugih zaštićenih izvora kako bi se pojačala kampanja protiv nezavisnih istraživačkih novinara.

Z. S.

TOMISLAV ŽIGMANOV, ZASTUPNIK U SKUPŠTINI SRBIJE: ZAPISI IZ SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA (I.)

Demokracija traži znanja

Kako sve funkcionira u svakodnevnoj praksi u sadašnjosti mogli smo saznati u izravnim razgovorima s nekoliko zastupnika i senatora tijekom prva dva dana programa u njihovim uredima, smještenim u jednoj od šest zgrada koliko ih ima Kongres

Sjedinjene Američke Države imaju kompetentnu, racionalnu, funkcionalnu i jasnim planovima određenu administraciju. To je moje temeljno iskustvo koje sam imao u susretu s njom – od trenutka dobivanja informacije od službenika njihova Velevposlanstva u Beogradu da sam kao predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u Skupštini Srbije izabran za jednog od deset sudionika iz Srbije Programa *Otvoreni svijet* (www.openworld.gov), preko procedure dobivanja vize i organiziranja putovanja u SAD, pa do dolaska u Washington i početka realizacije programa. Sve je dobro isplanirano – ništa se ovdje ne prepušta slučaju, ulazite u administrativno-organizacijski sustav koji funkcionira, s vama surađuju i komuniciraju obrazovane i osobe s kulturnim manirima, a sadržaji kojima ste izloženi imaju za cilj nenametljivo obojati vašu znanja...

Tomislav Žigmanov s republikanskim zastupnikom Brianom Fitzpatrickom iz Pensilvanije

KONGRESNA KNJIŽNICA: STRUČNI REURS ZA SENATORE I ZASTUPNIKE

Program u Washingtonu počinje posjetom Kongresnoj knjižnici – najvećoj knjižnici, ne samo u SAD-u nego i u svijetu. Smještena je u tri ogromne zgrade, knjižni fond broji više od 162 milijuna primjeraka knjiga i periodičnih publikacija, a godišnji proračun joj je veći od 600 milijuna \$. Za gotovo sve jezike svijeta vrijedi to da je Kongresna knjižnica druga po redu po broju primjeraka knjiga iz danih kultura – ima nešto manje od

matičnih knjižnica koje postoje u domicilnim državama! Njezina, pak, primarna namjena od osnutka – od konca XVIII. stoljeća, jest biti stručni resurs za one koji donose odluke u

zakonodavnom dijelu vlasti – za senatore i zastupnike Kongresa Sjedinjenih Američkih Država!

Uslijedilo je zatim kratko upoznavanje s poviješću nastanka i sistemom savezne vlasti u SAD-u putem predavanja prof. **Marka B. Harkinsa** s *Georgetown sveučilišta*: ukazao je na tri stožerna povijesna događaja i njihove posljedice po američku demokraciju. Prvi je donošenje *Magna charta libertatum* (Velika povelja slobode) od strane engleskog kralja **Ivana bez Zemlje** 1215. godine, kojom je bio primoran, nakon pobune plemstva, smanjiti svoju vlast i to kada je riječ o oporezivanju plemstva, zatim suđenju – od tada se više nije moglo suditi bez porote, a crkva je bila oslobođena stega kralja. Drugi povijesni događaj je onaj s **Oliverom Cromwellom** – engleskim političarem iz polovice XVII. stoljeća, koji je postao sinonimom za uzurpatora vlasti, to jest diktatora.

SLOŽEN SUSTAV FUNKCIONALNE ZAKONODAVNE VLASTI

I na temelju te dvije krajnosti, oni koji su stvarali Sjedinjene Američke Države 1776. godine od 13 država, koje su kao kolonije izborile nezavisnost od Engleske, nastojali su nastaviti tradiciju sustavnoga onemogućavanja pojedincima posjedovanje velike moći uspostavom snažnog dvodolnog parlamenta – Kongresa, koji se sastoji od »vijeća država« ili Senata i »vijeća građana« ili Zastupničkog doma. I stotinu

I IZDANJA ZKVH-A U KONGRESNOJ KNJIŽNICI

Radi stalnog obogaćivanja knjižnog fonda, Kongresna knjižnica kupuje knjige iz svih država svijeta. Iz Srbije na godišnjoj razini riječ je o više od 7.000 naslova, što monografskih što periodičnih, publikacija. Kao važnu činjenicu ističemo da se među njima nalaze sve knjige koje je objavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, koje se redovito otkupljuju preko programa *Book Bridge*.

Srbijanski narodni zastupnici, gosti programa Open World, sa republikanskim zastupnikom iz Alabame Robertom Aderholtom

senatora i 435 zastupnika biraju se u novije vrijeme izravno po većinskom sustavu, mandat prvih je šest godina a drugih samo dvije. Ovlasti i uloga i jednoga i drugoga u funkcioniranju sustava zakonodavne vlasti točno su određene, a ishod njihova međusobnog odnošenja i suradnje mora biti da zakonska

rješenja koja će biti usvojena najprije budu visoko usuglašena, to jest mora im prethoditi dosta pregovaranja suprotstavljenih strana.

Kako pak to sve funkcionira u svakodnevnoj praksi u sadašnjosti mogli smo saznati u izravnim razgovorima s nekoliko zastupnika i senatora tije-

kom prva dva dana programa u njihovim uredima, smještenim u jednoj od šest zgrada koliko ih ima Kongres. Osim srdačnosti i spontanosti, većinu ih je plijenila spremnost za slušanje, sažetost u odgovaranju i, uopće, otvorenost u komunikaciji, čak i oko najaktualnijeg i najosjetljivijeg pitanja

danas – što će biti s američkom demokracijom nakon izbora **Donald Trumpa** za predsjednika? Možda je tomu tako jer se upravo gore spomenute značajke mogu zateći i kod drugih građana – kao da su to važne sastavnice njihovih kulturnih kodova...

Predsjednik DSHV-a Žigmanov u programu Kongresa SAD

Na prijedlog Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i narodni zastupnik **Tomislav Žigmanov** izabran je za sudionika iz Srbije Programa »Otvoreni svijet« (www.openworld.gov). Program podržava Kongres SAD-a, a osim Žigmanova iz Srbije sudjeluju i još devet zastupnika Narodne skup-

štine Republike Srbije, članova iz vladajućih i političkih stranaka koje su u oporbi. Žigmanov službeno u Sjedinjenim Američkim Državama boravi od 30. siječnja do 8. veljače.

Program »Otvoreni svijet« namijenjen je za »vođe države i javne ličnosti, iznimno aktivne u svojim područjima«, a podrazumijeva relativno kratke ali intenzivne programe posjete državnim institucijama Sjedinjenih

Američkih Država. Osim što se dobiva pregled svih relevantnih političkih i društvenih institucija američkoga društva, ovim desetodnevnom programom su predviđeni radni sastanci sudionika s visokim predstavnicima američke savezne vlade i vlada pojedinačnih država. Nakon boravka u Washingtonu, Tomislav Žigmanov će posjetiti i saveznu državu Ohajo i glavni grad Columbus, gdje će sudjelovati u

lokalnim projektima i događanjima, a predviđeni su i sastanci s predstavnicima lokalne uprave, kulturnih i poslovnih krugova te lokalnim liderima iz zajednice.

Sudjelovanje u programu *Otvoreni svijet* važno je međunarodno priznanje kako za dosljednu privrženost demokraciji Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini tako i za političko djelovanje predsjednika Žigmanova.

MONS. JOSIP MIOČ, RAVNATELJ KLASIČNE GIMNAZIJE I REKTOR SJEMENIŠTA PAULINUM

Zavladalo je doba sekularizacije

Crkva podržava ideju da bude u sinergiji s odgojno-obrazovnim centrom i otvorena je za suradnju jer su Hrvati u Subotičkoj biskupiji svi katolici * Usprkos financijskoj i moralnoj potpori države, broj učenika nam je iz generacije u generaciju sve manji * Već dugo želimo napraviti mješovite razrede, jer Crkva ide naprijed, »otvaraju se vrata« djevojčicama

Razgovor vodila: Jelena Dulić Bako

Jedina katolička škola u državi, biskupijska klasična gimnazija i sjemenište *Paulinum* u Subotici je odgojno-obrazovna institucija Subotičke biskupije koja neprekidno radi još od školske 1962./63. godine, a od 2004. ima državno priznanje, ali još uvijek ne u potpunosti.

U *Paulinumu* se nastava odvija na hrvatskom i mađarskom jeziku, a pohađaju ga samo dječaci. Na početku svoga djelovanja škola je bila smještena u zgradi Katoličkog kruga, a od

1991. godine škola i sjemenište su zbog malog broja učenika i ekonomskih razloga spojeni u jednu zgradu koja prije podne služi kao obrazovna, a poslije podne kao odgojna ustanova. Njezin ravnatelj i rektor je preko 20 godina mons. **Josip Mioč**.

HR: Kako izgleda jedan dan u školi i sjemeništu *Paulinum*?

U našoj školi i internatu za sve aktivnosti je točno određeno vrijeme. Đaci ustaju u 6.30 nakon čega slijedi zajednička kratka molitva u kape-

lici te odlazak na prvi školski sat. Nakon škole slijedi ručak, slobodno vrijeme, a oko 15 sati učenici imaju *lagani studij* za vrijeme kojega mogu imati razne vježbe, dopunsku nastavu, čitati knjige u našoj knjižnici... Od 17 sati je *strogi studij*, za vrijeme kojega učenici moraju uvijek učiti na mjestu predviđenom za to. Navečer se u sjemeništu često služi misa, nakon koje je večera, slobodno vrijeme, a u 21.30 je odlazak na spavanje. Nedjeljom je obvezni odlazak na misu, a prakticira-

mo da posjećujemo i sve župe naše biskupije.

HR: Na temelju kakvog nastavnog programa je organizirana gimnazija?

Paulinum je jezična gimnazija klasičnog smjera. Glavni predmeti su: hrvatski i mađarski kao materinski jezici, zatim vjeronauk, latinski i njemački jezik i povijest. Ostali predmeti su usklađeni s nastavnim planom i programom rada koje je raspisalo Ministarstvo prosvete Republike Srbije. Ima četi-

ri razreda – u svakoj generaciji po jedan. Škola je bilingvalna, odnosno nastava se izvodi na hrvatskom i mađarskom, jer su oba jezika jezici biskupije i jezici naše društvene sredine. Na kraju četvrtog razreda učenici polažu ispit zrelosti (klasičnu maturu) iz glavnih predmeta, te imaju pravni osnov upisati bilo koji fakultet. Ipak, ova škola priprema učenike ponajviše za filozofske studije: teologiju, povjesne znanosti i za pravne nauke. Naša gimnazija ima isti program kao klasične gimnazije u Hrvatskoj, samo što je u Hrvatskoj ovaj program priznat u potpunosti i on se nalazi u sustavu Ministarstva obrazovanja, a u Srbiji još uvijek nije. Kod nas postoje težnje k tome također, ali je neophodno uskladiti još neke stvari. Ova gimnazija je akreditirana i sufinancirana. Akreditacija nije u potpunosti na Ministarstvu obrazovanja za sada nego Ministarstvo vera posreduje između Vlade i crkvi.

HR: Kako se financira Paulinum?

Subotička biskupija je glavni nositelj svih troškova *Paulinuma*, a sufinancijeri su država, različite fondacije, dobročinitelji i roditelji sjemeništaraca.

HR: Otkuda su učenici koji pohađaju Paulinum i koji su uvjeti za upis?

S obzirom na to da je naša škola jedina katolička škola u državi, imali smo učenika iz različitih krajeva. Uvijek ih je najviše iz Subotičke biskupije, a ima i iz Banatske i Srijemske. Ponekad imamo učenike i iz Beogradske i Kotorske biskupije. Iz Makedonije nam redovito dolaze djeca, jer njihove klasične srednje škole nisu priznate izvan granica ukoliko žele studirati filozofiju i teologiju te nakon završene gimnazije kod nas imaju mogućnost upisati npr. teologiju u Hrvatskoj za što se najčešće opredjeljuju i radi čega i dolaze kod nas. Nekada, prije rata i zatvaranja granica, dolazilo nam je dosta učenika i iz Hrvatske (najviše Slavonije),

kao i iz Bosne i Hercegovine. Uvjet za upis u *Paulinum* je, kao i u drugim srednjih školama, položena mala matura s tim da je kod nas još potrebno donijeti preporuku od svećenika ili neke druge osobe iz crkvenih krugova, uraditi još jedan mali test i obaviti razgovor s nadležnima ove ustanove. Nakon toga, skupa s biskupom iz koje biskupije dolazi učenik, donosimo odluku o upisu.

HR: Koje fakultete najčešće upisuju učenici nakon Paulinuma?

Naši učenici uglavnom nastavljaju teologiju, ali ne idu svi s namjerom da postanu svećenici. Najčešće upisuju studij u Đakovu na Osječkom sveučilištu, a ima ih i u Bosni i Hercegovini, Italiji, Austriji, Mađarskoj i Slovačkoj. Dobra praksa je da se naši studenti uglavnom svi vraćaju kući gdje služe kao svećenici, teolozi, odnosno svatko ono za što je završio studije. Najveći broj svećenika Subotičke i Zrenjaninske biskupije bili su *paulinci*, a njih petorica postali su i biskupi. U ovoj instituciji svoje srednjoškolsko obrazovanje stekli su mnogi vjeroučitelji, kantori, misionari, profesori, liječnici, pravnici, novinari, diplomate i drugi.

HR: Klasična gimnazija Paulinum je od svog osnutka samo za dječake, no ima li mogućnosti da uskoro »otvori vrata« i za djevojčice?

Zgrada u kojoj se nalazi *Paulinum* je građena namjenski da bude škola samo za dječake, što znači da bi trebalo učiniti neke prilagodbe ukoliko bismo omogućili i djevojčicama da ju pohađaju. U prvome redu ovdje mislim na odvajanje sanitarnih čvorova. Ali, mi već dugo želimo da u ovoj našoj gimnaziji budu mješoviti razredi, jer Crkva ide naprijed, »otvaraju se vrata« djevojčicama u klasične gimnazije diljem svijeta i trebamo i mi pratiti te trendove. Nekada je bilo zabranjeno da djevojke studiraju teologiju, a danas ih na studijama ima više nego mladi-

ća. Znamo da ima zainteresiranih roditelja koji bi željeli kćerke upisati kod nas u školu, a s druge strane, u našoj školi je nekada bilo puno više učenika tako da ima mjesta i šteta je ne iskoristiti taj prostor koji posjedujemo.

HR: Nedavno usvojena Strategija obrazovanja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji teži k formiranju odgojno-obrazovnog centra koji bi, kako se smatra u Strategiji, privukao veći broj djece, odnosno roditelja, ukoliko bi bio u sinergiji s Katoličkom Crkvom. Kakvo je Vaše stajalište o tome?

Mogu reći u ime biskupije da smo mi još početkom 90-tih godina htjeli otvoriti katoličku gimnaziju i za dječake i djevojčice, ali nismo imali prostornih uvjeta jer nam tada zgrada gdje je bio prvobitni *Paulinum* u Ulici Matije Gupca još nije bila vraćena. Drago mi je što sada djeca imaju priliku završiti osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje na hrvatskome jeziku, al mi je u isto vrijeme i žao što od početka to nije povezano s Katoličkom Crkvom. A kada govorimo o budućnosti, Crkva svakako podržava ideju da bude u sinergiji s odgojno-obrazovnim centrom i otvorena je za suradnju jer su Hrvati ovdje svi katolici!

HR: Koji su najveći problemi s kojima se susrećete kao ravnatelj i rektor Paulinuma?

Usprkos financijskoj i moralnoj potpori države, broj učenika nam je iz generacije u generaciju sve manji. To je naš najveći problem. Onodobno je bilo puno katolika, a ova zgrada je bila dupke popunjena, a sada je broj učenika i sjemeništaraca ipak nešto manji. Na mali broj učenika utječe puno i veliko iseljavanje stanovništva u inozemstvo, napose Mađara. Nekada nam se dogodi da se iz jednog razreda u tijeku godinu ispišu i tri mladića, što je za naše razrede od desetak učenika značajna brojka.

A problemi s kojima se susreće svaka odgojno-obrazo-

na institucija danas, pa tako i mi, su ti da djeca sa što manje učenja žele dobiti dobru ocjenu. Elektronika je sve pokvarila. Sigurno, ima ona i svoje pozitivne strane, ali na učenje se negativno odražava jer su sve informacije lako dostupne na internetu i učenici nemaju potrebe za listanjem enciklopedija, istraživanjem. Čak se ni lektire više ne moraju čitati, jer se i to može pronaći na internetu. Također je danas teže održavati disciplinu u školi jer među učenicima vlada jedna labilnost. Vidimo i da je situacija što se toga tiče još gora u razvijenijim državama, poput Kanade, Sjedinjenih Američkih Država... Općenito, mislim da je cijeli školski sustav u velikim problemima i da ga treba mijenjati, kako bi više motivirao ove nove generacije za znanost, istraživanje i učenje.

HR: Kako je moguće da je u vrijeme komunizma bilo više sjemeništaraca nego danas?

Do devedesetih godina je bilo jako teško biti kršćanin zbog komunizma. Tada su ljude odvrćali od Crkve kroz razna ucjenjivanja, kažnjavanja i ponižavanja. Politički, a samim tim i psihički Crkva je trpila veliki pritisak od vlasti što se naravno očitovalo u svakom smislu, i ekonomski i socijalno jer država nije pružala nikakvu financijsku potporu i Crkva se morala sama snalaziti. Međutim, ne mogu a da ne kažem da su onodobno vjernici bili vjerniji i odaniji! Znali su više žrtvovati i pored tih loših uvjeta i bez financijske potpore države sve je funkcioniralo, kao konkretno i naša škola. Sjemeništa su ipak tada bila puna! Ljudi su više davali i više im je Crkva značila nego danas. Velike promjene dogodile su se kako u svijetu, napose u Europi, tako i kod nas nakon 90-tih godina. Zavladao je doba sekularizacije i iako više nije zabranjeno biti kršćanin i ići u crkvu, ljude Bog više ne interesira jer se slobodan duh liberalizma uvukao u svakoga.

NAZIRE LI SE KONAČNO RJEŠENJE PROBLEMA PROMETNIH GUŽVI U IRIGU?

Ovdje nije zdravo živjeti

Vijest od republičke i pokrajinske Vlade da su izdvojena sredstva za početak izgradnje autoceste Fruškogorskog koridora i da se početak radova očekuje već u prvoj polovici ove godine obradovala je mnoge Srijemce, posebice mještane Iriža. Građani ove srijemske varošice se već godinama žale na oštećene kuće uz magistralu, buku i prometne nesreće, s obzirom na to da kroz Irig dnevno prođe na stotine teretnih vozila i šlepera. Neizbježne gužve, velika frekvencija prometa smeta mještanima na razne načine, a napose onima kojima se kuće nalaze uz samu cestu. Desetljećima su vlasti obećavale da će se riješiti ovaj problem izgradnjom obilaznice i tunela kroz Frušku goru.

MANJE NESREĆA, ALI ISTE GUŽVE

Nezadovoljstvo Irižana zbog prometnih gužvi kulminiralo je u kolovozu 2013. godine kada je kamion udario u kuću obitelji **Stepanović**, nakon čega su Irižani blokirali magistralnu cestu Novi Sad – Šabac. Cilj tadašnjeg prosvjeda bio je ukazati nadležnim republičkim institucijama na dugogodišnji problem s kojim se svakodnevno susreću stanovnici ovog mjesta, napose onih koji žive u ulici Ive Lole Ribara. Tom ulicom danonoćno prolaze teretnjaci koji tresu temelje kuće. Učestale su i prometne nesreće i velika frekventnost prometa vikendom dostiže i preko 20.000 vozila dnevno.

»Nekada je tolika gužva na cesti da se ne možeš uključiti u promet. Moja kuća je odmah pored glavne ceste i kad trebam krenuti na put čekam nekad i po 15 minuta da bih izašao na glavnu cestu. Trpe i kuće pokraj glavnog puta. Vidna su znatna oštećenja na njima, a česte su i prometne nesreće. Izgradnja Fruškogorskog koridora bi bilo idealno rješenje za nas Irižane, ali i za one koji putuju za Novi Sad, napose zimi. Do sada su više puta obećavali, uglavnom pred izbore, da će početi izgradnja koridora ali se do sada to nije dogodilo. Ako do toga dođe, bit ćemo zadovoljni i bezbrižnije ćemo živjeti«, kaže **Jovica Klavagović** iz Iriža.

Irižani kažu da se situacija znatno poboljšala kada su

postavljeni semafor i »ležeći policajci«. Tako se i smanjio broj prometnih nesreća, ali se gužve nisu smanjile:

»Bilo je dosta udesa ali nažalost i pogibija. Na pješačkom prijelazu kada je gužva ne puštaju te da prijeđeš cestu. Onda i ako netko stane krene šleper preticati i uvijek postoji opasnost da se dogodi nesreća. Tako je i poginuo jedan naš mladi sugrađanin. Drugi problem koji imamo su zagađenja od tih ispušnih plinova iz vozila. Vodi li ili ne netko o tomu računa ne znam, ali znam da ovdje nije zdravo živjeti. Izgradnja obilaznice značila bi nam mnogo. Konačno bismo imali mir i tišinu, iako se pojedini plaše napose vlasnici trgovinskih objekata. Kako kažu, ako se to dogodi, Irig će postati

O izgradnji obilaznice u Irigu priča se još od 1954. godine. Mnogo puta se obećavalo da će se krenuti s izgradnjom, ali to se nije dogodilo. Sada postoje čvrsta obećanja, ali mnogi ne vjeruju da će taj projekt konačno biti realiziran

‘slijepo crijevu’, a oni neće imati od čega živjeti. Mislim da do toga neće doći, važno je jedino da mirnije i sigurnije živimo«, kaže **Ferika Duhonj**.

JOŠ UVIJEK VLADA NEVJERICA

O izgradnji obilaznice u Irigu priča se još od 1954. godine. Mnogo puta se obećavalo da će se krenuti s izgradnjom, ali to se nije dogodilo. Sada postoje čvrsta obećanja, ali mnogi ne vjeruju da će taj projekt konačno biti realiziran:

»Živim na periferiji grada tako da nisam osobno ugrožen ali oni koji žive uz glavnu cestu svakako jesu. Najviše su ugrožena djeca, jer su u blizini glavne ceste smještene škole. Godinama slušam o početku izgradnje. Sada čujem da će obilaznica biti izgrađena preko Bukovca i smatram da to nije u redu jer je to duži put. Ipak bi trebali, ako već imaju namjeru, graditi obilaznicu kroz Frušku goru, kako je ranije bio plan«, kaže **Milan Ljubinković**.

Pozitivna mišljenja o skoroj, sada već izvjesnoj, izgradnji Fruškogorskog koridora stižu iz lokalne samouprave Općine Irig.

Kako kaže predsjednik općine **Stevan Kazimirović**, izgradnjom tunela skratit će se gotovo polovica puta do Novog Sada, a Irig će postati atraktivna lokacija:

»Ta cesta bit će građena u etapama. Najprije se mora uraditi idejno rješenje i izvršiti eksproprijacija. Predočili smo još jedan prijedlog Pokrajinskom tajništvu za urbanizam i zaštitu životnog okoliša – da se napravi još jedna traka ceste koja s Iriškog vijenca vodi do Lugarnice kako bi se rasteretio promet. To bi podrazumijevalo izgradnju dvije trake i proširenje lijeve strane ceste.«

S. Darabašić

PRIORITET

Fruškogorski koridor je uvršten u prioritetne prometnice Pokrajinske Vlade zbog svoje važnosti, a procijenjena investicijska vrijednost je oko 400 milijuna eura. Prostirao će se od Kačke petlje na cesti Novi Sad – Zrenjanin, s autocestom E-75 se križa kod benzinske postaje *Minut*. Koridor s novom prometnicom dalje vodi do Dunava, zatim preko Fruške gore do autoceste Beograd – Zagreb. Na srijemsku stranu će prijeći preko novog mosta koji treba biti izgrađen i od crkve Marije Snježne u Petrovaradinu i dalje će voditi prema Bukovcu ispod Fruške gore kroz tunel dug 3.470 metara.

Natječaji Ministarstva kulture

Ministarstvo kulture i informiranja raspisalo je više natječaja za područje kulture u 2017. godini, među kojima i Natječaj za financiranje ili sufinanciranje projekata iz oblasti suvremenog stvaralaštva u Republici Srbiji kojim će biti financirana i oblast kulturnih djelatnosti nacionalnih manjina. Natječaj je otvoren do 10. veljače.

Raspisani su i Natječaj za financiranje ili sufinanciranje projekata iz oblasti kulturnog naslijeđa u Republici Srbiji u 2017. godini (koji je otvoren do 12. veljače) te Natječaj za financiranje ili sufinanciranje projekata iz oblasti digitalizacije kulturnog naslijeđa u Republici Srbiji u 2017. godini (koji je otvoren do 20. veljače).

Više informacija o svim raspisanim natječajima, kao i potrebne obrasce, možete pronaći na mrežnoj stranici Ministarstva: www.kultura.gov.rs.

Veliko prelo 2017.

Na konferenciji za novinare održanoj prošlog petka, dopredsjednik organizacijskog odbora prela 2017., **Lazar Cvijin** je pojasnio kako se i zašto umjesto obiteljskih počelo održavati *Veliko prelo*.

»Odgovor je u domišljatosti naših ljudi da u tadašnje vrijeme nađu način okupiti široke slojeve svoga puka, da mu prenesu vrlo bitne poruke o važnosti očuvanja svoje samobitnosti, da ga ohrabri, ispuni ponosom i dá novi polet, da ne zaboravi tko je. Znajući da bi sva okupljanja koja bi se mogla okarakterizirati kao politička bila zabranjena, naši su se ljudi dosjetili organizirati skup zabavnog karaktera, prelo. Spjevali su *preljske pisme* koje su davale veći zanos od bilo kakvog govora. To su *Kolo igra tamburica svira*, *Didovi nam izdaleka*, *Podvikuje bunjevačka vila*, pjesme u kojima baš nema puno romantike.

Ono zbog čega je tada prelo bilo jako voljeno je jedinstvena radost susreta. Zadovoljni smo što će to zajedništvo i na ovom Prelu biti ostvareno na više razina, jer će tu biti predstavnici gotovo svih hrvatskih institucija i udruga. Nadamo se da kapaciteta Tehničke škole uskoro neće biti dovoljna ako uspijemo ljudima pokazati koliko iskreno želimo dati našem puku mogućnost da bude zajedno i da razumije koliko nam je to i u ovim vremenima potrebno«, zaključio je Cvijin.

Kako banke pljačkaju građane, gospodarstvenike i državu

Na Otvorenom sveučilištu je u subotu, 28. siječnja, održana panel diskusija *Kako banke pljačkaju građane, gospodarstvenike i državu* koju je vodio vršitelj dužnosti direktora RRA Panonreg **Milan Maličević**. On je u uvodnoj riječi istaknuo da je svrha ove prezentacije i diskusije upoznavanje građana i gospodarstvenika s načinima kako da rješavaju probleme s komercijalnim bankama.

Na poziv subotičke Regionalne razvojne agencije Panonreg sudski vještak za ekonomiju i financije **Zoran Tasić** izložio je pet načina kako banke putem kredita, kršeći zakon o obligacijskim odnosima, pljačkaju građane, gospodarstvenike i državu.

Prvi od tih pet načina su valutne klauzule, jer je nezakonito kredit dobiven u dinarskoj gotovini vezati valutnom klauzulom za eure, švicarske franke.

Drugi način su zatezne kamate. Naime, nezakonito je, prema Tasiću, obračunavati zakonske zatezne kamate prije krajnjeg roka dospijevanja kredita, jer se rate moraju isplaćivati po anuitetskom

planu, te onda nije jasno na što se, u slučaju kašnjenja rate, obračunava zatezna kamata.

Treći način su naknade, jer je nezakonita naplata raznih naknada na kredit s obzirom na to da, prema zakonu, sve naknade moraju biti ukalkulirane u kamatu.

Četvrti način su provizije. Nezakonita je naplata raznih provizija na kredit, jer prema zakonu sve provizije moraju biti ukalkulirane u kamatu.

I peti način je nezakonito samovoljno mijenjanje kamatne stope tijekom korištenja kredita, jer je zakonski važeća samo prvobitno ugovorena kamatna stopa.

Na ove načine, prema Tasiću, građani i država su proteklih godina oštećeni za najmanje 60 milijardi eura. Ropski uvjeti zaduživanja također su prisilili mnoge gospodarstvenike na izbjegavanje uplate poreza, što je oštetilo i državu, koja je ovaj manjak morala nadomjestiti zaduživanjem kod banaka.

Prema Tasiću, nezakoniti ugovoreni poslovi su potpuno ništavni i trebalo bi ih anulirati tako da građani vrte bankama ugovorene sume, a one njima kamate, naknade i drugo. Građani i država imaju pravo potraživati ono što su im banke otele.

U najavi poskupljenje plina za 14,2 posto

Srbijagas je obavijestio distributere plina u Srbiji da će taj energent poskupjeti za 14,02 posto. Po novom cjeniku, koji treba odobriti Agencija za energetiku, plin za kućanstva će stajati 46,48 dinara po prostornom metru, s PDV-om.

S druge strane, Agencija za energetiku nije dobila zahtjev ni od **Srbijagasa**, niti od distributera za povećanje cijene plina. U Ministarstvu energetike objašnjavaju da se cijena plina formira na temelju formule, koja ovisi o kretanju cijene plina na svjetskom tržištu, od cijene nafte i tečaja dolara.

Razmatranje mogućeg povećanja cijene plina može se očekivati tek u lipnju.

Plin je u Srbiji u ožujku prošle godine pojeftinio za 11,8 posto zbog nižih cijena na svjetskom tržištu, a poskupljenje je uslijedilo u listopadu, potom u prosincu, kada je prostorni metar stajao 30,13 do 33,15 dinara.

Vikend mentalnog zdravlja u Skladištu

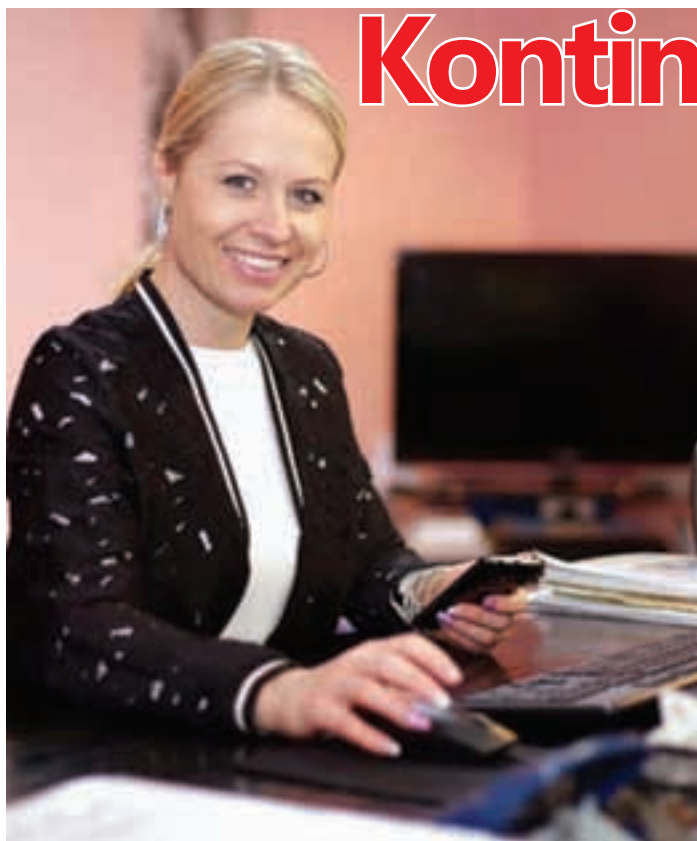
Omladinski klub **Skladiše** Fondacije **Danilo Kiš** ponovno otvara svoja vrata za spektar psihoterapeuta i edukana psihoterapije koji su pripremili nekoliko psioedukativnih i iskustvenih radionica.

Tako će u subotu, 4. veljače, od 10 do 12 sati predavanje na temu *Borilački sportovi i filozofija za postizanje mentalnog zdravlja* održati apsolutno antropologije i etnologije **Dejan Matlak**. Od 16 do 18 sati će radionicu pod nazivom *Nauči reći NE* voditi psihologinja i REBT terapeutkinja, **Aleksandra Radulović Zelenika**.

U nedjelju, 5. veljače, od 10 do 12 sati i 30 minuta će radionicu *Obiteljsko nasljedstvo* voditi dipl. psihologinje i psihodramske terapeutkinje **Milana Jovičević** i **Karolina Vörös**.

Istoga dana od 18 do 20 sati na programu je radionica *Ciljevi – kako do motivacije?* koju će voditi defektologa i obiteljska psihoterapeutkinja **Jelena Janjić**.

ANDREA VÁCI, KOORDINATORICA MEDIJA CENTRA DOBILA PRO PR AWARD

Kontinuitet kvalitete

poduzeća i svih onih koji surađuju s Gradom što prije dospiju u javnost.

POSLANO TISUĆE INFORMACIJA

Podatak da se u Medija-centru godišnje održi preko 180 konferencija za novinare, te da je od početka rada ove službe poslano na tisuće informacija, obavijesti, poziva, najava, natječaja i priopćenja na srpskom, hrvatskom i mađarskom jeziku govori o zavidnoj razini radne dinamike ove službe.

»Jedan segment rada Medija centra je organiziranje konferencija za novinare, drugi slanje natječaja, obavijesti, objava, informacija«, kaže Andrea Váci.

»Isto tako, iz Medija centra obavještavamo građane o održanim sjednicama vezanim za skupštinu, za Gradsko vijeće, za sve što se događa na razini Grada tijekom cijele godine, pa bilo to možda i vikendom ili praznicima. Naša je obveza da svi građani i novinari dobiju adekvatno priopćenje i informacije na vrijeme. Ova služba sa mnom kao koordinatoricom na čelu je u obvezi te informacije koje idu u javnost pripremiti kvalitetno.

S osobama koje predaju zahtjev za konferenciju za novinare obavlja se kratak razgovor, u kojemu se utvrđuje što je tema, tko će biti sugovornik, koji je to član Gradskog vijeća ili segment Gradske uprave koji je uključen u određeni projekt, program ili ono što će se najaviti. Medija centar tada obavještava novinare slanjem poziva na tri službena jezika grada i organizira konferenciju za novinare.

Odnosi s javnošću i s medijima su jedan kompleksan posao koji obuhvaća organizacijske sposobnosti, stručnost, znanje, suradnju s puno ustanova

i medijskih kuća na više razina. Kada imate kontinuitet u kome dajete kvalitetu, kad to godinama traje, kad to održite, kad uspijete uložiti trud da sve to sačuvate, tada sve to postaje naličje ovog međunarodnog priznanja. Iza svega toga stoji jedan tim koji sve to koordinira, prati i organizira.

»Jedan od tih nevidljivih ljudi u timu je Milan Aleksić, koji sudjeluje u pisanju tekstova, poziva, natječaja, svih najvažnijih događaja i vijesti koje se postavljaju na gradski interni portal, na službenu prezentaciju grada«, priča Andrea.

»Milan i ja činimo ovaj Medija centar svih ovih godina, a sve te kvalitete smo postigli surađujući s djelatnicima ostalih službi, s članovima Gradskog vijeća od kojih dobivamo informacije. Isto tako surađujemo i s tajnicima i šefovima svih službi koji svojim izjavama odgovaraju na pitanja novinara ili građana. U ovaj tim ubrajam i Službu protokola koja nas na odgovarajući način obavještava o događanjima, kao i prevoditeljsku službu koja osigurava kvalitetne prijevode na mađarski i hrvatski jezik. Cijeli posao zahtijeva veliku odgovornost i ozbiljnost. Jednim klikom na tastaturu šaljemo u eter, u svijet, na internet mrežu, informaciju koja ostavlja traga, koja ima svoju težinu. Stoga je ovo priznanje za cijelu gradsku upravu, za Grad, za cijeli tim koji stoji iza toga«, kaže Andrea Váci.

Svečana dodjela priznanja PRO PR Awards, na kojoj će, osim Andree, nagrade primiti prof. dr. sc. Tamara Vlastelica s Fakulteta organizacijskih znanosti u Beogradu i Arsen Rudan iz Air Serbia, će biti održana u sklopu 15. PRO PR konferencije 8. travnja u Termama Tuhelj u Hrvatskoj.

Nela Skenderović

Međunarodno povjerenstvo PRO PR Awardsa, koje djeluje u sklopu PRO PR konferencije, prve međunarodne konferencije za odnose s javnošću u jugoistočnoj Europi, 23. siječnja je objavila imena ovogodišnjih dobitnika priznanja PRO PR Awards. Među dobitnicima je i koordinatorica Medija centra u subotičkoj Gradskoj kući **Andrea Váci**.

Dobro znana svim novinarima i onima koji se bave medijima, Andrea, koju krasi srdačnost i koja s lakoćom i predusretljivošću surađuje sa svim medijskim kućama, uspostavila je zamjetne standarde u ovom poslu, što potvrđuje i ovo priznanje.

PRIZNANJE

Priznanja PRO PR Awards su utemeljena 2012. godine u povodu obilježavanja desete godišnjice Konferencije, a namijenjena su pojedincima koji su na poseban način pridonijeli razvitku i afirmaciji struke odnosno s javnošću.

»Nisam ni slutila niti znala da ću dobiti ovakvo jedno priznanje«, kazala je Andrea Váci u povodu objavljivanja imena dobitnika ove nagrade.

»Prije svega, zahvaljujem se Međunarodnom povjerenstvu, Međunarodnom organizacijskom odboru PRO PR konferencije na priznanju. Čestitam svim dobitnicima PRO PR Awards koji su svojim znanjem, radom i predanošću pridonijeli razvitku profesije. Izuzetna mi je čast i zadovoljstvo što je ovo priznanje pripalo gradu Subotici koji već godinama njeguje profesionalni odnos s javnošću i medijima. Iako se ovo priznanje dodjeljuje pojedincima, smatram da je ono rezultat dugogodišnjeg timskog i posvećenog rada i da ne pripada samo meni, već Medija centru grada Subotice, odnosno svima nama koji smo na vrijeme prepoznali važnost i moć komunikacije«, rekla je Andrea Váci.

Medija centar je osnovan 2009. godine kao City press room s ciljem da sve informacije i vijesti iz gradske uprave, svih njenih službi, javnih komunalnih

Dopiru li do Vas Papine poruke?

BILJANA MIHALEK,
Subotica

Senzacija

Nisam baš osoba koja voli biti informirana o svim događanjima u svijetu čim se ona dogode. Odavno sam izgubila naviku gledati televiziju, novine ne kupujem, radio ne slušam, tako da jedine vijesti koje dopru do mene su preko mog pametnog mobitela. Ne provodim puno vremena ni na internet portalima, tako da se ne zamaram s nebitnim informacijama – znam samo one najvažnije vijesti. S obzirom na to da u crkvu ne idem, niti sam član neke katoličke organizacije ne čitam ni katoličke portale što bi sve značilo da baš i nisam upoznata s papinim porukama. Ipak, primijetim ih kad mi tu i tamo »iskoče« na portalima poput B92, Blic, RTS... Čini mi se da se ovaj aktualni papa **Franjo** više oglašava za medije od svojih prethodnika ili ga možda samo mediji više vole prenositi jer nekada zaista ima senzacionalističke rečenice. Osim onih već »tradicionalnih papinskih poziva« na mir, prestanak nasilja i patnje nevinih, molitve za izbjeglice iz Sirije, gladnu afričku djecu, ljude bez krova nad glavom i bez sredstava za život papa Franjo ima i interesantne izjave vezane za opću svjetsku politiku i trendove u društvu. To podržavam, jer ako je on predstavnik Katoličke Crkve, to znači da govori u ime puno ljudi i da se treba potruditi da njegove riječi dopru do svakog kršćanina. Iako nisam vjernica, uvijek pročitam vijest u kojoj je papa citiran jer mi se sviđa način na koji se obraća javnosti – direktan je, jasan i koncizan. Mislim da je dovoljno zastupljen na informativnim portalima, a ukoliko netko želi više sigurno zna gdje se može dodatno informirati.

J. D. B.

PETAR DUJIĆ,
Zemun

Osluškujući svoje srce

Osobno pokušavam što više usuglasiti se s papinim porukama jer one vjernicima, a tako i meni, daju dozu smirenosti, posebno u ovim teškim vremenima u kojima živimo. To znam iz svog dosadašnjeg iskustva i radom s migrantskom populacijom u proteklih 17 mjeseci. Od kada radimo s njima, uvidio sam da ljudi nisu sebični, da daju sebe kako bi pomogli drugima u potrebi. To nas jako raduje. Također, svjesni smo bili i papinih svakodnevnih poruka koje šalje ljudima da se pomogne migrantima. Te njegove poruke većina vjernika je i prihvatila. Svojim primjerom, kada prima izbjegličke obitelji, on pokazuje i nama kako da se ponašamo u sličnim situacijama. Mislim da njegove poruke itekako dopiru do nas. Kada su župe u pitanju, svjedoci smo da postoji veliki broj ljudi koji paze na svoje bližnje i također pomažu ljudima u potrebi. Napose je to izraženo u ovo zimsko vrijeme gdje vjernici posebice vode računa o starijim ljudima, pa im očiste snijeg ili led ispred domova ili pomažu u svakodnevnim poslovima, kako stari i nemoćni ne bi morali izlaziti vani da ne bi pali i ozlijedili se. Tako radim i sam, osluškujući svoje srce i slušajući i čitajući svakodnevno papine poruke kojima se i rukovodim u svome životu. Tako se osjećam bolje, a mislim da isto tako misle i drugi vjernici, koji su svojim postupanjima, barem oni s kojima sam surađivao i imao iskustva u svom poslu, pokazali veliko srce i spremnost pomoći drugima. Suština papinih poruka je u tomu – biti milosrdan i darivati sebe drugima. Te poruke u velikoj mjeri dopiru do svih nas.

S. D.

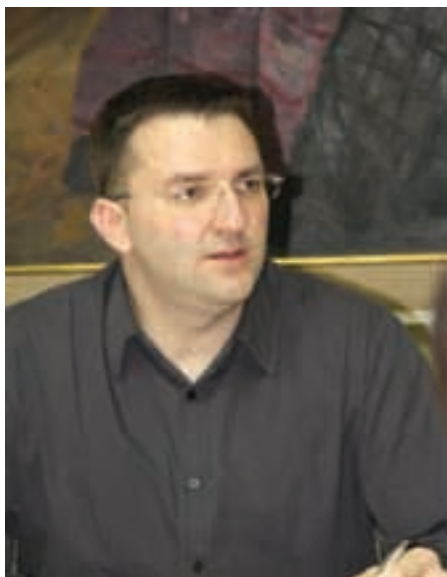
LJILJANA CRVENKOVIĆ,
Đurđin

Pratim televiziju *Laudato*

Volim biti informirana o aktualnim zbivanjima u Crkvi, a nekako najvažnije od svega tog su mi uvijek bile papine povijesti i poruke. Ranije sam te informacije dobivala u crkvi, preko televizije, novina, ali nisu bile opširne i, što je najvažnije, nisam ih mogla pronaći uvijek. Međutim, od kako je tehnologija uznapredovala i pametni mobiteli i internet su postali svima lako dostupni, puno stvari nam je olakšano, a ja sam veliku korist u tome vidjela i zbog informiranja na način na koji želim. Imam instaliranu *Laudato* internetsku televiziju na mobitelu i to mi je sjajno! Lako mogu doći do informacija koje me zanimaju i uvijek su dostupne. Na ovom televizijskom kanalu se može pratiti iz Vatikana izravni prijenos Angelusa i poruke s audijencije pape **Franje** i to s prijevodom na hrvatski. Jako volim ovu televiziju, jer mogu čuti papine riječi točno onako kako ih je rekao, u izvornom obliku, a ne onako kako ih razni mediji prenesu, što često bude i izvrnuto ili preneseno u drukčijem kontekstu. Od kako mi je *Laudato* dostupan zadovoljna sam koliko sam informirana o papinim govorima i aktivnostima, a općenito mislim da ga mediji ne prenose dovoljno. Primjerice, preko *Laudato* televizije sam tek prošle godine otkrila da se već nekoliko godina u papinskoj organizaciji održavaju molitveni sastanci u gradu sv. Franje, Assisi na kojima se okupljaju predstavnici 12 svjetskih religija kako bi molili. To su ekumenski susreti prvoklasnog značenja, a posebno lijepo je to što je zajednička molitva upućivana u korist mira u svijetu.

J. D. B.

**RAZGOVOR POVODOM
VELIKOG PRELA 2017.:**
**DENIS LIPOZENČIĆ,
PREDSJEDNIK ORGANIZACIJSKOG ODBORA**

Da svaki gost bude zadovoljan

Nakon što je dosadašnja predsjednica organizacijskog odbora velikog prela **Ružica Šimić** otišla u mirovinu na čelo ovog tima je došao **Denis Lipozenčić**. Osim njega kao predsjednika, organizacijski odbor čine još i dopredsjednik **Lazar Cvijin**, **Ivana Vukov**, **Tanja Dulić**, **Ivan Ušumović**, **Ivan Piuković** i **Davor Šimić**.

Konferenciju za novinare održanu prošlog petka, na kojoj je predstavljen program ovogodišnjeg prela, iskoristili smo za razgovor s Denisom Lipozenčićem.

Kako funkcionira organizacijski odbor Velikog prela, ima li svatko svoje zaduženje ili se pripreme odvijaju na drugačiji način?

Ja jako volim timski rad, svaki član organizacijskog odbora ima svoje zaduženje, svatko ima neku svoju sferu u kojoj je, tako reći, ekspert. Ovaj tim nije slučajno ovako sklopljen, već svatko ima svoju ulogu, a ja imam to zadovoljstvo koordinirati aktivnostima svih i radimo na obostrano zadovoljstvo. Radimo puno na popularizaciji Prela kod mlađih naraštaja, da aktivno sudjeluju, da se priključuju samom Prelu i da shvate bit Prela. Želimo svima približiti što je prelo, a to je zajedništvo, zbližavanje, druženje, međusobno razumijevanje i naravno, zabava.

Kakva je koncepcija ovogodišnjeg Prela, što je isto a što različito u odnosu na prijašnja?

U ovoj koncepciji koju sada imamo želimo zadržati tradicijski dio i to će uvijek biti jer je to bit i srž prela, *preljska pisma*, izbor *nove preljske pisme*, izbor najljepše prelje, tamburaši, ono što zovemo živa slika, a

to je ta bunjevačka soba na salašu gdje se održavalo prelo, da svi gosti vide kako je to kadgod izgledalo. Naravno, u zabavnom dijelu će goste razgaliti atraktivni tamburaški ansambl *Biseri* i gosti iz Hrvatske, klapa *Kampanel*. Ambijent pokušavamo dignuti na jednu konkurentnu razinu, kao i uslugu i način pristupa svim gostima, jer naša misija je da svaki gost koji dođe na Prelo bude zadovoljan, kako ambijentom, hranom, tako i cjelokupnim ugođajem i doživljajem Prela. Zato mislimo da je dvorana Tehničke škole *Ivan Sarić* pravi odnos kapacitete i onoga što možemo ponuditi.

Kad ste spomenuli ambijent, lako je zamijetiti da ljudi za dugačkim stolovima tijekom večere razgovaraju samo s onima do sebe ili s onima koji sjede s druge strane stola. Razgovor je nemoguć s nekim tko je udaljen već samo 2-3 mjesta. Da ne bi došli u neugodnu situaciju da s jedne strane dvorane potegnu na drugi kraj vidjeti ili pozdraviti nekoga, razgovarati s nekim, a da pri tom nemaju gdje sjesti, već samo mogu stajati pored onih s kojima razgovaraju, ljudi su spontano formirali male stajace skupine po kutovima velikih dvorana te tako zadovoljili potrebu stvarnog susreta. Ambijentalna organizacija uglavnom nije podržavala onu vrstu druženja i zajedništva koju na Prelu svi očekuju.

Upravo to što ste spomenuli smo identificirali kao jedan jako velikih problema prela zbog čega se ljudi možda ne osjećaju ugodno i dovoljno slobodno. Ove je godine upravo na tome i akcent. Ostvarili smo suradnju s hotelom *Galleria*, te će ove godine prvi put u tom prostoru biti postavljeni okrugli stolovi, s po 12 mjesta. Kompletно osvjetljenje i ozvučenje će raditi *Audiosolution* d.o.o i neće se paliti ta velika svjetla u dvorani da se ne osjećamo kao na rukometnoj utakmici, već će se kompletно osvjetljenje raditi putem kontroliranih reflektora. Pogotovo u Dvorani sportova se jako gubi ta prisnost zbog velikog prostora. Ideja od koje smo mi

krenuli je da moramo napraviti ozračje da se ljudi osjećaju ugodno i što bliže jedni drugima. Upravo s tim kontroliranim svjetlima, ozvučenjem koje će na krajevima dvorane biti tiše da se može razgovarati, a bliže bini će biti glasnije da, tko želi, može uživati u klapi, u tamburašima, postići to da se ljudi osjećaju ugodno i dobro. Bina neće biti visoka, bit će izdignuta na oko 40 cm, tek toliko da se vidi da je to bina, ali da su izvođači, tamburaši, opet tu sa svima nama.

Kako je zamišljen prostor za ples, hoće li on biti ispred bine, između stolova?

Prostor za ples će biti ispred bine, na početku otvoren zbog prelja, cirkulacije konobara, a kad krene zabavni dio, tamo će se staviti barski stolići. Oni će opet omogućiti svima da budu bliže muzici, tamburašima, a s time postizemo veće zajedništvo ljudi. Onaj tko se hoće više veseliti će imati uvjete za to, dok će oni koji vole sjediti i uživati gledajući kako se drugi vesele, moći doživjeti Prelo na svoj način. S tim, kao i s prigušenim svjetlima nadamo se postići to da se nitko ne osjeća bez veze što je došao tamo nego da može uživati u toj muzici kako smo i navikli, a svi smo navikli na druženja i na kavane.

To su divne novine i lijepo je što organizacijski tim obraća pozornost i na te važne, ali možda na prvi pogled nevidljive stvari.

Kad prođe 4. veljače, mislim da će svi biti zadovoljni i da će se vidjeti što stvarno pokušavamo postići ove godine i s tim stvarima na koje se možda ranije nije obraćala pažnja. Studijski smo pristupili tom zadatku da uočimo sve moguće i potencijalne stvari koje možda odvrćaju ljude od Prela da bismo to preljsko druženje doveli u aktualne tokove, da ljudima bude ne samo ugodno, već da se osjećaju dobro kad dođu, da budu opušteni. Trudimo se o svemu voditi računa, stvoriti tu prisniju atmosferu s osvjetljenjem, ozvučenjem i okruglim stolovima.

Nela Skenderović

Sjećate li se *bašte* na Korzu?

NEKAD
i
SAD

Nekad je na Korzu postojala kavana *Borac* s lijepom i poznatom *baštom* u hladovini širokih krošnji, ali i diskretno smještenom iza kovane ograde, koja ju je odvajala od tada najpoznatijeg gradskog šetališta. Dugo su na ovoj ogradi s ulične strane objavljivane gradske zidne novine. Danas u nostalgičnim sjećanjima Subotičani staru kavanu opisuju sljedećim rečenicama: »Lijepa baštica, karirani stolnjaci, najbolji ćevapi u gradu...; sjenovito dvorište posuto sitnim bijelim kamenčićima...; ljetna bašta s najdebljom hladovinom u centru grada...; legendarna kavana s dušom grada... i sličnim. Nema je već četvrt stoljeća.

Zgrada kavana *Borac* srušena je 1992. godine, kada je pripreman teren za stambeno-poslovni blok *Corso* na uglu ulica Đure Đakovića i Branislava Nušića, koji se prostire do Korzoa i okružuje s dvije strane Manojlovićevu palaču. Novi gradski blok zgrada tada podignutih, prepoznatljiv je po fasadi u staklu u kojoj se ogleda okruženje i okolne stare palače. Na prostoru koji je nekada zauzimala kavana s *baštom* tada je uklopljen dio toga bloka s pasažom koji se pruža od Korza do Ulice Branislava Nušića. Projekt, nažalost, nije u potpunosti realiziran, jer bi u tom slučaju imali suvremenog nasljednika stare kavane i fontanu u atriju ovog stambeno-poslovnog bloka. Atrija nema, dvorište je ograđeno.

K. K.

Sreća

Studenti arhitekture bili su poznati po tome da su danju vrijeme provodili na fakultetu slušajući predavanja ili na vježbama, a noći su protekle uglavnom u crtanju grafičkih zadataka. Još u to doba bilo je sasvim prirodno ujutro popiti kavu, da bi čovjek došao sebi, da mu se razbistri glava. Ovu naviku sam zadržao sve do današnjih dana i čim otvorim oči idem u kuhinju skuhati jutarnju kavu. Prije tjedan dana probudim se rano, vani mrkli mrak i studen, treba i založiti, a da ne sjedim besposlen dok uživam u crnoj tekućini, uključim TV... Bez obzira koji kanal, u tim ranjutarnjim satima uglavnom idu reprize davnašnjih programa. I tako naletim na jedan razgovor između voditeljice i jedne profesorice psihologije. Tema razgovora je bila »što je sreća« pošto su se dotična psihologinja i njen tada već pokojni muž bavili upravo ovim temama. Inače, stari Rimljani su imali božicu sreće, koja se zvala Fortuna. Smatrana je nestalnijom od svih bogova; dijelila je svoje darove naslijepo, pa su Rimljani svim sredstvima nastojali pridobiti njezinu naklonost i podizali joj više hramova i kipova nego drugim bogovima. Taj, za mene izuzetno interesantan razgovor me je potakao da i ja malo promišljam na ovu temu.

ŠTO JE SREĆA?

Dok je trajao razgovor, u kom je dotaknuta i tema današnjeg potrošačkog društva koji daje loš model sreće, sjetio sam se jednog vica koji se prepričavao u socrrealističko doba. Razgovaraju Rus Ivan i Amerikanac John o tome što je sreća? John kaže njemu da je sreća kada odradi pet dana od jutra do mraka, pa za vikend sjedne sa svojom voljenom Sally u auto, odu negdje u prirodu na vikend, dobro se najedu, napiju, vode ljubav a potom se vrte doma, da bi u ponedjeljak krenu-

li na posao. Na to Ivan odmahne rukom i reče: »Pojma ti nemaš što je prava sreća!« Pa nastavi: »Sjedim ja u subotu u sobi, čitam *Pravdu*, pored mene u samovaru se kuha čaj, kada se začuje zvono. Odem do vrata i otvorim, a tamo dvojica u dugačkim kožnim kaputima pitaju me 'jeste li Vi Ivan Ivanovič?'. A ja sav sretan kažem 'nisam, on stanuje jedan kat više'. Vjerujem da danas mladim ljudima ovaj pomalo crni humor nije ni smiješan, ali oni koji su poslije rata doživljavali deportacije, otimanje zemlje i imovine, vrlo dobro znaju o čemu se radi.

BAKINA SREĆA

Roditelje moje majke upoznao sam tek s devet godina. Naime, oni su živjeli u inozemstvu, u Mađarskoj. Tek kada su se sovjetsko i naše rukovodstvo pomirili 1955. godine, mogli smo u posjet preko »željezne zavjese«. Nikad neću zaboraviti sreću moje bake kada jednog petka došla doma i pobjedonosno nam priopćila: »Djeco, uspjela sam kupiti litru mljeka i jedan mali maslac!« Poslije mi je objašnjeno da se samo jednom u tjednu, u radnji na uglu ulice, mogu dobiti te »đakonije« ako čovjek ima sreću da ih dotakne. Naravno, čekajući u redu s ostalima. Onda sam shvatio da smo mi za njih »Amerika«, zahvaljujući vještoj politici »našeg diktatora« kako ga neki današnji tzv. političari, analitičari nazivaju. Moram priznati da sam ja u toj »diktaturi« bio sretan, ali i pomalo nezadovoljan, jer sam vidio mane sustava i želio sam ga popraviti. S tadašnjom putovnicom mogao sam putovati po cijelom svijetu i s kreditima sam izgradio dom u kojem i danas živim. Ne znam sjećate li se otopljenja u »hladnom ratu« kada je naš *Buvljak* bio trgovački centar, za stanovnike zemalja

Piše: Zsombor Szabó

Fortuna s rogom izobilja. Usrećuje li samo novac?

iz tzv. Istočnog bloka. Trgovalo se svim i svačim od starih raspadnutih automobila do jersey tkanina. Onda je došao sretan trenutak za stanovnike Novog Beograda kada su kišom cvijeća pozdravljali tenkove, koji su autocestom *Bratstva i jedinstva* krenuli u »nepoznatom pravcu«, kako su govorili tadašnji novinari na beogradskoj Televiziji. Nedugo nakon toga mi smo počeli stajati u redove za osnovne potrepštine: brašno, sol, ulje itd. i bili smo sretni kada smo ih dobili. Umjesto prave kave pili smo svakakve čudne mješavine cikoriije i još ponečeg, plaćalo se markama i forintima, dinar ništa nije vrijedio. Tada sam se ponovno sjetio, tada već moje pokojne bake, i shvatio da je Fortunino kolo sreće promjenljivo, da ima vrlo velike istine u izreci: »tko dugo živi, vidi sve i svemu suprotno«

ZAKLJUČAK TV RAZGOVORA

Jedna stara latinska izreka kaže: »sretan je onaj koji spozna suštinu događanja«. Psihologinja u razgovoru tvrdila da nije materijalno bogatstvo bitno, da, uopće gledano, ne postoji opća sreća. Bitnije je da ti sam spoznaš bit života i smrti. Pored svakodnevnih »sitnih sreća« u životu, trebaš biti sretan uopće onim što si postigao i uradio u svom životu. Trošiti što više, kupovati što novije proizvode u suštini nas čini nesretnim. Sreća je dobiti na lotou, ali još veća sreća je te novce dobro i pametno utrošiti. Istina, nisam dobitnik u igri na sreću, ali sam u suštini sretan. Npr. nahranio sam mačku koja sada zadovoljno drijema na toplom radijatoru, a neki ljudi nemaju ni mačku ni topli radijator. Onda je sreća ipak relativna i individualna stvar.

JELICA ĐIPANOV, PODUZETNICA IZ MONOŠTORA

Ruke zlata vrijedne

Učionicu i dnevnik

Jelica Đipanov, ne

svojom voljom, zami-

jenila je bijelim man-

tilom i radionicom

u kojoj se prave fina

monoštorska tijesta

Jelica Đipanov završila je Učiteljski fakultet, ali kako posla u struci za nju nije bilo radila je u trgovini svojih roditelja. Nije se pronašla u tom poslu pa je odlučila početi neki svoj i tako je uz pomoć i potporu supruga postala poduzetnica koja se bavi proizvodnjom tijesta. Radi više od godinu dana, a njezini proizvodi već su postali prepoznatljivi u dućanima i ribarnicama u Somboru i Apatinu.

»Kada smo razmišljali kojim bih se poslom mogla baviti, ideja nam je bila da to bude nešto vezano za hranu. Međutim, prva suprugova ideja mi se nije dopala, ali sam prijedlog da otvorimo radionicu za proizvodnju tijesta odmah prihvatila. Međutim, da sam znala što me čeka možda bih dobro razmislila da li da se upuštam u ovu poduzetničku priču, ali puno sam zadovoljnija

nego što sam bila u vrijeme kada sam radila u dućanu svojih roditelja«, priča nam ova monoštorska poduzetnica s kojom smo razgovarali u njezinom malom pogonu u obiteljskoj kući.

Kaže što god da radi ne voli puno razmišljati što će biti, pa je tako i u ovaj posao krenula bez straha. A kada je cijela ta priča krenula, shvatila je da mora ići korak po korak i polako osvajati tajne posla kojim se sada bavi. Našla je tu i neku sličnost s posvetom gdje se uz djecu svaki dan nauči nešto novo.

»Ovo je samo malo gore. Učiš, propadaš, pa opet nastavljaš«, kaže Jelica.

MONOŠTORSKO, PA JOŠ I DOMAĆE

A priča je počela kada su prvo suprug i ona smislili što bi mogli raditi, a onda i kako da

opreme radionicu u kojoj će se proizvoditi domaće tijesto pod jednim zajedničkim imenom *Monoštorsko domaće tijesto*.

»Bila je tu prvo radionica mog supruga, a kada smo trebali pokrenuti proizvodnju tijesta sve smo morali prilagoditi toj vrsti proizvodnje. Sve što je urađeno u ovoj radionici djelo je supruga uz moju malu pomoć. Jeste da smo sve uradili sami, ali trebalo je uložiti u kupovinu materijala, a zatim i opremiti radionicu. Krenula je potraga za strojem, sušarom, recepturama. Isprobali smo nekoliko recepata i na kraju se odlučili za jednu recepturu po kojoj se za tijesto koriste i jaja, tako da su naše tjestenine s jajima. Cilj nam je i bio izdvojiti se kvalitetom, da to budu tjestenine koje sliče onim našim domaćim koje su pravile naše bake. Tu recepturu s kojom smo krenuli ni poslije godinu dana rada

nismo mijenjali«, kaže Jelica čija radionica od prvog dana radi kao registrirana proizvodnja.

Kaže, ispunili su sve uvjete koje su od njih tražile razne inspekcije. A da je to zaista i tako vidi se po pogonu koji je od poda do plafona prekriven pločicama, odvojenom skladištu za brašno i druge sirovine i besprekornoj čistoći.

»Da nije tako, ne bih s tijestom mogla ući ni u jednu trgovinu, ribarnicu«, izlaže nam Jelica svoju poslovnu filozofiju.

Nije ona samo vlasnica poduzetničke radionice, već i glavni tehnolog, radnica i na koncu i menadžera prodaje. I sve to uz one redovite obveze udane žene i majke. Uz smijeh kaže kako suprug zna pitati zašto ne izbiva iz radionice kada je sve to što radi za par sati gotovo. Ali nije baš tako. Sama priprema traje oko jednog sata, a u tu

pripremu spada čišćenje stroja, lupanje jaja, mjerenje brašna... U ovisnosti koje se tijesto pravi cijela proizvodnja u jednom ciklusu traje od četiri do šest sati. I kada je sve gotovo, treba još pol sata za sve pospremiti u radionici.

»U stroj se sipaju brašno, jaja i voda i ostavi 15 do 20 minuta da se svi sastojci sjedine. Zatim se preko jednog puža u ovisnost od kalupa prave spirale, makarone, tijesto za paprikaš, tijesto za juhu. Nakon toga slijedi sušenje, koje traje oko 12 sati i onda je tijesto spremno za pakiranje i put do rafova dućana«, pojašnjava nam Jelica kako joj izgleda radni dan.

možda misli da je ta prodaja najjednostavnija, ali ja znam kako ni malo nije lako ići i nuditi svoje proizvode i poslije svega čekati da sve to naplatite. Ono što me raduje je kada čujemo da je netko probao naše tijesto i da je zadovoljan i kada iz neke trgovine pozovu i traže nam nove isporuke. Za godinu dana koliko radim ne mogu reći da je tu neka velika zarada, ali smo probili led i uspjeli napraviti nešto kvalitetno«, kaže Jelica.

Somobor, Bezdan, Apatin, Monoštor, Bereg mjesta su gdje se može kupiti monoštorsko tijesto, a u paleti proizvoda pod jedinstvenim

OD TEHNOLOGA TO MENADŽERA PRODAJE

Spomenuti put do rafova dućana za većinu onih koji se bave malom proizvodnjom suštinski je pitanje, jer ono što se proizvede treba se i prodati. U današnje vrijeme to nije nimalo lako, a s tom konstatacijom slaže se i naša sugovornica.

»Ulazila sam u prodavaonice, a da nisam znala niti vlasnika niti poslovođu. U ovisnosti od volje i raspoloženja prolazila sam svakako. Neki nisu htjeli ni saslušati me, neki su me primili i za probu uzeli moje proizvode. Moj dojam je da su ovdje u Somboru ljudi nepovjerljivi, da ih je strah isprobati nešto novo. U dosta prodavaonica smo ušli preko preporuka i onda je sve bilo lakše. Ali moram kazati u trgovine u koje smo ušli bez preporuke i gdje su na probu uzeli naše proizvode zvali su nas ponovno za nove isporuke. Neko

imenom *Monoštorko domaće tijesto* su tijesta za juhu i paprikaš, makarone, spirale, široki rezanac, *valjušci*, kockice za juhu... Prisieća se Jelica i jednog posjeta somborskoj trgovini gdje su bili iznenađeni širokom ponudom proizvoda iz njene zanatske radionice.

Ono što Jelica želi je da se postignuta kvaliteta održi, a da razmišlja i korak naprijed svjedoči i nova sušara koja je već stigla u njenu radionicu. Nova sušara traži novi stroj, i tako u krug.

»Posla je puno, nema predaha i odmora, ali ja sam zadovoljna ovim poslom koji radim. Kada sam počinjala, šalila sam se kako ću imati nekoga tko će raditi za strojem, a ja ću samo razvoziti robu. Naravno da nije tako, a mogu reći da me najviše raduje kada dođem u radionicu, uključim stroj i krenem raditi«, kaže Jelica na kraju našeg posjeta.

Zlata Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Pokojnici

Imaš li *Somborske novine* da vidim tko je umro? To me svakog petka pita moja mati. Ne znam ima li to veze s njenim uvijek istim pitanjem ili to dolazi s godinama tek i ja sve češće novine čitam od umrlica. U tom čitanju umrlica nije mi promaklo da je prethodna dva-tri tjedna tih stranica sve više, a i sve je duži popis umrlih koji u lokalnim tjedniku objavljuje somborski Matični ured. Ponukalo me je to da malo istražim što se to događa: umiru li Somborci zaista više nego prije, ima li to veze s ovom hladnoćom ili je to prosto neka slučajnost? Za početak, svoja opažanja provjeravam kod onih kojima je u opisu posla izlazak kod svake prijave smrti, a to su mrtvozornici. Njima se prijavljuje svaka smrt izvan zdravstvenih ustanova. I dobivam potvrdu, prošli prosinac i siječanj mjeseci su u kojima je broj smrtnih slučajeva veći za trećinu od prosjeka. A prosjek je 55-60 smrti tijekom jednog mjeseca u Somboru i 15 okolnih sela. Prosinačka i siječanjaska statistika kažu da se u ta dva mjeseca broj umrlih približio broju od 90! Mjesečno. Liječnici imaju i objašnjenje za to i kažu povećan je broj umrlih od srčanog udara i starih od 80-90 godina. Hladno vrijeme, a ovo je baš potrajalo ne godi prije svega srčanim bolesnicima. Drugi na udaru su stari i bolesni koji već imaju kronična oboljenja, a ovih dana njihovo opće zdravstveno stanje pogoršano je respiratornim infekcijama, gripom, prehladama. To su liječnička obrazloženja i tu se nema što tumačiti, komentirati. Ali ono što bi se dalo komentirati su podaci da je prosječna starost somborskog pučanstva 44 godine, a posebice bi se dalo komentirati to što je starijih od 65 godina petina od ukupnog broja stanovništva. I ne samo za komentirati već i za zapitati kako smo došli do te porazne slike i hoće li ona za jedno desetljeće biti još poraznija? Velika je vjerojatnoća da hoće, jer se trend s početka ovog stoljeća nastavlja. A trendovi iskazani u brojkama kažu da je stopa nataliteta osam (sve što je ispod 12 smatra ne nepovoljnom stopom), a stopa mortaliteta dostiže i 16,7. Za one koji su zaboravili osnovnoškolsko gradivo iz zemljopisa stopa nataliteta označava broj živo rođene djece na 1.000 stanovnika, a stopa mortaliteta broj umrlih također na tisuću stanovnika. Znajući tu demografsku sliku nije za čuditi što je u protekla dva mjeseca bilo više umrlih, jer sezonske varijacije naročito su izražene u slučaju kardiovaskularnog i respiratornog mortaliteta kod onih starijih od 65 godina, a takvih je čak petina stanovništva.

Z. V.

NASTAVAK PRIČE O OBITELJI STRAKA IZ BEOČINA

Rješenja još nema, ali...

Obitelj Straka nisu korisnici socijalne pomoći samo zato što nam se nitko od njih nije javio da pomoć zatraži i potpiše potrebnu dokumentaciju, kažu u Centru za socijalni rad

Poslije dva tjedna ponovno smo posjetili obitelj Straka iz BEOČINA kako bismo saznali ima li pomaka u iznalaženju rješenja za ovu obitelj koja živi u prostoru od nepunih 10 četvornih metara bez struje, vode i grijanja. Kako smo saznali od aktivista župskog Caritasa **Katica** i **Goran Straka** još uvijek su na istoj adresi i do sada se ništa nije promijenilo.

»Odnijeli smo im dušeke, toplu garderobu i svakodnevno ih obilazimo. Pronašli smo im i prostor za koji trebamo platiti 3.000 eura, međutim mi tih sredstava nemamo. Nudili smo im da uzmemo sobu u najam i da im Caritas u prvo vrijeme pomogne ali oni to odbijaju jer se plaše da kasnije to sami neće moći financirati«, kaže aktivist Caritasa **Ivan Verner**.

Odgovore smo potražili i u državnim institucijama kako bismo saznali postoji li za ovu obitelj i druge socijalno ugrožene obitelji mogućnost pronalaska odgovarajućeg prostora za stanovanje ili bar dobivanja novčane pomoći kako bi mogli sebi pronaći bolje uvjete za život.

NITKO NIJE ZATRAŽIO POMOĆ, ALI...

Vodeći se onim što smo čuli od Gorana Strake, prilikom našeg posjeta njegovoj obitelji, da su se do sada u više navrata obraćali državnim institucijama za pomoć, ali da do sada nisu dobili nikakvu pomoć zbog mirovine njegove majke u visini od 4.000 dinara, najprije smo se obratili Centru za socijalni rad u BEOČINU. Iako su Goranove tvrdnje bile da se više puta do sada obraćao državnim tijelima za

pomoć, tamo smo dobili sasvim drugačije informacije. Kako smo saznali u Centru za socijalni rad, oni do prije nekoliko dana nisu bili upoznati sa slučajem ove obitelji i kako navode o njihovim problemima su upoznati od aktivista Caritasa, koji su Gorana uputili u ovu državnu instituciju

vio. Prvi uvjet koji mora ispunjavati za korištenje socijalne pomoći jeste da bude prijavljen na listi Nacionalne službe za zapošljavanje kao nezaposlena osoba. Novčane socijalne pomoći se financiraju iz proračuna Republike i točno su Zakonom određene. Nju mogu

U Centru za socijalni rad navode da njihovi korisnici mogu ostvariti pravo na novčanu socijalnu pomoć i jednokratne socijalne pomoći koje su striktno Zakonom određene:

»Visina novčane pomoći zavisi od broja članova obitelji, od toga ima li u obitelji obolje-

Jedan od objekata u kojem su smještene socijalno ugrožene osobe

kako bi se informirao o svemu što mu je potrebno kako bi bio korisnik socijalne pomoći.

»Obitelj Straka nisu korisnici socijalne pomoći samo zato što nam se nitko od njih nije javio da pomoć zatraži i potpiše potrebnu dokumentaciju. Goranu je rečeno što sve od dokumentacije treba prikupiti ili samo da dođe da vidimo da je aktivan. Mi smo spremni prikupiti svu dokumentaciju, ali se on još uvijek nije poja-

dobiti osobe u stanju socijalne potrebe, dakle nezaposlene osobe, osobe koje nemaju svoju imovinu niti ostvaruju druge prihode. Mi svim takvim osobama pomažemo u prikupljanju dokumentacije ukoliko one nisu u mogućnosti to uraditi same, a ukoliko jesu, potrebno je da dođu kod nas i potpišu potrebne dokumente«, kaže voditeljica odjela Centra za socijalni rad u BEOČINU **Angelina Vukelić**.

lih i radno nesposobnih osoba, zavisi i od broja malodobne djece. Jednokratna davanja su u nadležnosti lokalne zajednice. Zbog manjeg broja sredstava lokalna zajednica u BEOČINU je odlučila izvršiti aktivaciju lokalnog stanovništva tako da je onaj tko podnosi zahtjev za jednokratnu novčanu pomoć u obvezi da odradi određeni broj sati u Crvenom križu ili javnim poduzećima na poslovima gdje oni imaju osiguranje.«

SPREMNI ZA SURADNJU, ALI...

Bili smo i u beočinskoj lokalnoj samoupravi gdje smo na pitanje znaju li za problem obitelji Straka i jesu li spremni pomoći u rješavanju njihovog stambenog problema dobili odgovor:

»Tko god se od građana obratio nama za pomoć, mi smo pomogli. Za ovu obitelj nismo čuli i nitko nam se do sada nije obratio za rješenje njihovog problema. Volja postoji, a potrebno je da nam se dopisom ili osobno obrate za pomoć. Sagledat ćemo sve opcije i pokušati, ukoliko postoje uvjeti i mogućnosti, pronaći odgovarajuće rješenje. Kako bismo se upoznali s problemima građana organiziramo *Dane otvorenih vrata*. Tada građani iznose svoje probleme i to nisu samo problemi financijske prirode, nego i oni koji su vezani za funkcioniranje tijela vlasti. Upućujemo ih na različite službe i nastojimo riješiti njihove probleme. S obzirom na to da se veliki broj ljudi ne snalazi s papirologijom i ne poznaje dovoljno zakonske odredbe, upućujemo ih tamo gdje treba. Uglavnom sve radimo u službi naših građana i trudimo se da svima pomognemo koliko

možemo«, kaže predsjednik Općine Beočin **Mitar Milinković**.

Svi zahtjevi građana za isplatu jednokratne pomoći prosljeđuju se u Centar za socijalni rad gdje oni ocjenjuju, procjenjuju nakon čega se donose rješenja koja se dostavljaju Općini i korisnicima. Prema njihovim riječima u 2016. godini izdvojeno je 6 milijuna dinara za isplatu jednokratne pomoći:

»Do sada smo pomagali ljude u nabavi ogrjevnog drveta i pružanjem raznih vrsta pomoći onim osobama kojima je pomoć neophodna, a ponekad čak i iz vlastitog džepa. Te osobe moraju imati svoju službenu dokumentaciju i biti prijavljeni u Centru za socijalni rad.«

Posebno lijepu suradnju ističu s Katoličkom Crkvom i župnikom u Beočinu:

»Suradnja je odlična, kako s njim tako i sa svim ostalim predstavnicima nacionalnih zajednica. Za obitelj Straka nije nam nitko do sada sugerirao i ukazao na problem. Mi smo kao općina spremni za suradnju i pronalazak rješenja, samo je potrebno da nam se obrate za pomoć.«

S. Darabašić

ODRŽANA GODIŠNJA SKUPŠTINA ŠOKADIJE

Gdje je budućnost?

Redovita godišnja skupština Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata Šokadija iz Sonte održana je u subotu, 28. siječnja, u prostorijama Šokačkog doma. Od pedesetak članova pozivu se odazvalo tridesetero. Sve najavljene točke dnevnog reda, osim plana rada za naredno jednogodišnje razdoblje, usvojene su bez ozbiljnije rasprave. Iznoseći prijedlog planiranoga, predsjednik Šokadije **Zvonko Tadijan** napomenuo je kako je sve teže okupiti članstvo i realizirati predviđene aktivnosti.

»Dva osnovna problema su nam realno sve manji godišnji proračun i smanjenje broja članova, osobito mladih. To nije samo naš problem, s njim se susreću gotovo sve seoske udruge. U Sonti je sve manje mladih. Iz godine u godinu u sve većem broju odlaze, što u urbane sredine, što u inozemstvo, u posljednje vrijeme dobar dio njih s kartom u jednom smjeru. A svi znamo

da bez mladosti nema ni budućnosti«, rekao je među ostalim Tadijan.

Prisutne je obavijestio i o još jednoj, sve masovnijoj, pojavi. Naime, u proteklih godinu dana podnijet je veći broj zahtjeva za članstvo u Šokadiji od osoba iz općinskog središta Apatina i to samo iz razloga što bi potvrdu o članstvu u nekoj od udruga s hrvatskom odrednicom željeli priložiti zahtjevu za prijam u hrvatsko državljanstvo.

»Šokadija je jedina hrvatska udruga u općini, pa je stoga i jedina opcija za želje ovih osoba. Kako po našem Statutu nismo zatvoreni za pripadnike drugih nacionalnosti, nego je za prijam u članstvo dovoljno izjasniti se o prihvaćanju Statuta i načela rada Zajednice, ruke su mi na neki način vezane«, rekao je za kraj Tadijan.

Poslije sjednice priređen je mali domjenak i druženje uz Šokadijin tamburaški sastav.

I. A.

TJEDAN U SRIJEMU

Tko misli o gladnima?

Kako žive socijalno ugrožene obitelji i kako se snalaze za osnovna sredstva za život govori priča o obitelji **Straka** iz Beočina o kojoj smo pisali u našem tjedniku. Obitelj Straka nije jedina, broj ovakvih obitelji je nažalost danas mnogo veći u odnosu na neke prethodne godine. Socijalno ugrožene obitelji često nemaju uvjete da u ove zimske hladne dane sebi pripreme niti topli napitak niti obrok. Zbog toga su prinuđeni koristiti obroke narodne kuhinje (u onim mjestima gdje one postoje). Primjera radi na teritoriju grada Srijemska Mitrovica ukupno je 532 korisnika narodne kuhinje. Uglavnom su to članovi starijih kućanstava, umirovljenici s najnižim primanjima i samohrani roditelji. Obroci se dijele na četiri punkta, od kojih su tri u gradu a jedan je u Lačarku. Svaki korisnik dnevno dobiva pola kilograma kruha i pola litre kuhanog obroka. Iz lokalnog proračuna Grada za potrebe narodne kuhinje izdvaja se pet milijuna dinara za tri mjeseca, a deset osnovnih namirnica za ostalih devet mjeseci osigurava država. Slična je situacija i u nekim drugim gradovima u Srijemu. U Šidu, u novoprempljenoj narodnoj kuhinji u objektu Crvenog križa, tople obroke, osim članova socijalno ugroženih obitelji, dobivaju i migranti smješteni u prihvatnim centrima. Korisnika je sve više, pa nije rijedak slučaj da ispred narodne kuhinje, s kanticom u ruci, u redu za obrok stoji netko tko je do jučer imao stalno uposlenje. No, glad ne bira i sramote nema. Nedavno su mediji u Srijemu pisali o kvaliteti hrane koja se dijeli. Kako je rečeno, obroci se spremaju po normativima koje je propisao Crveni križ Srbije, tako da hrana ne smije biti začinjena previše, jer ne smiju svi jesti slano i začinjeno, a svakodnevno korisnici uz obrok dobivaju i određenu količinu mesa. Mene je zaprepastilo da općina poput Beočina, gdje je veliki broj socijalno ugroženih, nema narodnu kuhinju! Ova općina je samo jedna u nizu onih lokalnih samouprava koje nisu uspjele osigurati sredstva za najugroženiju socijalnu populaciju. Smatram da bi prilikom kreiranja lokalnih proračuna prioritet trebao biti i skrb o najsiromašnijoj populaciji. Ako ništa drugo, onda barem da ti ljudi ne budu gladni, da imaju siguran krov nad glavom i da u ovim zimskim danima imaju toplu sobu. Možda će se netko sjetiti i njih i umjesto određenih manje bitnih stavki u proračunu (poput raznih reprezentacija), stvoriti prostor i za ovu nužnu potrebu.

S. D.

MEĐUNARODNI SAJAM PERADARSTVA

Gdje drugdje nego u Somboru

Somborci vole reći kako je njihov Sombor *naj*. Te je to najzeleniji grad, te grad o kome je napisano najviše pjesama, te grad koji je nekada imao najviše fijakera. U to *naj* svakako spada i to što je Sombor grad u kome se održava najveći sajam peradarstva u jugoistočnoj Europi i to, ni manje ni više, od

Stalnih gostiju iz Mađarske i Hrvatske ove godine nije bilo, jer planove im je pokvarila ptičja gripa.

Sajamska manifestacija održana je 41. put, a u organizaciji istrajavaju u somborskom Društvu uzgajivača sitnih životinja *Sombor 1871*.

OD PRVE IZLOŽBE...

Sajam je prava novinarska poslastica. Lijep za ispričati, lijep i za fotkati. Mislim da ne griješim, a od ovih 41 ispratila sam po novinarskoj zadaći sigurno 20. Tako da već znam što me čeka,

a već i poznajem one redovite sudionike sajma. Zato za početak znam i koga tražim. **Josipa Zvonka Pekanovića**, somborskog golubara koji je bio organizator prvog sajma, a to je bilo 1973. godine.

»Nije te godine bilo lako napraviti jednu međunarodnu

stavne 1973. godine. Oni koji se bave golubarstvom reći će – ništa čudno. Pa gdje će drugdje nego li u Somboru, koji je jedini grad u Europi, koji ima četiri priznate rase golubova. Zato i ne čudi što uzgajivači golubova, koji drže do svoje reputacije, od sjevera do juga dobro znaju kada je posljednji vikend u siječnju, jer taj vikend zna se gdje su i oni i njihovi golubovi. Na sajmu u Somboru.

Nemojte uopće sumnjati. Tako je bilo i posljednjeg ovosiječanskog vikenda. Sombor je tri dana bio prijestolnica pernatih ljepotana. A uz golubove, koji su bili najbrojniji, bilo je tu i rasnih koka, ukrasnih ptica i kunića. Sve u svemu, izračunali su organizatori, više od 4.000 eksponata. Kažu više nego ikada. Održana je i međunarodna reputacija ovog sajma, i to zahvaljujući gostima iz Bugarske, Makedonije i Slovačke.

izložbu, ali izgleda da smo to prvi puta uspjeli dobro uraditi i meni je drago da Sajam traje već 41. godinu. Drago mi je da ovaj sajam toliko traje baš u Somboru, koji ima najstarije društvo uzgajivača u Europi *Sombor 1871*. Treba reći da je ova somborska izložba najveća te vrste u jugoistočnoj i srednjoj Europi i u vrijeme kada je somborski sajam u okolnim zemljama nema ni jedne izložbe, jer su svi uzgajivači iz okruženja u Somboru. Posebna atrakcija je burza sitnih životinja, koja se održava trećeg sajamskog dana», kaže nam Pekanović.

Iako se ovogodišnji Sajam po broju eksponata, kojih je bilo više od 4.000, može pohvaliti da je prevazišao one prethodne iskustvom promatraču kakav je naš sugovornik nije promaklo da je iz godine u godinu manje rasa. On za to ima i objašnjenje.

»Manje je rasa koje se gaje, naročito onih stranih. Dugogodišnja kriza, ne samo kod nas već i u okolnim zemljama utjecala je na to da uzgajivači nemaju toliko sredstava za putovanje u inozemstvo da bi osvježili matično jato. Sombor ipak ima sreću jer ima nekoliko svojih domaćih autohtonih rasa koje se gaje i danas«, kaže ovaj vrsni golubar.

Ostavljamo ga u priči sa sucima i golubarima, jer već prvog sajamskog dana počinje posao za suce. Treba pregledati svaki primjerak, ocijeniti ga. A gleda se mnogo toga, od držanja, boje, repa, očiju.

DO 41. SAJMA

Već počinje i gužva pred službeno otvorenje pa jurim po sportskoj dvorani dužnosnike Sajma da i od njih čujem koju.

Najupućeniji su u detalje, a s obzirom na funkcije koje obnašaju znaju valjda što i kazati. Prvi koga srećem je **Zoran Parčetić**, ravnatelj Sajma i, ni manje ni više, ovo je 17. sajam koji organizira kao direktor.

»Nadam se da ću na ovoj dužnosti biti samo još koju godinu, jer dolaze nam mladi koji već sada mogu preuzeti tu zadaću. Ovo je jedna velebna manifestacija i Sombor se može podičiti da ima nešto što nema nitko u Srbiji, pa ni u zemljama okruženja. Sombor je grad golubara. Još su turski putopisci spominjali jata golubova koji su letjeli somborskim nebom tako da ta tradicija sigurno ima velikog utjecaja što je ova naša manifestacija ovako uspješna«, kazao je u dahu Parčetić.

A kada je spomenuo mlade snage koje dolaze pri tome

je zasigurno mislio na **Igora Gromilovića**, mladog somborskog golubara, koji je krenuo očevim stopama i stigao do dužnosti predsjednika Saveza odgajivača sitnih životinja Srbije. Vuku Igora na sve strane, pa jedva stiže u prolazu dobaciti kako ove godine nema golubara ili uzgajivača koka i zečeva koji drže do sebe a da nisu u Somboru.

Ostavljam ih da se bace u gostima i onim oficijelnim dijelom programa krećem da malo zavirim u nekoliko sportskih dvorana iz kojih su na kratko protjerani sportski šampioni, da bi se u njima razbaškarili opet šampioni, ali druge vrste. U najvećoj dvorani na tisuće golubova. Crnih, bijelih, šarenih, s gušom, kapicom, dugim nogama... Pa onda nekoliko redova kaveza s kunićima. U dvije dvorane smjestile se koke. I pijevci. U onoj najmanjoj kanarinci, papagaji, zebice. Vidim idu ljudi zagledaju ih, pitaju, vidi se znaju i što gledaju i što pitaju. Ima i onih druge *fele*, što su na Sajam došli prosto samo da bi vidjeli što se događa, jer niti su uzgajivači niti pretjerani zaljubljenici u taj životinjski svijet. Ovih druge *fele* najviše je trećeg sajamskog dana na svojevrsnom vašaru ispred dvorane. Nisam odoljela, pa sam otišla i to vidjeti. Prodavalo se, kupovalo, mijenjalo, darivalo i čini mi se da nitko nije otišao praznih ruku. Bez obzira na hladnoću, bez obzira na neočišćeni snijeg i bez obzira što je vašar ipak bio slabiji nego onaj lanijski.

Zlata Vasiljević

Ištvančićev film na arapskom govornom području

ZAGREB – Kratki igrani film *Ničija zemlja* redatelja **Branka Ištvančića** ostvario je uspjeh nakon sudjelovanja na Karama filmskom festivalu za ljudska prava u Jordanu. Naime, film je izabran za prikazivanje u 22 zemlje arapskog govornog područja. *Ničija zemlja* će biti uključena u regionalnu mrežu arapskih filmskih festivala specijaliziranih za ljudska prava ANHAR (The Arab Network for Human Rights Films), koja se zalaže za ljudska prava i povezuje autore u području filma i ljudskih prava u arapskoj regiji. Uključivanje filma u ovakvu mrežu omogućit će da ga vidi publika na velikom platnu u programu pet najvećih festivala o ljudskim pravima koji se održavaju u toj regiji.

Ištvančićev film premijerno je prikazan na prošlogodišnjem Motovun film festivalu, a sudjelovao je u programu više festivala kao što su festivali kratkog filma u Tangeru u Maroku i Ismailiji u Egiptu. Film se temelji na kratkoj priči **Josipa Mlakića** *Ponoćno sivo*.

Spartak Dulić izlaže u Varaždinu

VARAŽDIN – Sinoć (četvrtak, 2. veljače) u Galerijском centru Varaždin otvorena je izložba subotičkog vizualnog umjetnika **Spartaka Dulića** pod nazivom *Slike 2008-2016*. Dulić se predsta-

vio svojim prepoznatljivim slikama velikog formata, apstraktne tematike i intenzivnog kolorita. Inače, riječ je o izložbi koja je nedavno gostovala u Splitu, a nakon Varaždina, od 23. veljače moći je pogledati i zagrebačka publika, u prestižnom Studiju *Josip Račić* Moderne galerije.

Program u čast Josipa Runjanina

NOVI SAD – HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina priređuje svečanost u spomen smrti **Josipa Runjanina**, skladatelja hrvatske himne. Program će biti održan sutra (subota, 4. veljače) s početkom u 17 sati, u dvorani Trening centra (na 2. katu) SPENS-a u Novom Sadu. Istoga dana ranije, u 16 sati, bit će položeno cvijeće na skladateljev grob koji se nalazi na Uspenskom groblju (u ulici Novosadskog sajma) u Novom Sadu.

Veliko prelo 2017. u Subotici

SUBOTICA – *Veliko prelo 2017.* bit će održano u subotu 4. veljače u dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici, s početkom u 19.30 sati. Nastupaju: Klapa *Kampanel* Zagreb/Primošten, Ansambl *Biseri* Subotica, Tamburaški ansambl HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice.

Organizatori su raspisali natječaj za najbolju preljsku pismu. Na prelu će biti birana i najljepša prelja s pratiljama. Bit će organizirana i bogata tombola.

Šokačko prelo u Bregu

BEREG – *Šokačko prelo* u Bregu bit će održano 11. veljače u mjesnom Domu kulture, s početkom u 19 sati. Na prelu će gostovati udruge iz Odžaka (BiH) i Bogdanovaca (RH). Za dobru atmosferu poslije programa bit će zadužen Tamburaški sastav *Čokanj* iz Našica. Cijena ulaznice je 1200 dinara, u što su uračunati večera i piće za cijelu noć.

Za sve dodatne informacije nazvati: 025/809-439. Organizator prela je HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Brega.

Šokačka večer u Vajskoj

VAJSKA – *Šokačka večer* u Vajskoj bit će održana 11. veljače u restoranu *Bački Dvor* na jezeru *Provala*. Gosti večeri su: Tamburaški sastav *Dike* iz Vinkovaca, muška pjevačka skupina KUD *Mijat Stojanović* iz Babine Grede, a najavljen je i gost iznenađenja. Sve informacije na telefon: 063/765-00-42; 069/721-796.

Đurđinsko prelo

ĐURĐIN – HKPD *Đurđin* organizira pokladno druženje *Đurđinsko prelo* koje će biti održano u nedjelju 19. veljače u župnoj dvorani crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Bit će organiziran i prigodan program. Organizatori poručuju: dođite da se zajedno družimo i proveselimo! Početak je u 16 sati.

Žedničko prelo

ŽEDNIK – Rimokatolička župa svetog Marka Evanđeliste po deveti put organizira *Žedničko prelo* koje će biti održano 25. veljače u *Sali kod Zvonka*. Početak je u 19.30 sati. Cijena ulaznice za odrasle je 800 dinara, za djecu od 4 do 10 godina 400 dinara, dok djeca ispod četiri godine ne plaćaju ulaznicu.

Bunjevačko prelo u Zagrebu

ZAGREB – *Bunjevačko prelo* u Zagrebu, drugo po redu, bit će održano 25. veljače u dvorani Pastoralnog centra *Ivan Pavao II* u Sesvetama, s početkom u 19 sati. Organizator prela je Hrvatska mladež Bačke i Srijema, ogranak Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba. Goste će zabavljati tamburaški sastav *Tajna* iz Subotice, a program će biti upotpunjen bogatom tombolom. Kako organizatori ističu, karte za prelo su već rasprodane »što svjedoči da je ovo druženje prepoznato kao važno za očuvanje kulturne baštine vojvođanskih Hrvata u Zagrebu«.

IZIŠAO DVOBROJ NOVE RIJEČI ZA 2016.

O različitim temama iz književnosti i umjetnosti

Dvobroj za 2016. časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* donosi bogat sadržaj, a izlazi u sunakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU *Hrvatska riječ*. Do sada obimom najveći, časopis na 380 stranica progovara o najrazličitijim temama, kako iz područja književnosti tako i iz drugih umjetnosti, a obogaćen je i grafičkim crtežima **Darka Vukovića** iz Petrovaradina.

IZBOR PROZE ZA DJECU

Nova riječ počinje tematom *Izbor proze za djecu i mlade* u kojem su nakon uvodnog teksta **Katarine Čeliković** predstavljeni hrvatski pisci iz Vojvodine (**Ivan Balenović**, **Marija Lovrić**, **Ljubica Kolarić-Dumić**, **Nedeljka A. Šarčević**, **Ruža Silađev**, **Katarina Firanj**, **Rajko Ljubić**, **Katarina Čeliković**, **Ružica Miković-Žigmanov**, **Blaženka Rudić**, **Julijana Adamović**, **Vesna Huska**, **Marina Balažev** i **Jasna Crnković**). Cjelina *Uvidi u hrvatsku književnost iz Vojvodine u egzilu* predstavlja dvoje autora biografski, kroz izbor iz njihove proze i kritike koja piše o njihovoj prozi. Riječ je o već afirmiranoj književnici **Julijani Adamović**, rodom iz Plavne, te o mladom **Ivanu Vidaku** iz Sombora, koji sada žive i stvaraju u Hrvatskoj.

Recentno hrvatsko pjesništvo predstavlja **Delimira Rešickog**, najprije kroz pero **Nevena Ušumovića**, a potom kroz njegovu poeziju i foto-uratkę. U izboru i prijevodu **Roberta Tillyja** u poetskom bloku predstavljeno je *Suvremeno mađarsko pjesništvo u Vojvodini u prijevodu* (**Katalin Ladik**, **Ottó Tolnai**, **István Domonkos**, **Magdolna Danyi**, **Gábor F. Urbán**, **István Beszédes**, **Ottó Fenyvesi** i **János Sziveri**).

STARO I SUVREMENO

U rubrici *Kritička iščitavanja hrvatske književnosti u Vojvodini* objavljeni su radovi petero autora koji pišu, kako o staroj tako i o aktualnoj književnosti. O starijoj književnoj baštini pišu **Mario Šimudvarac**

(*Dva stabla i otkinuta grana: Prostor u romanu 'Odmetnik' Ivana Antunovića*) i **Ante Bežen** (*Josip Jelačić kao pjesnik i njegova pjesma o Nikoli Zrinskom*), a **Klara Dulić** piše o prozi **Miroslava S. Mađera** u tekstu pod nazivom *Autopoetičnost kao obilježje polijanrovske proze*. O suvremenoj književnosti pišu s. **Katarina Maglica** (*Povratak Iskonu s. Blaženke Rudić*) i **Vlasta Markasović** (*Ne) Sklad(a)ni divani Tomislava Žigmanova i 'teror povijesti'*).

Interpretacije umjetničkih praksi Hrvata u Vojvodini tematiziraju glazbenu i likovnu

pjesmi u glazbenoj građi **Pere Tumbasa Haje**, dok je **Vojislav Temunović** autor rada *Glazbena tamburaška obitelj Tumbas (Antun, Stipan i Pere)*. **Ljubica Vuković Dulić** u nastavku predstavlja *Djela hrvatskih kipara u subotičkom muzeju*.

U stalnoj rubrici *Nove riječi – Hrvatsko nakladništvo u nultom desetljeću* **Neven Ušumović** prikazuje 10 knjiga koje su obilježile 2004. godinu u Hrvatskoj.

ČITANJA KNJIŽEVNE PRODUKCIJE

Dvobroj *Nove riječi* u rubrici *Čitanja književne produkcije* donosi četrnaest prikaza književne produkcije Hrvata u Vojvodini. **Katarina Čeliković** predstavlja tri knjige poezije: *Čavaldus, bumbača, špijodica...* **Marka Ivoševa Kuzme** na šokačkoj ikavici, *Preprekovo proljeće 2014.* i *Osmijeh u mokrom kaputu* **Ljerke Radović**. **Klara Dulić** piše o zbirci *Cidi se život – Lira naiva 2014.* i najnovijoj knjizi **Tomislava Žigmanova** *Minijature vlastitosti*. Kalendar *Subotička Danica za 2015.* i poeziju **Miroslava Cakića Tomlekinu** u knjizi *Salauka* predstavlja **Tomislav Žigmanov**. O knjizi za djecu **Nedeljke A. Šarčević** *Sve i svašta da poleti dječja mašta* piše **Ivana Petrekanić Sič**, a **Antonija Huljev** predstavlja knjigu kratkih priča na bunjevačkoj ikavici (*Ne)sklad(a)ni divani* **Tomislava Žigmanova**. **Željka Zelić** autorica je prikaza zbornika radova *Urbani Šokci 8/9 'Šokci: Bunjevci: Panonija – Europa'*, kao i knjiga *Moja Luca* **Ivana Ivkovića Ivandekića** i *Prah obiteljske srebrnine* **Milovana Mikovića**. O romanu **Tomislava Ketiga** *Damin gambit* piše

Zlatko Romić koji je i autor prikaza narodnih pripovjedaka *Bečarski poso* koje je zapisao **Balint Vujkov**.

Dvobroj *Nove riječi* standardno završava rubrikom *Kulturni dokumentarij* u kojoj je **Bernadica Ivanković** zabilježila sve događaje u prostoru kulture hrvatske zajednice u Vojvodini od prosinca 2015. do studenog 2016. godine.

(zkvh.org.rs)

umjetničku baštinu. U povodu 125. obljetnice rođenja **Pere Tumbasa Haje**, *Nova riječ* predstavlja ovog značajnog glazbenika kroz radove dvoje sudionika Stručne tribine o njegovu životu i djelu u Gradskoj knjižnici Subotica, a u organizaciji Subotičkog tamburaškog orkestra, održane 28. lipnja 2016. godine. **Tamara Štricki Seg** priredila je sažeti prikaz života i rada **Pere Tumbasa Haje** (1891. – 1976.), a potom piše i o *Narodnoj*

PROŠLA GODINA IZ KUTA HRVATSKIH UDRUGA S PODRUČJA GRADA SUBOTICE (2.)

Od skromnih pomaka do turističkih projekata

I u ovom broju nastavljamo serijal razgovora s predstavnicima hrvatskih udruga, a s ciljem sumiranja njihova rada u prošloj, 2016. godini. Evo što o navedenoj temi kažu predstavnici triju hrvatskih udruga s područja Grada Subotice – Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta, udruge *HosanaFest*, te Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Đurđin* iz Đurđina.

SLAVLJENIČKI I USPJEŠNO

Tavankutski *Matija Gubec* je prošlu, 2016. godinu, proveo u slavljeničkom duhu.

»Društvo je prošle godine proslavilo sedamdeset godina rada te smo svaku manifestaciju vezali za taj jubilej. S obzirom na to da smo sve manifestacije koje smo planirali i realizirali, možemo reći da smo zadovoljni prošlom godinom. No, uvijek treba težiti boljem te su naši apetiti za ovu 2017. još veći«, kaže tajnik udruge **Ivica Dulić**. HKPD *Matija Gubec* je u suradnji s tavankutskom Galerijom Prve kolonije naive u tehnici slame u 2016. organizirao veliki broj manifestacija: *Gupčev bal*, Uskršnju izložbu, program za Noć muzeja, *Priskakanje vatre na svetog Ivana Cvitnjaka*, Festival dječjeg stvaralaštva, koloniju slamarki, Seminar bunjevačkog stvaralaštva, mjesnu *Dužijancu*, Festival voća, Godišnji koncert folkloraca i tamburaša, Božićnu izložbu i obilježavanje Svetog Nikole, te, prvi puta, folklornu manifestaciju *Kulturna baština Bunjevaca bez granica*.

»Osim tih kulturnih programa *Gubec* se otisnuo i u vode

seoskog turizma, te je naš etnosalaš registriran kao turističko gazdinstvo s jednom zvjezdicom. U prošloj godini imali smo posjet blizu 5.000 turista, a broj noćenja se povećao u odnosu na 2015. godinu. *Gubec* nastoji i kroz ovu oblast promovirati hrvatsku kulturnu baštinu«, ističe Dulić.

FUNDRAISING ZA PRIMJER

Kada su u pitanju financije, kako kažu, trudili su se »ispratiti« sve njima dostupne natječeaje. A to je značilo i one natječeaje koji nisu isključivo za hrvatsku zajednicu ili nacionalne manjine općenito. »Prošle godine imali smo oko 60 podnesenih natječajnih prijava, a od toga je polovica odobrenih. Pored svih natječajaja koji su se odnosili na nacionalne manjine i kulturu, *Gubec* je aplicirao i na natječeaje koji se odnose na poljoprivredne aktivnosti i manifestacije, potom na projekte koji se odnose na ekonomsko osnaživanje seoskih žena, ali i na projekte javnih radova. Osigurana sredstva su bila dovoljna za realizaciju osnovnih projektnih okvira koje smo isplanirali, međutim imajući u vidu dinamiku razvoja naše udruge postoji stalna potreba za infrastrukturnim ulaganjima, što dodatno opterećuje godišnji proračun. Tu nastojimo premostiti suradnjom s donatorima, koji su nam od velike pomoći i velika potpora. Kada je u pitanju praksa donatorstva, ne treba samo imati u vidu novčana sredstva. Mnogo toga se može realizirati i s materijalima, proizvodima ili pak uslugama kroz koje

donatori mogu pripomoći. Na žalost, praksa donatorstva još uvijek nije rasterećena financijskih obveza«, kaže Ivica Dulić. U udruzi imaju tim zadužen za praćenje raspisanih natječajaja, pisanje projekata i njihovu realizaciju te na kraju i sačinjavanje izvješća.

»To su vrlo zahtjevni poslovi i rekao bih najvažniji u funkcioniranju jedne udruge, napose ukoliko se misli opstati i razvijati se na projektnom tržištu kakvo danas poznajemo«, kaže Dulić.

Tavankutska udruga ima oko 150 aktivnih članova, raspoređenih u nekoliko sekcija. Tu su folklorna, tamburaška, dramska, slamarska, novinarska, etnološka i znanstveno-istraživačka.

»No kao i u društvu općenito, evidentno je teško animiranje mladih za bilo kakvu aktivnost. No, i pored toga oko udruge se okuplja stalan broj omladine koja sudjeluje u radu sekcija, realiziranju programa, animiranju turista, te daju doprinos i u upravljanju udruge. Oni su ti koji trebaju nastaviti put očuvanja hrvatske kulturne baštine

na ovim prostorima«, zaključuje Ivica Dulić.

NIŠTA BEZ VOLONTERA

HosanaFest je udruga koja se bavi organizacijom istoimenog festivala hrvatskih duhovnih pjesama. Protekle, 2016. godinu, u udruzi ocjenjuju uspješnom.

»Sam festival je vrlo uspio, kako po novim pjesmama, organizacijom. Ako bismo tražili nedostatak, bila bi to publika. Pamtim festival s više publike. Drugi naš uspjeh je bilo objavljivanje monografije *Naših prvih deset festivala*, čije će predstavljanje biti 12. ožujka u Subotici«, kaže predsjednik udruge vlč. **Marinko Stantić**.

Govoreći o financijskoj konstrukciji koja je pratila rad udruge u prošloj godini, vlč. Stantić pojašnjava: »Za *HosanaFest* nam uvijek treba najmanje oko 5.000 eura. Naše je pravilo: 'Pokrivaj se koliki ti je jorgan!'. Apliciramo na natječeaje u svezi kulture i mladih. To podrazumijeva natječeaje Ministarstva kulture, pokrajnin-

skih tajništava, Grada Subotice, gdje uvijek prodemo ali iznos nije dovoljan za pokrivanje naših troškova, te se javljamo i drugim pokroviteljima. Upravo zahvaljujući njima možemo organizirati *HosanaFest* na onom nivou koji i želimo. No, ideje i ambicije, kao i potrebe su veće. Što

znači da bismo i bolje organizirali festival da nam se dozvole sredstva. Projekte ja pišem. To je komplicirana zadaća, ali sam se već isprakticirao u proteklih jedanaest godina.

Udruga nije velika, a produkciju Festivala pomažu i brojni volonteri.

»Organizacijski odbor Festivala čini dvanaest članova i predsjednik. Super se slažemo i, Bogu hvala, nema svađi, jer kako čujemo u drugim udrugama toga ima. Ne možemo bez volontera. Tu prvenstveno mislim na drage nam obitelji koji su uvijek spremni udomiti naše goste-izvođače. Ono što nama stvara problem jest da nam se sve više izvođača tuži kako nemaju novaca za snimanje pjesama, a sve veći im je problem i oko troškova dolaska u Suboticu. Mi im u tim problemima ne možemo pomoći. Kada bismo imali više sredstava, rado bismo to učinili. Ako tko može u tome pomoći – neka nam se javi. Ukoliko nam izvođači ne budu mogli snimiti pjesmu i doći, *HosanaFest* će prestati djelovati«, kaže vlč. Marinko Stantić.

SKROMNI POMACI

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Đurđin* iz Đurđina spada u red manjih udruga. U 2016., kako ističu, uspjeli su snažnije pokrenuti udrugu, u prvom redu rad folklorne sekcije. Njihovi su folklorci tako zabilježili i nekoliko nastupa u okolici Subotice.

»U protekloj 2016. godini uspješno smo organizirali planirane manifestacije – *Dužijancu*

u Đurđinu, Godišnji koncert udruge i dodjelu paketića djeci povodom sv. Nikole«, kaže predsjednica udruge **Marica Stantić**. HKPD *Đurđin* je u protekloj godini uspio sakupiti više novca u odnosu na prethodne godine.

»Uspješno smo prošli na tri natječaja. To su natječaji Grada Subotice izdvojeni za kulturu, te natječaji HNV-a i ZKVH-a. Dobivena sredstva nažalost nisu bila dovoljna za potpunu realizaciju projekata, pa smo zato prikupljali donacije članstva te osigurali sponzorstvo dvije privatne tvrtke iz Đurđina. Za pisanje projekata u udruzi angažirana sam ja, kako kao predsjednica tako i zbog prethodnog višegodišnjeg iskustva u radu u nevladinom sektoru i aktivnostima na pisanju i provedbi projekata ruralnog razvoja, što je usko povezano i s projektima na kojima radi HKPD *Đurđin*«, navodi Stantić. Udruga djeluje u više sekcija – folklorna, literarna, tamburaška i zbor.

»Članstvo udruge čine članovi sekcija kao i njihovi roditelji. Glede novih ideja i projekata najaktivniji i najmotiviraniji su voditelji sekcija i upravni odbor udruge«, pojašnjava predsjednica HKPD-a *Đurđin* **Marica Stantić**.

D. B. P.

Natječaj za *HosanaFest* 2017.

Organizacijski odbor *HosanaFesta* raspisao je Natječaj za prijem novih skladbi koje će biti izvedene na 12. Festivalu hrvatskih duhovnih pjesama – *HosanaFest* a koji će biti održan 9. rujna 2017. u Subotici. Natječaj je otvoren do 1. travnja 2017. godine.

Uvjeti natječaja su sljedeći: skladbe tematski moraju imati kršćanski karakter; skladbe ne smiju biti već objavljene niti javno izvedene; trajanje skladbe ne smije prijeći 4 minute; uredno potpisani autori glazbe, teksta i obrade; autor i glavni izvođač pjesme ne smije biti mlađi od 16 godina; u vokalno-instrumentalnom sastavu ne smije biti više od 15 osoba.

Prijava na natječaj dostavlja se na CD-u ili putem elektroničke pošte, a obvezno mora sadržavati sljedeće: oglednu demo snimku pjesme (snimka ne mora biti studijska, ali glazbeno-produkcijski treba biti što sličnija izvedbenoj verziji), pjesma može biti poslana i u mp3 formatu s minimalnom rezolucijom od 192 kbps; tekst pjesme (preporuča se u Word formatu); kraću biografiju izvođača sa svim potrebnim podacima (adresa, telefon, e-mail, web i sl.), te navesti zajednicu u kojoj se djeluje; potvrdu svećenika.

Prijave koje ne budu ispunjavale gore navedene uvjete, kao i skladbe upitne originalnosti neće uopće biti razmatrane od strane Stručnog povjerenstva.

Napomena: Autori slanjem skladbe na natječaj jamče za njezinu originalnost, te daju svoju suglasnost za izdavanje skladbe na festivalskom CD-u, DVD-u, kao i radijskom i televizijskom emitiranju bez traženja nadoknade. Naknadno utvrđivanje neoriginalnosti skladbe povlači za sobom sankcije određene pravilnikom *HosanaFesta*. Prijavljene skladbe ne mogu se povući, niti će biti vraćene.

Rezultati natječaja bit će autorima javljeni do 20. travnja 2017. Izvođači čije se skladbe uvrste u program Festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe, te njenu matricu dostaviti u roku do 60 (šezdeset) dana po javljenju rezultata. Redoslijed nastupa na *HosanaFestu* određuje festivalski Organizacijski odbor.

Radove slati ili dostaviti na adresu: *HosanaFest* 2017.; Starine Novaka 58.; 24000 Subotica; Vojvodina – Srbija ili na e-mail: hosanafest@yahoo.com. Kontakt telefon je: +381(0)64/4616-394.

Slogan ovogodišnjega *HosanaFesta* je »Punina Zakona jest ljubav« (Rim 13,10).

POKLADNA VEČER HRVATSKE ZAJEDNICE NA TERITORIJU SAVEZNE POKRAJINE SALZBURG

Veselo u zajedništvu

Više od 350 Hrvata bilo je prisutno u Wallersee Halle

Riječi patera **Zlatka Špehara** najbolji su uvod za ovu slikovitu priču o pokladnoj večeri hrvatske dijas-pore koja živi i radi na teritori-ju austrijske Savezne pokrajine Salzburg. A večer u organizaciji tamošnje hrvatske zajednice bila je za pamćenje.

»Čovjek ima potrebu za dru-ženjem i kad se udruže ovdaš-nje hrvatske udruge koje su pri našoj župi bl. *Alojzija Stepinca* u Salzburgu, onda to ima i poseb-no značenje da se ljudi vide, razgovaraju i druže, jer naši ljudi su poprilično *rastepeni* u veli-koj širini koju obuhvaća teri-torij na kojem se župa nalazi. Mi nismo, poput drugih župa u jednom gradu, jer naša župa je duga punih 270 kilometara i 70 km široka, i ima 8 svojih filijala. Primjerice, na svetu misu ljudi znaju putovati 30-40 km, a poneki i punih 100 i nije im teško to činiti svake nedjelje. Danas, u vrijeme suvremene tehnologije mobitela i računala komunikacija je znatno olakša-

Pater Zlatko Špehar

na, ali bez žive riječi i neposred-nog susreta nema niti one prave bliskosti među ljudima. Jedna obitelj mi je upravo večeras iskreno priznala kako joj nedjelj-na sveta misa izuzetno mnogo znači i kao duhovna okrepja i kao mogućnost barem trenutač-ne bliskosti sa svojim narodom. Jer ovdje je posao takav da ne da čovjeku baš previše vreme-na za disati i nedjelja je jedini

Joža Dragić drži hrvatsku zastavu

pravi slobodni dan. Upravo su zato, osim crkvenih događanja, ovakve manifestacije izuzetno važne za zbližavanje naših ljudi koji žive i rade u ovom dijelu Austrije«, kaže Špehar.

ORGANIZACIJA

Ovdašnja hrvatska zajednica vrlo je aktivna i često organizi-ra raznovrsne tematske zabavne večeri koje, kako je pater Špehar

naglasio, služe prvenstveno cilju zbližavanja Hrvata koji žive u ovom dijelu Austrije. Tako je u subotu, 28. siječnja, u *Wallersee Halle* u Hendorfu pokraj Salzburga, u organizaciji **Jože Dragića** i njegovih najbližih suradnika, upriličena poklad-na večer na kojoj se okupilo oko 350 prigodno kostimiranih gostiju, koji su se u dobrom ozračju uz odličnu glazbu i zani-mljiv kulturno-umjetnički pro-gram, zabavljali do kasno u noć.

»Redovito sudjelujem u organizaciji svih hrvatskih oku-pljanja pri *Hrvatskom centru* i našoj župi na teritoriju Savezne pokrajine Salzburg. Ova naša mladost hrvatska, koja stasava ovdje uz nas, daje mi motivaci-ju da dam sve od sebe kako se ne bi izgubio naš hrvatski iden-titet, a ovakve zabavne večeri lijepa su mogućnost da se oni međusobno druže, govore svo-jim materinim jezikom i nika-ko ne zaborave tko su i odakle su došli u Austriju«, skromno nam je rekao glavni organiza-

Djeca s hrvatske nastave

tor pokladne večeri, koji je uz pomoć svojih suradnika podnio veliki teret u realizaciji ove pokladne večeri.

PROGRAM

U kulturno-umjetničkom dijelu programa, koji je vodila **Andrijana Dragić**, nastupilo je nekoliko hrvatskih udruga i kulturno-umjetničkih društava: HKUD *Vilim Cecelja* (Salzburg), HKUD *Kufstein* (Kufstein), HKUD *Ruža hrvatska Pongau*

(St. Johann in Pongau) koji su izveli splet tradicionalnih hrvatskih plesova iz Bosne i Hercegovine. Učenici koji pohađaju dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku izveli su scenski igrokaz, a potom je nakon blagoslova patera Zlatka Špehara i intoniranja hrvatske himne, uz odličnu glazbenu pratnju hercegovačkog VIS-a *Dukati* započela zabava i ples koji su potrajali do ranih jutarnjih sati. A kako je bilo, najbolje ilustriraju riječi **Slavice Barišić** iz Salzburga:

»Bilo je super, jer najljepše je družiti se i radovati skupa sa svojim narodom.«

I stvarno je bilo tako. Uz šarene maškare u koje su se maskirali i stariji i mlađi, uz bogatu večeru i mnogo slatkih

delicija iz rodnog kraja koje su pripremile vrijedne ženske ruke i puno plesa na velikom podiju *Wallersee Halle* u Hendorfu.

Tekst: Dražen Prčić

Photo: Aleksandra Prčić

HRVATSKI CENTAR

»Hrvatski centar se kroz svoje kulturno-umjetničke programe i dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku brine o očuvanju hrvatske tradicije, kulture i jezika 13.000 Hrvata koji žive i rade na teritoriju Savezne pokrajine Salzburg«, istakao je predsjednik *Hrvatskog centra* **Jurica Mustać**.

Andrijana Dragić i Jurica Mustać

POČEO POSJET AD LIMINA APOSTOLORUM

Biskupi Srbije, Crne Gore, Makedonije i Kosova kod Pape

Kako javlja Vatikanski radio, papa **Franjo** je u ponedjeljak, 30. siječnja, susreo biskupe iz Srbije, Crne Gore, Makedonije i s Kosova, koji se nalaze u šestodnevnom posjetu Ad limina apostolorum Svetoj stolici i Rimskoj kuriji. Tim povodom je predsjednik Međunarodne biskupske konferencije Svetih Ćirila i Metoda, zrenjaninski biskup mons. **Ladislav Németh** dao izjavu za program Vatikanskog radija o prilikama u kojima Katolička Crkva djeluje na području koje pokriva Biskupska konferencija.

»Što se Srbije tiče, suradnja i ekumenski odnosi između Svete stolice i Srpske pravoslavne Crkve veoma su dobri. Na Kosovu je

mnogo značajniji međureligijski dijalog, jer tamo katolici žive među muslimanskom većinom. U Crnoj Gori i Makedoniji je, pak, Katoličkoj Crkvi teško da

održava odnose s Pravoslavnom Crkvom, ili čak s dvije pravoslavne zajednice, koje rastu i jačaju uz veliku državnu potporu«, rekao je biskup.

On je dodao da je Međunarodna biskupska konferencija nedavno uputila prijedlog Svetoj stolici da ovu polinacionalnu skupinu biskupa podijeli na nacionalne biskupske konferencije.

Dodao je i da najveći prioritet ostaje »održavanje duha suradnje među četirima državama«. Kako je naveo, drugi po važnosti je prioritet »učvršćivanja naše prisutnosti u tim četirima različitim društvima: pomirenje između Hrvata i Srba, te Albanaca i Srba još uvijek nije postignuto. To su područja velikih problema i izazova i mi možemo dati istinski doprinos njihovom rješavanju«, zaključio je svoju izjavu biskup Németh.

VRIJEDNA DONACIJA CARITASA SRIJEM ŠIDSKOM DOMU ZDRAVLJA

Uručeni aparati za Hitnu pomoć

Šidskom Domu zdravlja u Špetak, 27. siječnja, uručena je donacija vrijedna 8.000 eura koju je osigurao Caritas Srijem. Donacija je namijenjena za službu Hitne medicinske pomoći, a sastoji se od EKG aparata, defibrilatora, odora za liječnike i tehničare Hitne pomoći. Inače Caritas koji djeluje na području Srijema od početka migrantske krize aktivno sudjeluje u pružanju pomoći migrantskoj populaciji, ali i lokalnom stanovništvu. Sredstva za nabavu medicinskih aparata koji su uručeni Domu zdravlja u Šidu osigurana su uz pomoć njemačke donacije.

Na teritoriju šidske općine u tri prihvatna centra trenutno je smješteno 2.042 migranta, što predstavlja trećinu od ukupnog

broja migranata raspoređenih po prihvatnim centrima u nekoliko gradova u Srbiji. Od samog početka migrantske krize aktivisti Caritasa su stalno prisutni na terenu. Sada u prihvatnim centrima u šidskoj općini svakodnevno radi šest volontera i osoblje Caritasa:

»U početku smo dijelili pakete hrane, dok su migranti bili u tranzitu. No, kada je balkanska ruta zatvorena prešli smo na podjelu hrane u prihvatnim centrima. U 2016. godini podijelili smo 255.000 doručaka, kao i veliku količinu higijenskih sredstava za

žene i djecu, zatim zimsku odjeću i obuću, a prihvatne centre u Šidu pomagali smo i lijekovima. Paralelno s tim odvajala se i pomoć za lokalno stanovništvo. Tako smo socijalno ugroženim obiteljima dijelili vaučere za kupovinu namirnica, kao i vaučere za poljoprivrednike«, ističe koordinatore Caritasa Srijem **Petar Dujić**.

Na području šidske općine djeluju aktivisti Caritasa Srijem i Caritasa egzarhata Grkokatoličke Crkve. Svi skupa nastoje raditi tamo gdje postoji najveća potreba:

»Prvenstveno se nastoji raditi uvijek u župi, jer je to osnovna baza. Djelujemo na prostoru cijele Srijemske biskupije od Šida do Zemuna. Ovdje u šidskoj općini djelovali smo i za vrijeme poplava u mjestu Jamena. Osim pomoći koju smo do sada pru-

Posjet je počeo misom nad grobom sv. pape **Ivana Pavla II.**, a završava se 4. veljače. U posjetu sudjeluju svi članovi Konferencije: biskup zrenjaninski mons. Ladislav Németh (predsjednik Konferencije), apostolski egzarch za grkokatolike u Srbiji mons. **Đura Džudžar** (potpredsjednik Konferencije), nadbiskup i metropolit beogradski mons. **Stanislav Hočevar**, nadbiskup barski mons. **Rrok Gjonlesshaj**, biskup subotički mons. **Ivan Pénzes**, biskup srijemski mons. **Đuro Gašparović**, biskup kotorski mons. **Ilija Janjić**, biskup skopski i apostolski egzarch za grkokatolike u Makedoniji mons. **Kiro Stojanov** i apostolski administrator Prizrenske apostolske administrature mons. **Dodë Gjergji**, u pratnji preč. **Mirka Štefkovića**, tajnika Konferencije. Biskupi će posjetiti pojedine dikasterije Rimske kurije, te imati zajednički i pojedinačne sastanke s papom Franjom, izvješćujući o stanju u povjerenim im biskupijama u odnosu na prethodni posjet Ad limina (2007. godine).

M. Tucakov

žali migrantima, pomagali smo i lokalnom stanovništvu, a takvu vrstu pomoći, za naredno razdoblje, najavili su i naši donatori. Na ovim prostorima također imamo mali tim kućne njege, a od 2015. godine, kada je počela migrant-ska kriza, ovdje su naši volonteri stalno prisutni na terenu. Sada je na red došla donacija u vidu medicinske opreme koju je osigurao Caritas, dok su sredstva osigurana od Ministarstva vanjskih poslova Njemačke, uz pomoć naših donatora iz te zemlje», kaže direktor Caritasa Srijem **Jozo Duspara**.

Medicinska oprema koja je uručena šidskom Domu zdravlja posebno će dobro doći kardiovaskularnim bolesnicima:

»Ova oprema će služiti za liječenje i dijagnosticiranje hitnih stanja i lokalnog stanovništva, tako da su nam ovi aparati od iznimno velikog značaja«, istaknuo je ravnatelj šidskog Doma zdravlja dr. **Krsto Kureš**.

S. Darabašić

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Prošloga tjedna Isus nam je u govoru o blaženstvima naznačio kako treba živjeti njegov nasljedovatelj. Ono što smo vrlo jednostavno uočili je činjenica da je ideal života ovog svijeta u velikom raskoraku s idealom o kojem Isus govori. I on sam je toga svjestan, zato na kraju govora i dodaje da ćemo, živjeti prema njegovim smjernicama, doživjeti nerazumijevanje i progon, no za to nas čeka nagrada na nebesima (usp. Mt 5,1-12). Nakon što smo prošloga tjedna čuli kako treba živjeti onaj koji slijedi Krista, ovoga tjedna Isus nam govori kako je naše poslanje da budemo sol zemlje i svjetlo svijeta (usp. Mt5, 13-26).

SOL ZEMLJE

Oduvijek je bilo teško ako si drugačiji. Svijet se uvijek trudio nametati svoje vrijednosti i ideale. A onaj koji misli drugačije od većine i koji živi drugačije uvijek je bio izvrnut propitivanjima, podsmjesima i na kraju marginalizaciji. Mnogi vjernici nemaju snage ni volje suočavati se s takvim situacijama pa sklapaju kompromise s okolinom, pokušavaju se što više uklopiti, te se sve više udaljavaju od Krista i njegovog nauka. Bez obzira što je svima jasno da to nije način života koji Isus želi od svojih nasljedovatelja, stalno se sklapaju takvi kompromisi.

Iako svijet nameće životne ideale koji nisu u mnogome u

Kršćanin u svijetu

skladu s Kristovim naukom, te se mi, ako ih slijedimo, teško uklapamo u sredinu u kojoj se nalazimo, Isus ne želi da se njegovi učenici izoliraju od svijeta. Živjeti odvojeno od svijeta nije naše poslanje, već upravo suprotno, naše je poslanje biti »sol zemlje«.

O našem poslanju Isus govori služeći se slikom soli, svima bliskom i poznatom. Znamo kolika je uloga soli u našem svakodnevnom životu. Ni jedno jelo bez nje ne bi bilo jestivo, ona je najznačajniji začim bez kojeg ne možemo, a s druge strane ne možemo je jesti samu. Tako ni mi kršćani, ne smijemo se izolirati od svijeta jer smo drugačiji, nego se sa svijetom trebamo miješati. I kao što sol jelo čini boljim, tako i mi trebamo utjecati na sredinu u kojoj živimo i radimo.

Kako bi čovjek mogao biti sol u ovom svijetu, njegov život mora biti začimljen blaženstvima: mora živjeti siromaštvo duha, biti krotak, gladan i žedan pravde, mirotvorac i čista srca. I takav, drugačiji od svijeta, treba živjeti u svijetu i donositi mu ono što sam posjeduje. Često kritiziramo društvo kako je nepravedno, okrutno, sklono prevarama. No, Krist nas ne šalje da kritiziramo nego da mijenjamo. Način na koji mi trebamo mijenjati svijet je taj da budemo sol, začim koji ga čini boljim. To možemo samo ako blaženstva živimo u potpunosti, ne prilagođavajući ih situacijama i prilikama, ako ono čemu nas Krist poučava slijedimo u potpunosti.

SVJETLO SVIJETA

Kao što trebamo biti sol zemlje, tako nas Isus šalje da

budemo i svjetlo svijeta. U Ivanovom evanđelju on sam za sebe kaže: »Ja sam svjetlost svijeta« (Iv 8,12), ovdje kaže: »Vi ste svjetlost svijeta«. Dakle, kršćani trebaju Kristovo svjetlo prenositi svijetu. Ona sredina u kojoj kršćanin živi i radi ne može biti ista kao ona u kojoj nema Kristovih učenika. Kao što svjetlo uskrasne svijeće rastjeruje mrak i o nju se pale obične svijeće vjernika, te crkva postaje osvijetljena, tako kršćanin treba u svoju okolinu donijeti Krista kako bi ga preko njegovog svjedočanstva vjere i drugi upoznali i prigrlili.

Donositi Krista ljudima ne znači samo pričati, nego i djelovati. Kršćani su oduvijek bili poznati kao dobročinitelji. Po uzoru na svog Učitelja, oni su još od prvih kršćanskih vremena pomagali ljudima u potrebi. Dobrota prvih kršćana bila je jedan od razloga što su ljudi rado prihvaćali vjeru. A naša vjera stalno nas potiče na dobrotu, kao što kaže prorok Izaija: »Ovo govori Gospodin: 'Podijeli kruh svoj s gladnima, uvedi pod krov svoj beskućnike, odjeni onog koga vidiš gola'« (Iz 58,7). Mi ne možemo mijenjati svijet na globalnoj razini, ali možemo mijenjati našu sredinu dobrotom, požrtvovnošću, ljubavlju, te tako biti svjetlo u tami ovoga svijeta i donijeti Krista drugima. Biti vjernik znači dvije stvari: moliti i tako komunicirati s Bogom, te iz toga crpiti snagu za djelovanje u svijetu, prije svega činiti dobro. U tome nam može biti vodilja misao našeg blaženika Ivana Merza: »Dani u kojima ne učinimo ništa za druge, već samo za se, to su izgubljeni dani«.

MINI INTERVJU: DARIO MARTON, VODITELJ NA RADIO MARIJI U SUBOTICI

Živim svoj san

Subotičanin **Dario Marton** maštao je još od djetinjstva da će jednoga dana Sraditi u medijima, točnije na radiju. Od srednje škole volontira u Radio Mariji, a posljednje tri godine je uposlen na mjestu voditelja dnevnog programa ovoga radija. Osim voditeljskog dijela posla, Dario je dijelom i urednik programa u čemu surađuje s mons. **Andrijom Anišićem**. Dario je također i urednik stranice za mlade u katoličkom listu *Zvonik* i aktivan je u organizacijskom odboru festivala hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest*.

Kako je počela Vaša priča s Radio Marijom?

U srednjoj školi sam jednom prigodom upitao nastavnicu vjeronauka gdje mogu pronaći pjesme da su duhovne, a u isto vrijeme i moderne. Ona me je uputila u Radio Mariju. Otišao sam i zatražio pjesme, a oni su mi ponudili da dolazim volonterski kod njih raditi kao voditelj. Naravno da sam prihvatio. Bio je to moj san koji sam dugo sanjao, a od toga trenutka sam ga počeo i živjeti.

Koje su Vam obveze kao voditelja programa?

Voditelj sam uglavnom redovitog dnevnog programa u što spadaju kratke emisije o radu i životu u crkvi i vijesti. Kao voditelj programa imam obvezu biti i urednik dana i odabrati koje će vijesti biti pročitane ili koja će se tema obrađivati.

Gdje prikupljate informacije za vijesti?

Vijesti mi najviše daju svećenici naše biskupije, a ako smatramo da neku temu treba malo bolje približiti slušateljima onda mi daju i obrazloženje. Također, neki svećenici i sudjeluju u stvaranju programa Radio Marije, a često koristimo i portal *Bitno.net* na kojemu možemo vidjeti aktualna zbivanja u Hrvatskoj i svijetu vezana za život kršćana.

Jeste li zadovoljni koliko ima aktivnih slušatelja za vrijeme emitiranja programa?

Da, velik je odaziv slušatelja i veoma sam zadovoljan zbog toga. Drago mi je što ne zovu samo iz Subotice već iz cijele države pa i šire. Mnogi nas slušaju preko interneta, tako da imamo slušatelje i u inozemstvu, s najvećim brojem u Njemačkoj. Slušatelji nam se javljaju za vrijeme humanitarnih akcija koje provodimo u adventu i korizmi, zatim nakon pročitana evanđelja u jutarnjem i u popodnevnom programu mogu dati svoj komentar ili upitati svećenika za pojašnjenje nejasnoga, a ima poziva i za vrijeme ostalih emisija. Pozivamo ih da se telefonski uključe i kroz etar mole krunicu za svoga brata ili sestru u Kristu.

J. Dulić Bako

IGRA

Briškula

Svi igrači naizmjenično, po redu, miješaju i dijele karte. Pravilno je dijeliti karte u smjeru suprotnom od kretanja kazaljki na satu. Nakon miješanja karata, prethodni djelatelj prediže karte ili tuče (udara rukom po macu).

Ako su karte predignute, djelatelj dijeli:

- a) u običnoj briškuli, po jednu kartu svakom igraču naizmjenično, ukupno tri karte svakome,
- b) u duploj briškuli, po dvije karte svakom igraču naizmjenično, ukupno po četiri karte.

Nakon pola podijeljenih karata okreće se jedna karta licem prema gore i na nju se stavlja preostali mac karata, nakon završetka dijeljenja preostalih karata.

Ako su karte tučene (nisu predignute), djelatelj dijeli:

- c) u običnoj briškuli po tri karte odjednom svakom igraču,
- d) u duploj briškuli po četiri karte odjednom svakom igraču.

Na kraju dijeljenja okreće se jedna karta licem prema gore i na nju se stavlja preostali mac karata.

PRAVILA IGRE

Okrenuta karta ispod maca, predstavlja zog (boju), u koji se igra. Taj zog je jači od svih ostalih, a za to dijeljenje predstavlja briškulu (odnosno adut).

Postoje 4 zoga: kupe (kope), bate (baštone), špade i dinare. Unutar svakog zoga postoje karte od broja 1-7 i od 11-13. Unutar jednog zoga, najjači je as (aš) (1), pa trica (3), pa kralj (13), konj (12), fanat (11) i dalje od sedmice (7) prema dvici (2). As i trica se još zovu i »karik« (korga, karig).

As se broji kao 11 punata (bodova), trica vrijedi 10 punata, a karte 2 i 4-7 zovu se lišine ili škart i ne donose punte (usporedi s izrazom lišo bez punta). Kod ostalih zbrajaju se znamenke pa kralj vrijedi 4 punta, konj 3, a fanat 2 punta. Prema originalnom pravilu, i karta 2 je nosila 10 punat. Ove zadnje 3 karte sa slikama, u igri se zbirno nazivaju – figure ili punti. Ima ukupno 120 punata, tako da partija može završiti i neriješeno, a za pobjedu je potrebno sakupiti 61 punat.

Igrači bacaju po jednu kartu naizmjenično, dok svi ne bace, a zatim najjača strana pokupi bačene karte. Time je završila jedna ruka te partije. Nakon toga svaki igrač, počevši od pobjednika te ruke, peška (uzima) po jednu kartu s maca i započinje nova ruka, i tako dok se ne odigraju sve karte. Izuzetno, u duploj briškuli, ako se igra u dvoje, svaki igrač baca po dvije karte u svakoj odigranoj ruci, jednu po jednu, a isto tako i peškaje 2 karte s maca, jednu po jednu.

Igru započinje igrač kojemu su prvom podijeljene karte. Bačena karta predstavlja zog u kojemu se igra ta ruka. Igrač s najjačom kartom te ruke, kupi karte, prvi uzima novu kartu s maca i započinje novu ruku. Prva bačena karta može se »ubiti«.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 5. VELJAČE, HRT1, 20:10

*Narodni heroj
Ljiljan Vidić*

Saznajte pravu istinu o Drugom svjetskom ratu, NOB i NDH, sada napokon i na televiziji *Narodni heroj Ljiljan Vidić* prati četu partizana koja se, predvođena mladim pjesnikom, natječe na endehazijskom talent showu *Čimbenik X*: pobjednik osvaja nastup na Poglavnikovom domjenku te samim time i priliku da uz pjesmu, ples i pucnjeve okonča rat. Saznajte tko je pobijedio u Drugom svjetskom ratu, a tko u prvom hrvatskom talent showu; kako su u 40-ima izgledali šoping centri, a kako razgovori za posao; koji je automobil Hitler poklonio Paveliću i kakve je mudre misli

Tito zapisao u svojem nikad objavljenom priručniku za samopomoć.

Premda smještena pred kraj Narodnooslobodilačkog rata, priča Narodnog heroja Ljiljana Vidića govori o Hrvatskoj danas: još uvijek živimo u 1945-oj, još uvijek se dijelimo na partizane i ustaše, nikako da se dogovorimo tko je heroj, a tko zločinac - i kako stvari stoje, još ćemo se načekati dok dobijemo zvijezde veće od Tita i Pavelića.

U redovima partizana bore se glumci **Kristijan Jaić**, **Stjepan Perić**, **Stojan Matavulj**, **Tena Jeić-Gajski**, **Ljubiša Savanović** i **Ivan Đuričić**. U ulozi Josipa Broza Tita nastupa **Dragan Despot**, dok Sile Osovine predstavljaju **Dražen Čuček** kao **Ante Pavelić** i **Dražen Kühn** kao **Adolf Hitler**.

Uz redatelja Ivana-Gorana Viteza, autorski tim čine scenarist i autor songova **Zoran Lazić**, direktorica fotografije **Tamara Cesarec**, scenograf **Mario Ivezić**, kostimografkinja **Ivana Zozoli Vargović**, supervizorica maske **Slavica Šnur**, montažer **Mato Ilijić**, skladatelj **Hrvoje Štefotić** i **Jelenko Hodak**, te producent filma **Ivan Maloča**.

KNJIGA

IVANA ŠOJAT KUČI

Šamšiel

Svi su ljudi isti kad se rode, jer im je duša ista količinom i čistoćom. Oni se tek na raskrižjima počinju razlikovati, jer se nekima na putu duše istroše zbog loših i samoljubljiivih odabira, ili izgube poput uplakane djece. Drugima duše postaju bistri, planinski izvori koji svoju živu vodu dijele sa svakim putnikom.

Duše tih ljudi postaju toliko velike, da čežnjom i ljubavlju grle sve izgubljene ovoga svijeta. Samoća je većini ljudi najstrašnije sučeljavanje. Ona nas razodijeva, razgolićuje, skida sve maske. Ona je savršeno ogledalo nesavršenog čovjeka. Svi su ljudi barem tisuću puta u životu čuli tvrdnju da se čovjek rađa i umire sam, pa pokušavaju prazninu između ta dva trenutka savršene samoće popuniti zajedništvom.

PJESMA ZA DUŠU:

Juliška
Miroslav Škoro

Kad se sjetim ja, moja Juliška
kako si mene ljubila
kako smo samo ludo plesali
dok su čardaš svirali

meni duša uvijek zaigra
kada čardaš zasniva

Ref.

Ref.

Tvoje male slatke čizmice
zemlju nisu dirale
nije bilo ljepše curice
od tebe, golubice

Meni čini se da su noći te
zvijezde sve nama sijale
pokraj čarde trava poglela
nama pamet pobjegla

Ref.

Samo Bog to zna, moja Juliška
gdje si sad, u čijim snovima

Djelo s pučkih glazbenih izvora

Pletenje vinca, opera *Dužijanica*

Na sceni *Subotičke opere*, pokrenute početkom pedesetih godina XX. stoljeća, glazbeno djelo *Dužijanica* – prva bunjevačka opera – što ju je skladao dr. **Josip Andrić**, doživjet će praiizvedbu 29. travnja 1953. godine, s neskrivenim oduševljenjem pripremana od njezinih izvođača, a tako su je primili, ne samo brojna publika, već i stručna kritika. O nastanku ovoga djela njegov je skladatelj napisao sljedeće:

»Prvi zametak opere *Dužijanica* potječe iz godine 1938. Tada sam komponirao melodiju sadašnjeg dueta Blaška i Ruže, u drugom činu svoje opere stvorio i muzički motiv grada Subotice. Gotovo deset godina je prošlo dok nisam nastavio izgradnju *Dužijance*. U ljeto 1947. pozvan sam bio od zagrebačke radio-stanice da na temu jednog narodnog običaja komponiram djelo koje bi moglo biti i koncertno i scenski izvedeno s trajanjem od po priliči pola sata. Odmah sam izabrao za temu bunjevačku dužijanču kao tipičan žetveni običaj,

koncipirao oveće muzičko djelo u obliku kantate i nazvao ga *Žetelačka suita (Dožejanica)*. To je djelo načinjeno od četiri stavka: *Žetelačka predigra*, *Radost risara*, *Žitni vinac* i *Bunjevački ples*. Prva dva stavka bila su gotova krajem 1947., a druga dva u prvim mjesecima 1948.

PRETHODILA JE, IPAK, RADIO IZVEDBA

Prva radijska izvedba *Žetelačke suite* bila je 13. srpnja 1948. s uspjehom koji je oduševio i izvođače i slušatelje, tako da sam s više strana bio upozoren kako se u tom djelu očituju elementi za operu. I otada me zaokupljala misao da stvorim prvu bunjevačku operu, do čega je i došlo u godini 1952.

Opera *Dužijanica* ima dva čina i međuigru (intermezzo). Njena radnja događa se u žetvi na bunjevačkom salašu: prvi čin u rano jutro na početku žetve, a drugi čin poslije podne na svršetku žetve, koja završava proslavom žetve, dužijancom, u velikoj baletnoj sceni. Oko glavnih

osoba opere – bandašice Ruže i bandaša Blaška – razvija se mali zaplet radnje, u kojem sudjeluje osobito čoban Stipe, unoseći u scensko zbivanje vedri element s primjesama komike. Lik djevojke Ranke personificira ljubav prema Bačkoj. Ostala lica samo su dio kolektiva koji reprezentira bunjevački salaš i žetvu. *Dužijanica* je masovna, kako je to i prirodno kad se radi o žetvi, u kojoj sudjeluje velika skupina risara i risaruša. Zato su zborovi pretežno nositelj muzičke radnje.

PRVO BUNJEVAČKO SCENSKO-MUZIČKO DJELO

Sama bit i sadržaj opere tražili su da njena muzika bude u folklornom stilu. To je uvjetovano i bunjevačkim žetvenim običajem, koji je uzet kao okvir opere. A budući da sam imao pred očima najšire slojeve, za koje želim da ovu prvu bunjevačku operu prigrle kao svoju, nastojao sam u melodijskom i u svem ostalom muzičkom izražaju biti što jednostavniji i što razumljiviji. Nisam izbjegavao

Dužijanica (Blaška i Ruža) (Blaška i Ruža)

ni imitaciju narodne popijevke, samo da glazbu opere što više približim srcu onih slušatelja kojima će možda ovo biti prva shvatljiva opera. Već prva dva takta uvertire najavljuju jedan od glavnih muzičkih motiva opere, motiv bunjevačkog 'Momačkog kola'. Na tom motivu izgrađena je cijela završna baletna scena, u kojoj se uz ples i pjesmu, te uz obred predaje žitnog vinca odigrava proslava žetve.

I drugi su motivi, na kojima je građena glazba *Dužijance*, lokalnog porijekla, od kojeg se ponešto udaljuje samo motiv ljubavi Ruže i Blaška (prva Ružina arija u 1. činu, te osobito u ulomku međuigre kad čoban Stipe pjeva o ljubavi). Kad se prvi put spominje Ranka kao varošanka, orkestar se javlja sa svečanim motivom Subotice, kojoj je i posvećeno ovo prvo bunjevačko scensko-muzičko djelo. Partitura opere *Dužijanica* opseže 250 stranica, na kojima je zgrnut veliki rad, izvršen često s golemim naporom. Smisao toga rada i ostvarenoga djela jest velika ljubav prema rođenoj bačkoj grudi i prema narodu, koji na njoj živi – napisao je dr. Josip Andrić o nastanku opere *Dužijanica*. [*Naša pozornica*, 5, 1952./53., 15.-16.]

Očenaš za zahvalu i sjećanje

Kata Jakšić živi u obiteljskoj kući u Sontisa suprugom Ivanom. I pored poodmaklih godina nastoji očuvati običaje baštinske od predaka. Njezin najvjerniji pomoćnik je stari album, s koricama izlizanim od redovite uporabe. Jedna od njoj najdražih fotografija nastala je na blagdan *Tri kralja* u predvečerje II. svjetskog rata. »Eto, iako sam rođena i odrasla u sirotinjskoj obitelji, u sjećanju su mi ostali blagdani prepuni emocija koje se ne mogu kupiti nikakvim bogatstvom. Eto i ovaj *kriškringli* majka bi okitila na Badnji dan, a dugo sam živjela u uvjerenju da ga je donio *Anđel*. Tu, u pročelju naše *pridnje sobe*, stajao bi sve do *Tri kralja*.«, priča baka Kata.

I sada, skoro osam desetljeća kasnije, *kriškringli* krasi njihovu starinski namještenu *pridnju sobu*.

KRIŠKRINGLI

»Kao i svake godine, *kriškringli* je krasio pročelje naše *pridnje sobe* od Badnjaka do *Tri kralja*, pa su mu se radovala djeca naših susjeda i rodbine. Ispoštovali smo i sve božićne i novogodišnje običaje kojih se oboje živo sjećamo. Jedino zbog starosti više nismo u stanju otići u crkvu, pa se obradujemo svaki put kad nas pohodi naš župnik vlč. **Josip Kujundžić**«, dodaje dida Ivan.

Ni ovoga puta staru godinu Jakšići nisu ispratili, niti novu dočekali sami.

»Valjda nas čeka dobra godina, u kuću nam je prvi došao Ivanov bratanac **Marinko**. Stari su govorili da je jako dobro ukoliko ti u bilo koje čestitanje prvo dođe muško. Kako smo mi najstariji u široj obitelji, a nismo baš u stanju niti obilaziti rodbinu, mnogi od njih, ali i naši susjedi, došli su čestitati i Silvestrovo i Novu godinu nama«, kaže baka Kata.

Usput se prisjeća i svojih mladih i dječjih godina.

»Rođena sam i odrasla u kući koja je slovila za sirotinjsku, ali poštenu i uvijek otvorenu za sve ljude dobre volje. Imala sam i brata Ivana, koji je umro u dobi od 16 godina. Svi smo bili vrlo pobožni i veliki štovatelji šokačke tradicije, kako pučke, tako i vjerske. Majka i otac odmale na su nas učili kako je red da Silvestrovo i Novu godinu prvo mlađi čestitaju starijima. Sjećam se i da smo na Silvestrovo svi išli na *večernju*, kako bismo od župnika poslije propovijedi čuli koliko se u selu rodilo, koliko krstilo, pričestito, krizmal, vjenčalo i koliko je umrlo. Dok nas je zdravlje služilo, tu tradiciju smo poštovali i moj Ivan i ja. To nam je oduvijek bilo najsvečanije događanje u godini. Do prije tri desetljeća crkva bi tom prigodom bila prepuna. Poslije večernje na platou ispred crkve zasvirali bi tamburaši. Bio je red svršetak stare prvo čestitati župniku, pa onda redom. Eto i sada sam pripremila malo sitnica, pa tko nam dođe u čestitanje, red je da ga darivamo ponekom jabukom, pomorandžom, orasima, ili kakvom čokoladicom. Za djecu će se naći i koji dinar-

čić, neka im Nova godina počne kako treba«, priča baka Kata, vrteći u rukama *patrice*.

OBİČAJI

Kako se za ove dane dosta *nazdravlja*, gazdarice bi pripremile i nešto za *prizalogajit*.

»U roditeljskim kućama smo naučeni, a i u našoj smo, sve do današnjih dana, taj običaj zadržali. Na Silvestrovo, već izjutra, moja Kata ispeče *salom kiflica*. Za večeru smo najviše kuhali *paprikaš od suva mesa*. Ranije bismo paprikaš zgotovili prije večernje, a večerali bismo po povratku iz crkve. Često smo znali i pričuvati cure od susjeda, ukoliko bi oni odlazili negdje na organizirani doček Nove godine. Tada bismo s njima još dugo razgovarali i učili ih pjevati božićne pjesme. Bilo lijepo njima, još ljepše nama.«, uz sjetni osmeh dodaje dida Ivan.

»U mojim djevojačkim danima mladež bi poslije večere odlazila na *čoś*. Tamo bismo igrali i pjevali božićne pjesme i pjesme za Novu godinu. Kući bi išli odmah poslije pola noći. Ukućani bi zajednički izmolili *Očenaš*, čestitali bi jedni drugima Novu godinu, pa na spavanje, jer

ujutru je dobro što ranije poraniti i pomoliti se Bogu za sretan novi početak. Za Novu godinu smo uvijek kuhali grah s dimljenom svinjskom njuškom, jer, po vjerovanju, kako svinja *riva njuškom unaprid*, tako će ići i kuća. Stari su govorili i da će, kako grah vri, tako i novci navirati u kuću. Tu tradiciju držimo i danas«, priča uz smijeh baka Kata.

Bogobojažljiva kakva je bila cijeloga života, još uvijek je darežljiva prema svakom tko joj uđe u kuću.

»Još pokojna majka me je naučila da za vrijeme božićnih i novogodišnjih blagdana ne valja odbiti ni jednoga prosjaka. Valja mu udijeliti makar koru kruha, samo da iz kuće ne bi izašao praznih ruku. Kroz sve ove godine darivali smo mnogu djecu koja bi došla u čestitate. Sve su to bili sitni darovi, a najdraža plaća uvijek su nam bili iskreni djetinji osmjehi. I sada, kad su ta djeca već odrasli ljudi i imaju svoju djecu, još uvijek nas pohode, a ukoliko su daleko, pošalju nam bar čestitku. Što ćeš ljepšega u našoj starosti?« završava priču baka Kata i stavlja na stol *salom kiflice*, a dida Iva bocu vina i čaše.

Ivan Andrašić

U srijedu započeo kviz *Čitam i skitam*

sudjelovanja ista budući da ste njima bili zadovoljni. Dakle, potrebno je pročitati ponuđene tekstove iz narodne književnosti a to su bajka, basna, nekoliko narodnih umotvorina te par kraljičkih pjesama... interesantan odabir. Nakon

Ikako to već svake godine biva, 1. veljače je dan kada počinje svima dragi kviz Gradske knjižnice Subotica nazvan *Čitam i skitam*. Tim povodom su u subotičkoj knjižnici predstavili i ovaj deveti po redu kviz koji je posvećen narodnoj književnosti. Doznali smo da su pravila

toga dovoljno je popuniti on-line upitnik koji se nalazi na mrežnim stranicama knjižnice <http://www.subiblioteka.rs/hr/kviz-citam-i-skitam/> i to je to. Prosto i jednostavno, a tek zabavno.... vidjet ćete i sami. Pitalice, zagonetke i poslovice koje se nalaze u kvizu izbrusit će vam um i uživat ćete u njima,

kraljičke pjesme ćete kasnije moći iskoristiti ukoliko odlučite biti *kraljica* za blagdan Duhova dok ćete basnu i bajku moći uprizoriti za neku školsku priredbu.

Još nekoliko važnih informacija:
kviz traje 2 mjeseca (u veljači i ožujku)
jezik kviza: hrvatski, srpski i mađarski
u kvizu sudjeluju osnovci, članovi Gradske knjižnice Subotica tijekom kviza – mogućnost u članstva za svega 300 dinara

rok za popunjavanje on-line upitnika – 31. ožujka
svi točno popunjeni upitnici sudjeluju u izvlačenju nagrada
javno izvlačenje nagrada – 3. travnja u povodu obilježavanja Međunarodnog dana knjige za djecu
nagrade: minimum 120 nagrada (a možda i više)
materijal za kviz potražite na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Subotica i svim prigradskim ograncima

Ne čekajte više, već pravac knjižnica... čitajte, skitajte i uživajte u narodnoj književnosti jer vam knjiga daje znanje!

Za tjedan dana 14. Hrckov maskenbal

Obratite pozornost draga djeco!

Iz opravdanih razloga 14. *Hrckov maskenbal* pomaknut je tjedan dana ranije, te ubrzajte pripreme svojih maski. Kako ne bi bilo zabune ili ako netko nije imao pravu informaciju, pročitajte sljedeću najavu:

14. Hrckov maskenbal bit će u petak, 10. veljače 2017. godine

Sve ostale informacije su ostale iste:
velika dvorana HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici
početak u 16 sati
posluživanje – *fanki*
zabava, pjesma, ples, predstavljanje maski...
prijatelji iz cijele Vojvodine
dolazi i *Hrcko*!

S radošću Vas očekujemo na 14. *Hrckovom maskenbalu*!

ČITANJEM DO ZVIJEZDA U SUBOTICI

Održana školska natjecanja

Ovaj tjedan bi se mogao prozvati Tjedan čitanja. Zašto? Postoje čak tri razloga:

1. u ponedjeljak, 30. siječnja, u subotičkim osnovnim školama su održana školska natjecanja *Čitanjem do zvijezda*
2. dva dana kasnije u srijedu, 1. veljače, započeo je kviz *Čitam i skitam*
3. dva dana poslije toga a to je danas, 3. veljače, bit će održana druga razina kviza za srednjoškolce *Čitanjem do zvijezda*.

Pa zar treba još razloga?

Nakon pilot projekta lani, ove godine su se sve osnovne škole u kojima se nastava odvija na hrvatskom jeziku u Subotici, Tavankutu, Maloj Bosni i Đurđinu, kao i u Žedniku, gdje djeca uče predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, priključili projektu *Čitanjem do zvijezda*. Organizator ovog natjecanja je Hrvatska mreža školskih knjižnica, a u Subotici ga provodi Gradska knjižnica Subotica u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Nakon nekoliko mjeseci čitanja ukupno tri knjige (Miro Gavran: *Zaboravljeni sin*, Damir Miloš: *Bijeli klaun* i Zoran Pongračić: *Djevojčica koja je preskočila nebesa* ili *Gumi – Gumi*)

uslijedila su školska natjecanja koja su održana u ponedjeljak, 30. siječnja. Testu znanja pristupilo je 26 učenika, a na sljedeću razinu natjecanja plasiralo se 7 tročlanih ekipa: po dvije ekipe iz osnovnih škola *Matko Vuković* i *Ivan Milutinović*, te po jedna iz škola *Vladimir*

Danas u podne u cijeloj Hrvatskoj i u Subotici srednjoškolci koji su osvojili bodovni prag na natjecanju *Čitanjem do zvijezda* popunjavat će on-line upitnik kako bi osvojili pravo sudjelovanja na državnoj razini koja je zakazana za 26. travnja.

Danas će svoje znanje i kreativnost ispitati učenici subotičke gimnazije *Svetozar Marković* **Emanuela Bošnjak** i **Ana Vuković** koje su izradile multimedijски uradak, te **Daniel Kujundžić**, **Petar Huska**, **Branka Moravčić** i **Luka Temunović** koji će rješavati test znanja.

Za sudjelovanje u kvizu srednjoškolci su trebali pročitati knjige **Johanna Wolfganga von Goethea** *Patnje mladog Werthera*, djelo anonimne autorice **Pitaj Alicu** *Dnevnik jedne narkomanke*, te **Apsolutno istinit dnevnik Indijanca na određeno vrijeme** **Shermana Alexiea**.

Nazor iz Đurđina, *Matija Gubec* iz Tavankuta i *Pionir* iz Žednika. Oni će se koncem veljače ili početkom ožujka natjecati na međuskoljskom kvizu koji će biti održan u Gradskoj knjižnici. Tamo može pobijediti samo jedan tim koji će predstavljati našu županiju na državnom natjecanju u svibnju u Čakovcu.

Osim kviza znanja u *Čitanju do zvijezda* postoji i posebna kategorija – plakat, čija je ovogodišnja tema »Ljepota različitosti«.

I kao što napisah na početku, bio je ovo tjedan čitanja u kojem su uživali mnogi. No, on se nije završio jer čitanje se nastavlja i ako nema natjecanja. Uživajte u njemu!

Sutra Pokladni oratorij specijal u župi svetog Roka

Nakon kraće stanke ponovno počinju oratoriji za djecu u župi svetog Roka u Subotici. Sutra od 10 do 13 sati bit će održan *Pokladni oratorij specijal*. Ime obećava mnogo, te ste svi pozvani doći.

Vidimo se!

**PETAK
3.2.2017.**

06:56 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:07 Dobro jutro, Hrvatska
08:01 Vijesti
08:07 Dobro jutro, Hrvatska
09:01 Vijesti
09:08 Imam problem
09:28 Riječ i život: Oni su pored nas
09:57 Dubrovnik: Festa sv. Vlaha - misa, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:25 Mjesto koje zovem dom, serija (R)
13:12 Bajkovita Hrvatska: Tvrdava Nehaj - Senj (R)
13:23 Veliko putovanje po škotskim otocima: Utvrđeni otoci ušća rijeke Forth, dokumentarna serija
13:53 Bonton: O žvakanju i mobitelima u kupaonici
13:59 Kod doktora, talk-show
14:44 Normalan život
15:33 Znanstveni krugovi
16:01 U potrazi za svetim Vlahom, dokumentarni film (R)
16:28 Skica za portret (R)
17:00 Vijesti u 17
18:05 Bonton: Pretjerano zadiranje u tuđi prostor
18:11 Manjinski mozaik: Zsolnayev svijet boja
18:28 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:01 Heroji Vukovara: Grad I - Tigrovi - trokatnica, dokumentarna serija
21:09 Hrvatska za 5
22:00 Fotografija u Hrvatskoj: (R)
22:27 Dnevnik 3
22:50 Eurojackpot
23:00 Fargo, serija
23:50 Zmaj, hongkonško-kineski film (R)
01:29 Trgovački pomoćnik, američki film (R)
02:59 Imam problem
03:19 Kod doktora, talk-show
04:04 Skica za portret (R)
04:08 Hrvatska uživo
04:53 Tema dana
05:05 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera

08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija za djecu
09:30 Školski sat: Zanemarena baština - Nepokretna baština
10:00 Jezični crtići: Malo i veliko
10:02 Speleološki putopis
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 Kućni ljubimci Marca Morronea, dok. serija
11:25 Don Matteo, serija
12:20 Kulinarski safari Sare Graham, dok. serija
13:00 Oteta, američki film
14:45 Tenis, Davis Cup: Hrvatska - Španjolska, prijenos
21:00 Ponos Hrvatske, prijenos
22:35 Pancho Villa jaše, američki film
00:43 Piskaralo, američki film
02:13 Oteta, američki film
03:38 Noćni glazbeni program

06:55 RTL Danas, (R)
07:45 Sve u šest, magazin (R)
08:20 Lego Nexa Knights, (R)
08:45 TV prodaja
09:00 Ruža vjetrova, serija
10:10 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
11:05 TV prodaja
11:20 Naša mala klinika, (R)
12:15 Lovci na nekretnine
13:10 Kućice iz snova
13:55 Prava žena, serija (R)
14:30 Šaljivi kućni video, zabavna emisija (R)
14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - nove epizode, kviz
20:00 Pirati s Kariba: Prokletstvo crnog bisera, igrani film, avanturistički
22:45 Specijalna jedinica, igrani film, akcijski
00:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
01:20 Kraj programa

**SUBOTA
4.2.2017.**

06:05 Klasika mundi: Gala koncert Bečke filharmonije u Tokiju, 2. dio
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:10 Podržite svog lokalnog revolveraša, američki film - ciklus klasičnog vesterna
10:45 Manjinski mozaik: Zsolnayev svijet boja
11:05 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:40 Čuvari neba: Priča o uzletištu Hurn, dokumentarna serija
15:25 Village Folk: Cebularz (R)
15:40 Slatka kuharica: Rovinj
16:05 Zdrav život
17:00 Vijesti u 17
17:20 Fotografija u Hrvatskoj
17:40 Lijepom našom: Malinska (1. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Napokon Polly, američki film
21:48 Dnevnik 3
22:15 Brzi i mrtvi, američki film
00:05 Orion - Čovjek koji je htio biti Kralj, glazbeno-dokumentarni film
01:35 Podržite svog lokalnog revolveraša, američki film
03:05 Bostonski davitelj: Neispričana priča, američki film
04:35 Fotografija u Hrvatskoj
04:50 Village Folk: Cebularz (R)
05:00 Čuvari neba: Priča o uzletištu Hurn
05:45 Tema dana
05:57 Veterani mira
06:42 Prizma

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Farscape - Bijeg u svemir, serija
10:22 Pite i pudinzi Paula Hollywooda, dok. serija
11:11 Vrtlarica
11:45 Najljepši vrtovi - pogled iz izraka
12:30 Divlja ruska tundra, dokumentarni film
13:15 Auto Market Magazin - sponzorirani program
13:40 Luka i prijatelji
14:10 Umorstva u Midsomeru

15:50 Tenis, Davis Cup: Hrvatska - Španjolska, prijenos parova
19:25 Garaža: Rolin Humes
20:00 To je Orson Welles, dokumentarni film
21:00 Najekstremnija mjesta na svijetu: Ceste, dokumentarna serija
21:55 Carstvo poroka, serija
22:50 Graham Norton i gosti, talk-show
23:35 Dva i pol muškarca
00:00 Ludnica u Clevelandu
00:20 Pa to je fantastično, humoristična serija
00:50 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, (R)
07:00 Jezikova juha
07:55 Mala sirena
08:20 Lego Nexa Knights
09:30 Naša mala klinika, (R)
10:25 TV prodaja
10:40 Ranjena ljubav, serija
11:50 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
12:50 Troy, zabavna emisija
13:45 Pirati s Kariba: Prokletstvo crnog bisera, film, avanturistički (R)
16:20 Nikad nije kasno, glazbeno-natjecateljski show (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Nikad nije kasno, (R)
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20:00 Knjiga o džungli, igrani film, animirani
21:40 Raspad sistema, igrani film, komedija
23:40 Repo men, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
01:45 Astro show, emisija uživo
02:45 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

**NEDJELJA
5.2.2017.**

07:45 Posljednja kino predstava, američki film - Zlatna kinoteka
09:50 Portret Crkve i mjesta
10:00 Orebić: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Ovo je opera: Fidelio - Ludwig van Beethoven

16:30 Skica za portret
17:00 Vijesti u 17
17:15 Halo, halo, gledate Radio Zagreb!
17:20 Village Folk: Partnersko seosko imanje Razborc (R)
17:35 Sve zbog jednog dječaka
18:00 Grad budućnost, budućnost grada - dokumentarni film
18:45 Fotografija u Hrvatskoj
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 6/45
20:10 Narodni heroj Ljiljan Vidić, hrvatski film
22:08 Dnevnik 3
22:35 Etnoforezičari: Dozvola za pušenje
23:10 Aritmetika ljubavi, kanadski film
00:50 Nedjeljom u dva
01:50 Posljednja kino predstava, američki film - Zlatna kinoteka
03:50 Skica za portret
04:13 Ovo je opera: Fidelio - Ludwig van Beethoven
05:03 Plodovi zemlje
05:53 Tema dana
06:05 Rijeka: More

05:58 Regionalni dnevnik
06:25 Džepni djedica, serija
06:50 Juhuhu
08:15 Majstori svirači
08:45 Najekstremnija mjesta na svijetu: Ceste, dokumentarna serija
09:35 Detektiv Murdoch, serija
10:25 Detektiv Murdoch, serija
11:35 Vrtlarica
12:10 Nećemo reći mladenki
13:10 Veličanstveni kolači Fione Cairns, dok. serija
14:15 (Re)kreativac
14:50 Tenis, Davis Cup: Hrvatska - Španjolska, prijenos
18:30 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
19:00 Kraljevi ulice, TO HRT-a i gosti
20:05 Opasno more, američko-australski film - Filmovi s 5 zvjezdica
21:45 Vikinzi, serija
22:35 Crna Guja, serij
23:05 Sinovi anarhije, serija
00:00 Pa to je fantastično, humoristična serija
00:30 Gospodin Sloane, humoristična serija
00:55 Detektiv Murdoch, serija
01:45 Detektiv Murdoch, serija
02:35 Noćni glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

06.40 RTL Danas,
07.25 Jezikova juha, reality show
08.15 Jezikova juha, reality show
09.15 Lego Nexa Knights
10.05 TV prodaja
10.20 Naša mala klinika, humoristična serija
11.35 Ranjena ljubav, serija
12.50 Pidžama party, igrani film, komedija
14.30 Raspad sistema, igrani film, komedija (R)
16.30 RTL Vijesti
16.50 Knjiga o džungli, igrani film, animirani (R)
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20.00 Nikad nije kasno, glazbeno-natjecateljski show
22.00 Sumrak, igrani film, romantični/ fantazija/ avanturistički
00.15 Lov do smrti, igrani film, akcijski
02.00 Astro show, emisija uživo
03.00 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

PONEDJELJAK 6.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:25 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Borba sa sudbinom, dokumentarna serija
13:51 Bonton: Pretjerano zadiranje u tuđi prostor
13:57 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža - medicina
16:00 Kad žena kaže "Pozor", dokumentarni film (R)
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Traženje usluge
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 Labirint
20:40 Stambeno pitanje: Ključ za ključ, sudbina za sudbinu - dokumentarna serija

21:30 Vrtuljak, dokumentarni film
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Mali noćni razgovori
00:10 Obiteljsko breme, serija
01:10 Čarolija, serija
02:00 Imam problem
02:25 Kod doktora, talk-show
03:10 Reprizni program
03:36 Hrvatska uživo
04:21 Otvoreno
05:06 Labirint
05:41 Tema dana
05:53 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

06:03 Riječ i život
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Matematički višebroj 4
10:00 Sedam vrhova: Alpe - ulaznica za Himalaje
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 Indeks
11:30 Don Matteo, serija
12:25 Kulinarski safari Sare Graham, dok. serija
12:50 Francuska arhitektura: Pregled normandijske kulture, dok. serija
13:35 Nestale, američki film
15:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Edvardijanska farma
17:45 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Stadion
21:00 TV Bingo
21:45 Nijanse plave, serija
22:35 Mučke, serija
23:05 Zločinački umovi, serija
23:50 Nestale, američki film
01:15 Noćni glazbeni program

06.40 RTL Danas, (R)
07.20 Sve u šest, magazin (R)
07.55 Legenda o Tarzanu
08.35 Lovci na nekretnine, (R)
09.50 Pet na pet - (R)
11.00 Wipeout, game show
11.55 Šef na tajnom zadatku
12.50 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija
13.50 Kućice iz snova
14.15 Sumrak, igrani film, (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici

18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Pet na pet - kviz
20.00 Samo nebo zna
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.15 RTL Direkt
22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.25 Prava žena, serija
00.20 Samo nebo zna, (R)
01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
02.40 Astro show, emisija uživo
03.40 RTL Danas, (R)
04.25 Kraj programa

UTORAK 7.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:25 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Hrvatska - Otočni svjetovi ispred Dubrovnika, dokumentarna serija
11:15 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:25 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Život na kraju svijeta, dokumentarna serija
13:53 Bonton: Traženje usluge
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:37 Informativka
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Kada poruka ode pogrešnoj osobi
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 Hrvatski velikani: Nikola Tesla, dok. serija
21:00 Global
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Hrvatska - Otočni svjetovi ispred Dubrovnika, dokumentarna serija
00:15 Obiteljsko breme, serija
01:15 Čarolija, serija
02:05 Imam problem
02:30 Kod doktora, talk-show
03:15 Reprizni program
03:31 Hrvatska uživo
04:16 Otvoreno
04:56 Global
05:41 Tema dana
05:53 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Zemlja i svemir
10:00 Ciak junior: Osveta iz bajke
10:20 Jezični crtići: Kanarski otoci
10:21 Malo o velikima: Dragutin G. Kramberger
10:30 (Re)kreativac
11:00 Don Matteo, serija
11:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju - superG (Ž), prijenos
13:30 Među svojim, američki film
15:05 Novo ruho stare kuće
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Stadion
17:40 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Supruga astronauta
20:45 Maršal, hrvatski film
22:40 Preljub, serija
23:40 Mučke, serija
00:10 Zločinački umovi, serija
00:55 Među svojim, američki film
02:25 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
07.00 Sve u šest, magazin (R)
07.35 Lego Nexa Knights, (R)
08.20 Lovci na nekretnine
09.30 Pet na pet - (R)
10.40 Šef na tajnom zadatku
11.35 Lovci na nekretnine
12.35 Kućice iz snova
13.00 Prava žena, serija (R)
13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
15.25 Samo nebo zna, (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Pet na pet - kviz
20.00 Samo nebo zna, dokumentarna sapunica
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.15 RTL Direkt
22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.25 Prava žena, serija
00.20 Samo nebo zna, (R)
01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02.40 Astro show, emisija uživo
03.40 RTL Danas, (R)
04.30 Kraj programa

SRIJEDA 8.2.2017.

06:38 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:22 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Grenland - Gdje lovci postaju seljaci, dokumentarna serija
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:25 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Daleko od razuzdane gomile, dok. serija
13:53 Bonton
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:57 Global
16:42 Informativka
17:00 Vijesti u 17
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Potrošački kod
20:40 Pola ure kulture
21:15 Iza zavjese, politički talk show
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Grenland - Gdje lovci postaju seljaci
00:10 Obiteljsko breme, serija
01:10 Čarolija, serija
02:00 Imam problem
02:25 Kod doktora, talk-show
03:10 Pola ure kulture
03:40 Hrvatska uživo
04:25 Otvoreno
05:10 Skica za portret
05:16 Eko zona
05:41 Tema dana
05:53 Mjesto koje zovem dom

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:30 Kronike Matta Hattera, crtana serija
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Iza opne
10:00 Brlag

10:15 Navrh jezika: Neke stvari
 10:30 Luka i prijatelji
 11:00 Don Matteo, serija
 11:55 St.Moritz: Svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju - superG (M), prijenos
 13:20 Pjesma u njoj, američki film
 15:05 Novo ruho stare kuće, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Veličanstvena priroda: Pustinja Gobi, dokumentarna serija
 17:35 Dobre namjere, serija
 18:15 Sve će biti dobro, serija
 19:00 Ljubav u zaleđu, serija
 19:45 Glazbeni spotovi
 20:00 Apokalipsa: Prvi svjetski rat - Ludilo, dokumentarna serija
 21:00 Conan razarač, američki film
 22:45 Pripravnik, dokumentarna serija
 23:45 Mučke, serija
 00:15 Zločinački umovi, serija
 01:00 Pjesma u njoj, američki film
 02:40 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07:00 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Nexa Knights, (R)
 08.05 TV prodaja
 08.20 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija (R)
 09.15 TV prodaja
 09.30 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)

10.25 TV prodaja
 10.40 Šef na tajnom zadatku, reality show (R)
 11.35 Lovci na nekretnine
 12.35 Kućice iz snova
 13.00 Prava žena, serija (R)
 13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 15.25 Samo nebo zna, (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet - kviz
 20.00 Samo nebo zna
 21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 23.25 Prava žena, serija
 00.20 Samo nebo zna, (R)
 01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
 02.40 Astro show, emisija uživo
 03.40 RTL Danas, (R)
 04.30 Kraj programa

ČETVRTAK 9.2.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Imam problem
 09:27 Čarolija, serija
 10:17 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Zameo ih vjetar - Pješice kroz brazilsku Saharu, dokumentarna serija
 11:12 Šokol i šokolari ninski,

emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Mjesto koje zovem dom
 13:12 Informativka
 13:21 Veliko putovanje po škotskim otocima: Novi život na otocima, dokumentarna serija
 13:53 Bonton
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:35 Prometej
 16:00 Pola ure kulture
 16:30 Jezik za svakoga
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:05 Bonton
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:45 Tema dana
 20:00 Šifra, kviz
 20:55 Sezonci: Supetar, dokumentarna serija
 21:45 Kratki dokumentarni film
 22:00 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
 00:10 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Zameo ih vjetar - Pješice kroz brazilski Saharu, dokumentarna serija
 00:55 Obiteljsko breme, serija
 01:55 Čarolija, serija
 02:45 Imam problem
 03:05 Kod doktora, talk-show
 03:50 Hrvatska uživo
 04:35 Otvoreno
 05:15 Reprizni program
 05:41 Tema dana
 05:53 Mjesto koje zovem dom

05:53 Regionalni dnevnik
 06:35 Pipi i prijatelji otkrivaju svijet, serija za djecu
 07:00 Juhuhu
 08:30 Kronike Matta Hattera
 08:56 Prvi koraci, dok. serija
 09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:30 Školski sat: Grafičke tehnike
 10:00 Čarobna ploča - sedam kontinenata: Australija
 10:15 EBU dokumentarni film: Florian paž
 10:30 Sadie J., serija za mlade
 11:05 Pozitivno
 11:35 Don Matteo, serija
 12:30 Kulinarski safari Sare Graham
 12:55 Francuska arhitektura: Le Havre - poezija u betonu
 13:35 Internetska otmica, američki film
 15:05 Novo ruho stare kuće, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Veličanstvena priroda: U bezdan - divovska špilja u Vijetnamu, dokumentarna serija
 17:34 Dobre namjere, serija
 18:20 Sve će biti dobro, serija
 19:00 Zagreb: Svečanost proglašenja najboljih sportaša s invaliditetom, prijenos
 20:05 Majmuni i njihove tajne: Genijalni obrazac, dokumentarna serija

21:00 Ljubavna priča, američki film - Ciklus Oscarovci
 22:45 Mučke, serija
 23:15 Zločinački umovi, serija
 00:00 Internetska otmica, američki film
 01:25 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Nexa Knights, (R)
 08.20 Lovci na nekretnine
 09.30 Pet na pet - (R)
 10.40 Šef na tajnom zadatku
 11.35 Lovci na nekretnine
 12.35 Kućice iz snova
 13.00 Prava žena, serija (R)
 13.55 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
 15.25 Samo nebo zna, (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet - kviz
 20.00 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
 20.40 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
 21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 23.25 Prava žena, serija
 00.20 Ludi Guinnessovi rekordi, (R)
 00.50 Ludi Guinnessovi rekordi, (R)
 01.20 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 RTL Danas, (R)
 04.35 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijerom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

Naši prozori

Zima na golog...

Piše: Branko Ivković

3. veljače 2017.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Bili bi njegovi al ne bi da se znade

Bač Iva bijo na koferencije što je svake godine nikoliko dana pri Marina držu njegovi što pivu, cigru, prikazivu komate, trukuju i šta već sve ne. Gledi, čeljadi iz godine u godinu manje. Mladi ni od korova, jedino jedna cura. Velu, ta i prodala ko nji. Potli, ka počo divan o noga što se radilo i što bi se tribalo radit, ispalo da bi š dicom tribalo drugače, jal tamo di nema dice, sutra neće bit mladi. A ka sutra ne bude mladi, priksutra će nestat i stari. Al ope se ništa prošodi-ro, pa nisu ni ti njegovi toliko krivi što nema dice, dosta toga imade i ko matera i očeva. Eto, sitijo se i kako, ka su bili dica, bijo pun sokak njeve graje i njevoga starovirckoga divana. Danas se dica baš i ne divanu puno međ sobom, većinom se sporazumu priko telefona. A i ka se baš moru štogoda divanit, divanu se gospocki. Spalo mu na pamet i kako mu pri nekoliko godina, ka tijo okupit dicu za izigravat jedan dičji komat, al na njevomu divanu, rekla jedna curica iz drugoga-trećega razreda. Veli, ja to ne bi, ni malo ne voljim taki divan, lepše mi je da pričam. I starije dite jim isto ni tilo dojt ko njega, sad zajdno pričaju tamo di više volju. Dugo ni mogo dojt sebe, njevi dada i mater su baš vikovično visili u crkve, visu i danas. Onda se učlanili i ko vi njegovi, pa ka dobili papire o matrne, ni ji više niko ni vidijo. Preznijo se iz takoga štodira ka knez počo divanit koliko mu se nji vi dana javlja, veli ne samo njevi, neg i dosta ni iz varoši, što njevima baš i nisu mislili ništa dobroga, a reko bi da ne mislu ni danas. Samo, sad bi se učlanili, triba jim to, jal i oni bi pravili papire o matrne, mada ta matrna baš i ni njeva. Oma to povezo i sovim što bilo u posljednje vrime. Eto, pri dvi nedilje javijo mu se jedan njegov što se fodbaluje u varoši. Veli voljijo bi da o njega natrukuje štogoda u novina, vada zaslužijo za tolike godine fodbaloovanja. Bač Iva natrukovo, još se sporazumili i ka će ga beštelovat. Al ka se tribalo beštelovat, ni tijo. Veli ne bi ja u take novine, ko zna šta će reč vi š kojima se fodbalujem, pa bi mogo i izvisit. Samo nikoliko dana potli toga desilo mu se skoro isto. Vaj put se pridomislijo jedan njegov dobri, što još o pri rata drži radnjicu. Dobro radijo, drugi notomu poslu propadali, on stalno smišljo ništa novo, pa stalno i išo naprid. I on se boji da će izgubit mušterije ako se o njega trukuje u taki novina. Ope se preznijo. Tijo i on ništa reč, al koferencija vada gotova. Jedino još opazijo da nisu bili ni njev popa, a ni prvi o njeve partije. Jedino ne zna jal ji niko ni zvo, jal nisu tili dojt. Samo zna da ne valja ni vako ni nako. Potli mu ni paprikaš ni bijo sladak. Doma ošo ko pokisnita kokoš.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Sand:** Teže je primiti savjet nego odbiti dar.
- **Heraklit:** Znati mnogo stvari ne znači biti mudar.
- **Henri Ford:** Ne postoji osoba koja nije sposobna uraditi više od onoga što misli da može.

KVIZ

Spiridon Gopčević

Koje je godine i gdje rođen hrvatski astronom i pisac **Spiridon Gopčević**?

Gdje je obavljao novinarsku karijeru do 1893. godine?

Što je otvorio na Malom Lošinj?

Kako je glasio njegov pseudonim pod kojim je objavljivao karte opažanja kozmosa?

Što je dobio kao zaslugu za svoj opservacijski rad?

Kako se zvao privatni časopis koji je počeo tiskati 1899. godine?

Kada se gubi svaki trag Spiridonu Gopčeviću alias Leo Brenneru?

glazbenik, te godina njegove smrti nije poznata.
Početkom Prvog svjetskog rata napušta astronomiju i odlazi u Berlin kao pustolov i
»Astronomische Rundschau«.
Jedan krater na Mjesecu je nazvan Leo Brenner.
Leo Brenner.
Zvezdarnicu »Manora«.
Na ratištimu Balkana.
Rođen je 1855. godine u Trstu.

FOTO KUTAK

Šešir moj,...

VICEVI

Vraća se Ivica iz škole i već na vratima viče:

- Tata, tata! Danas me učiteljica po prvi put pohvalila.
- Bravo sine! A kako te to pohvalila?
- Rekla je: Djeco, svi ste vi magarci, ali ti si Ivce najveći!

Učitelj pita učenike:

- Ako od Novog Sada do Beograda ima 80 km, a od Subotice do Novog Sada 100 km, koliko onda ja imam godina?
- Perica se odmah javi i kaže:
- 44 godine.
- Točno! A kako si to izračunao Perice?
- Lako, ja kod kuće imam poluludog brata, a on ima 22 godine.

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.
Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetinom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 14 88
Povoljno prodajem protočni bojler sa 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupao, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunice. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno radene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Prodajem crjepanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat *singericu*. Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.

Tražim kupca za vikendicu u Vrboskoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m², suvlasništvo parcele 500 m² prilaznog puta 105 m². Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridijan12@gmail.com.

Ozbiljna žena 50-tih godina primila bih na dvorbu stariju osobu za plaću. Može i u Hrvatskoj. Tel.: 064 0730793.

Ozbiljna žena, Hrvatica 50 godina želi upoznati muškarca do 65 godina. Može i iz Hrvatske. Samo ozbiljni. Tel.: 064 0730793.

Prodajem razna *bunjevačka ruva od paje, sukna, sefiri, rojtoš, peržijan*, plišane i druge marame, muške čizme, *čakšire* i šubaru, kaput s *peržijanom* i slično. Naprodaj pregače *ponjavice*, astal i stolice, tepisi i slično. *Kalajsane* kačice za mast i mesnate svinje. Tel.: 024 528682.

 Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

 HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 10. 2. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

POGLED S TRIBINA

Minus i plus

Hrvatska rukometna reprezentacija je na nedavno završenom Svjetskom prvenstvu u dva dana izgubila polufinalni duel protiv Norveške i susret za treće mjesto protiv Slovenije. U oba susreta momčad, sada već smijenjenog izbornika **Babića**, bila je blizu pobjede (Horvat je u duelu s Norveškom promašio sedmerac za pobjedu u posljednjoj sekundi regularnog dijela, a kontra Slovenaca vodilo se 5 razlike u 52. minuti), ali sportska sreća je ovoga puta potpuno okrenula leđa jednoj od najtrofejnijih rukometnih država svih vremena. Ali to je sport. Pobjeđuješ kada misliš da ćeš izgubiti i gubiš kada si gotovo stopostotno siguran u pobjedu. Sjetimo se samo nevjerovatne pobjede protiv Poljske (trebalo je 11 razlike za prolaz) na prošlom EP-u...

Bilo kako bilo Svjetsko prvenstvo u Francuskoj polagano odlazi u zaborav. Hrvatska je osvojila najnepopularnije četvrto mjesto, ali je ipak uspjeh biti u kvartetu najboljih svjetskih selekcija. Jer što da kažu Nijemci, Danci ili Španjolci koje su mnogi vidjeli u ovom društvu, a pakirali su kufere mnogo

ranije. Uz minus činjenice kako je medalja doslovno za dlaku izmakla, za ovu generaciju u koju mnogi nisu vjerovali (pomlađivanje, ali i čini se prerano zahvaljivanje nekim iskusnijim igračima za koje je objektivno bilo još mjesta) četvrto mjesto na svijetu može se ipak svrstati u rubriku plus.

Na drugoj strani zemljine kugle, na Australian Openu (prvi Grand Slam sezone), 34- godišnja **Mirjana Lučić Baroni** uspjela je plasmanom u polufinale načiniti pravo tenisko čudo. I ona se, poput rukometaša, našla među kvartetom trenutačno najboljih svjetskih igračica bijelog sporta, ali iako nije pobijedila (kasniju osvajačicu naslova **S. Williams**) njezin rezultat je jamačno veliki plus.

Kako za nju, tako i za hrvatski ženski tenis.

Nažalost, na ovim našim prostorima još uvijek je sve osim finala (a ponekad i same pobjede u njemu) čisti neuspjeh.

A pritom se zaboravlja kako do polufinala na najvećim natjecanjima stižu samo najbolji!

D. P.

TENIS

Hrvatska – Španjolska

O srijek će ovoga vikenda (3.-5. ožujka) biti domaćin susreta 1. kola Svjetske skupine Davisova kupa u kome se sastaju Hrvatska i Španjolska. Otkazima **Marina Čilića**, **Borne Ćorića** i **Ivana Dodiga**, te **Ive Karlovića** koje se već prije oprostio od

nacionalne majice, izbornik Željko Krajan furiji će suprotstaviti **Franka Škugora**, **Nikolu Mektića**, **Ante Pavića** i **Marina Draganju**. Finalist prošlogodišnje sezone tako će protiv favoriziranih Španjolaca izaigrati bez ijednog tenisača koji je među 200 najboljih na svijetu. Iako najavljen, prvi španjolski reket **Rafael Nadal** je nakon poraza u finalu Australian Opena odlučio zahvaliti se na pozivu izbornice **Conchite Martinez**.

KOŠARKA

Pobjeda Cedevite

Uspjehom protiv **Igokee** (89:78), košarkaši **Cedevite** zadržali su treću poziciju na tablici Regionalne košarkaške lige. Ostala

dva hrvatska predstavnika **Cibona** i **Zadar** pretrpjeli su poraze od **FMP-a** (75:84) odnosno **Krke** (77:83). **Cibona** se poslije 20 odigranih kola nalazi na petom mjestu (11-9), dok je **Zadar** na posljednjem četrnaestom mjestu (6-14).

KLIZANJE

Leona izborila Svjetsko prvenstvo

BEOGRAD – Članica Klizačkog kluba *Spartak* **Leona Rogić** je na klizačkom mitingu *Skejt Helena* koji je održan u Beogradu izborila plasman na juniorsko svjetsko prvenstvo, koje će se održati u Kini, od 15. do 19. ožujka ove godine.

Leona je odlično započela novu sezonu, a na međunarodnom mitingu *Skejt Helena* u konkurenciji 26 klizačica iz 13 zemalja sakupila 118,72 bodova i time ostvarila plasman na Svjetsko prvenstvo u svojoj prvoj natjecateljskoj godini u konkurenciji juniora. Prvog dana u kratkom programu Leona je zauzela odlično osmo mjesto s 39,92 boda i već tada ovjerila vizu za smotru najboljih na svijetu. Odlična je bila i u slobodnom programu, gdje je zauzela 6. mjesto s 78,80 bodova, te je ujedno oborila i juniorski rekord Srbije. Za veliki uspjeh zasluže pripadaju i treneru **Milici Stanković** koja je odlično pripremila subotičku klizačicu.

KOŠARKA

Minimalan poraz

SUBOTICA – Košarkašice *Spartaka* poražene su u 16. kolu Prve lige Srbije. One su kao domaćin izgubile od *ŽKA* iz Novog Sada rezultatom 63:65. U sljedećem, 17. kolu Prve lige Srbije, Golubice će igrati s ekipom *Studenta* u Nišu.

Gostovanje Beovuku

BEOGRAD – Četvrtplasirana momčad *Mozzart* Košarkaške lige Srbije subotički *Spartak* u subotu 4. veljače gostovat će u Beogradu protiv momčadi *Beovuka*. Ždrijeb košarkaškog kupa je u četvrtfinalu *Spartaku* dodijelio *FMP*, a pobjednik ovoga susreta igrat će protiv boljeg iz duela *Crvene Zvezde* i *Vršca*.

STOLNI TENIS

Bognar treći u Šapcu

ŠABAC – Na juniorskom stolnotenisačkom turniru A klase u Šapcu, koji se boduje za službenu rang listu Srbije, junior *Spartaka* **Bence Bognar** osvojio je treće mjesto.

Spartak – Banat 0:4

SUBOTICA – Stolnotenisači *Spartaka* poraženi su u 10. kolu Super lige Srbije. Bolja od njih bila je trenutno prvoplasirana ekipa *Banata* iz Zrenjanina 0:4.

RUKOMET

Pripremna pobjeda

SUBOTICA – U sklopu priprema za proljetni dio sezone, rukometaši *Spartak Vojputa* odigrali su prijateljski susret s mađarskim drugoligašem *Törökszentmiklósi Kézilabda Egyesület*. Subotičani su bili uvjerljivi. *Spartak Vojput* - *Törökszentmiklósi Kézilabda Egyesület* 31:18. Trener subotičkog tima, **Slaviša Laković**, pružio je priliku svim rukometašima da pokažu svoje umijeće, a posebno raduje što su najmlađi članovi prve postave to povjerenje i opravdali.

PETAR PAVLUKOVIĆ, HRVAČ IZ MALE BOSNE

Kombinacija tehnike, motorike i refleksa

Petar Pavluković iz Male Bosne uspješan je hrváč koji iza sebe ima 12 državnih i nekoliko međunarodnih medalja, a u 2015. godini bio je član i hrváčke reprezentacije.

Pavluković je počeo trenirati hrvanje u šestom razredu, kada je u školi u Maloj Bosni trenin-ge počeo držati **Rade Grabovac**, trener Hrváčkog kluba *Aleksandrovo*. Kasnije je iz Male Bosne putovao u Suboticu u isti klub na trenin-ge, a nakon upisivanja srednje škole u Somboru Pavluković je prešao u Hrváčki klub

»U hrvanju svaki mišić radi, od ušiju do malog prsta i zato i volim ovaj sport«, kaže Pavluković.

Radnički u Somboru u kojemu je bio godinu dana. Posljednje tri godine član je Hrváčkog kluba *Soko* iz Sombora u kojemu je postigao najveće uspjehe u dosadašnjoj sportskoj karijeri:

»Trenor **Gradimir Dedić** iz *Sokola* puno mi je pomogao u uspjesima, jer mi je osim tehničke bio i moralna potpora i uvijek me je gurao naprijed. Tako sam 2015. godine bio član hrváčke reprezentacije, nominiran za sportaša godine Grada Sombora, bio sam državni prvak u slobodnom stilu 2015. i 2016. godine, osvojio sam srebrnu medalju na međunarodnom turniru u Varaždinu 2015., a iste godine sudjelovao sam i na *Trofeju Jadrana* u Poreču, gdje sam zauzeo deseto mjesto na što sam također ponosan jer je konkurencija bila jako velika. Kao uspješnu godinu istaknuo bih i 2013. jer sam tada bio jedan od sportaša grada Subotice za starije pionire

i prvak Vojvodine u slobodnom i grčko-rimskom stilu.«

POSEBNA PREHRANA

Pavluković se natječe u kategoriji juniora do 60 kilograma.

u tjednu, osim nedjeljom. Kaže da se na početku svakog hrváčkog treninga uvijek igra ragbi košarka na jedan koš i bez pravila, važno je samo da lopta uđe u obruč. Nakon zagrijavanja slijedi razgibavanje, vježbavanje

imati posebnu prehranu, a ako se prije natjecanja ugojimo moramo skidati kile uz trčanje, saunu i slabije unošenje tekućine u organizam.«

GIPKOST

Najpotrebnije u hrvanju je, kako kaže Pavluković, čist um:

»Za uspjeh nije potrebna velika snaga već dobra tehnika i eksplozivnost. Meni najviše ide u prilog gipkost, jer je za hrvanje potrebna i dobra elastičnost u izvođenju nekih zahvata. U hrvanju svaki mišić radi, od ušiju do malog prsta i zato i volim ovaj sport – potrebna je motorika, refleksi i razmišljanje.«

O uvjetima za treniranje hrvanja u Srbiji Pavluković kaže da su veoma povoljni i da je to sport koji država puno financijski podupire:

»Sviđa mi se hrvanje, jer je to sport koji je izuzetno težak, ali ako se napravi neki uspjeh država puno pomaže. Trenor nam uvijek govori da je naše samo da treniramo. Ne moramo plaćati članarinu, imamo osigurane besplatne kampove, natjecanja... Naš zadatak je samo da pravimo dobre rezultate, što i činimo... Dovoljno je samo da se sjetimo da imamo i Olimpijsko zlato iz ovoga sporta!«

Pavluković ove godine želi ponovno ući u reprezentaciju, za što će mu veliku ulogu odigrati sutrašnje natjecanje i natjecanje 11. veljače, odnosno prvenstvo Srbije za mlađe seniore. Također mu je cilj ove godine otići na Prvenstvo Europe u Njemačku dok je još junior, jer za dvije godine ulazi u seniorsku kategoriju gdje je, kako kaže, konkurencija puno jača.

J. Dulić Bako

Petar Pavluković i Nikola Dedić na prvenstvu države za mlađe seniore, 2016.

Najdraži mu je grčko-rimski stil, a pojašnjava i zašto:

»U slobodnom stilu je dozvoljeno hvatanje ispod pojasa, npr. može se hvatati za noge, a u grčko-rimskom stilu je dozvoljeno hvatanje do kukova. To mi je puno bolje i ljepše.«

Pavluković trenira svaki dan

zahvata, vježbanje borbi, a na kraju treninga se radi istezanje i uvijek mjerenje kilaže. Zašto je održavanje kilaže od iznimnog značaja za hrváče Pavluković pojašnjava:

»Mi moramo paziti na kilažu jer nas po tome razvrstavaju u kategorije. Zbog toga moramo

pomoć i podrška PROTJERANIM Hrvatima

15. i 16. Saetenje – Dan dilawanti
Setela – mawanti dan

veljača / februar
2017.